

Կարմիր խաչի և Կարմիր մահիկի միջազգային
շարժման հիմնարար սկզբունքները

Fundamental Principles of Red Cross and
Red Crescent Movement

ՄԱՐԴԱՍԻՐՈՒԹՅՈՒՆ

HUMANITY

ԱՆԿՈՂՄՆԱԿԱԼՈՒԹՅՈՒՆ

IMPARTIALITY

ՉԵԶՈՔՈՒԹՅՈՒՆ

NEUTRALITY

ԱՆԿԱԽՈՒԹՅՈՒՆ

INDEPENDENCE

ԿԱՄԱԿՈՐՈՒԹՅՈՒՆ

VOLUNTARY SERVICE

ԵԶԱԿԻՈՒԹՅՈՒՆ

UNITY

ՀԱՄԸՆԴՐԱՆՐՈՒԹՅՈՒՆ

UNIVERSALITY

Ամեն օր աշխարհում ծագող կամ խորացող ճգնաժամերը շարունակում են նոր մարտահրավերներ ստեղծել մարդասիրական կազմակերպությունների համար, որոնց առաքելությունն է լինել ամենախոցելիների կողքին:

Մեր երկիրն ու տարածաշրջանն էլ անմասն չեն աշխարհի գլոբալ ճգնաժամերից, որոնցից են լայնածավալ միգրացիան ու ծերացող բնակչության թվի աճը, իսկ կլիմայի փոփոխության հետևանքով հաճախակի դարձած բնական աղետները մշտապես սպառնում են անապահով խավերի համար սոցիալական աղետի վերածել:

Մշտապես ուշադրության կենտրոնում պահելով մեր նախանշած առաջնահերթությունները՝ շարունակել ենք գործունեությունը բոլոր ռազմավարական ուղղություններով: Անցյալ տարի ևս ջանք չենք խնայել բոլոր շահագրգիռ կողմերի մարդասիրական ներուժը մոբիլիզացնելու և խոցելի խմբերի կարիքներին հնարավորինս բազմակողմանի արձագանք ապահովելու ուղղությամբ:

2018 թվականի մեր ձեռքբերումներից ենք համարում չորս սահմանամերձ մարզերում և Երևանում պատրաստված և տեխնիկապես հագեցված Աղետներին արձագանքման թիմերի ստեղծումը, Առաջին օգնության հանրայնացումը, սիրիահայերի և երիտասարդների խնդիրների լուծմանն ուղղված երկու խոշոր ծրագրերի մեկնարկը, նոր համագործակցությունների հաստատումը, ինչպիսիք էին համատեղ մարդասիրական ծրագրերը՝ ԶԶ Պաշտպանության նախարարության և Հայ-ռուսական մարդասիրական կենտրոնի հետ: Կարմիր խաչի և Կարմիր մահիկի ընկերությունների միջազգային ֆեդերացիայի Աղետներին արձագանքման արտակարգ

Every day the crisis, that are emerging or deepening in the world, continue to create new challenges for humanitarian organizations, whose mission is to be with the most vulnerable.

Our country and our region are not isolated from the global crises of the world, including widespread migration and an aging population, and natural disasters, often caused by climate change, are constantly threatening to grow into a social disaster for vulnerable groups.

Keeping our priorities in mind, we have continued to work in all strategic directions. Last year, we also didn't spare any effort to mobilize the potential of humanity of all the stakeholders and provide the most comprehensive response to the needs of vulnerable groups.

Among our achievements in 2018 are the creation and technically equipping of the Disaster Response Teams in four border regions and Yerevan, the large dissemination of First Aid, the launch of two major programmes addressing Syrian-Armenians and Youth needs, the establishment of new partnerships, such as the joint humanitarian projects with the Ministry of Defense and with the Russian - Armenian Humanitarian Center.

Thanks to the cooperation with the Disaster Response Emergency Fund of the International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies, we were able to respond to the consequences of severe hailstorms in Shirak region, providing humanitarian assistance to the most affected families.

In 2018, we marked the 30th anniversary of the Spitak earthquake. As a result of response and coordination of large-scale humanitarian assistance after the disaster, the most active phase of the

իրավիճակների ֆոնդի հետ համագործակցության շնորհիվ կարողացանք արձագանքել Շիրակի մարզում օգոստոսին տեղացած ուժեղ կարկուտի հետևանքներին՝ մարդասիրական օգնություն տրամադրելով առավել տուժած ընտանիքներին:

2018 թվականին լրացավ Սպիտակի երկրաշարժի 30-րդ տարելիցը, մի աղետ, որին արձագանքի և լայնածավալ մարդասիրական աջակցության տրամադրման համակարգման արդյունքում սկսվեց Հայկական Կարմիր խաչի ընկերության գործունեության առավել ակտիվ փուլը: Այդ կապակցությամբ «Մարդասիրության հզոր ուժը» խորագրով կազմակերպված հիշատակի երեկոն մի առիթ դարձավ, որը կոչված էր ևս մեկ անգամ նշելու Կարմիր խաչի և Կարմիր մահիկի միջազգային Շարժման միասնական ուժը և երախտագիտություն հայտնելու այն բոլոր 46 Ազգային ընկերություններին, որոնք 1988 թվականի Սպիտակի երկրաշարժից հետո կանգնեցին հայ ժողովրդի կողքին՝ անտարբեր չմնալով աղետի ավերիչ հետևանքներից տուժածների տառապանքների հանդեպ: Նրանցից շատերը մեր մշտական գործընկերները դարձան՝ աջակցելով Ազգային ընկերության զարգացմանն ու գործունեության ընդլայնմանը:

Մարզային մասնաճյուղերի զարգացումը շարունակում է մեր առաջնահերթությունների շարքում մնալ, և ուրախությամբ փաստում ենք, որ նրանք հաստատուն քայլերով առաջ են գնում՝ հանդես գալով սեփական նախաձեռնություններով, ներգրավելով նոր կամավորների և շահառուների խմբերի: Պետական մարմինների և միջազգային գործընկերների աջակցության շնորհիվ էապես բարելավել ենք և մարզային մասնաճյուղերի, և կենտրոնական գրասենյակի աշխատանքային հնարավորությունները:

Եվս մեկ տարի և մենք կնշենք մեր գործունեության 100-ամյակը, մի հոբելյան, որը մեզ պարտավորեցնում է, հետադարձ հայացք նետելով և գնահատելով անցած ուղին, համընթաց քայլել զարգացումներին՝ հանդես գալ մարդասիրական խնդիրներին արձագանքելու նորարար լուծումներով:

Շնորհակալություն ենք հայտնում մեր կամավորներին, նվիրատուներին ու գործընկերներին՝ մեր մարդասիրական առաքելության իրագործմանն իրենց անգնահատելի նպաստն ունենալու համար:

Մենք օգնում ենք Ձեր օգնությամբ:

activities of the Armenian Red Cross Society started.

On this occasion, we organized a commemoration event, entitled “The Power of Humanity,” to mark once again the united power of the Red Cross and Red Crescent International Movement and to express gratitude to all the 46 National Societies, for not being indifferent to the sufferings of the affected population by the devastating disaster and standing by the Armenian people following the 1988 Spitak earthquake. Many of them have become our permanent partners, supporting the further development and increase of activities of the National Society.

The development of the regional branches continued to be one of our priorities, and we are pleased to announce that they are making steady steps forward with their own initiatives, involving new volunteers and stakeholder groups. Thanks to the support of government agencies and international partners, we have significantly improved the working capacities of both the regional and the central offices.

Another year, and we will celebrate the 100th anniversary of our work, a jubilee that commits us to reflecting on and evaluating the past, to keep pace with the recent developments, coming up with innovative solutions to respond to humanitarian problems. We thank our volunteers, donors, and partners for their invaluable contribution to the fulfillment of our humanitarian mission.

We help with Your help.

**Նախագահ
Մխիթար Մնացականյան**
**President
Mkhitar Mnatsakanyan**

**Գլխավոր քարտուղար
Աննա Եղիազարյան**
**Secretary General
Anna Yeghiazaryan**

Հայկական Կարմիր խաչի ընկերությունը, ըստ իր 2011-2020 թթ. ռազմավարության, առաջնորդվում է հետևյալ արժեքներով:

Մարդիկ

Մենք զարգացնում ենք մարդկանց և համայնքների կարողությունները՝ գործելու հանդուրժող միջավայրում և գտնելու կայուն լուծումներ իրենց ամենաամհիրաժեշտ և խոցելի կարիքները հոգալու համար:

Ազնվություն

Մենք աշխատում ենք համաձայն մեր հիմնարար սկզբունքների՝ թափանցիկ և պատասխանատու կերպով:

Համագործակցություն

Որպես Կարմիր խաչի և Կարմիր մահիկի միջազգային շարժման անդամ՝ մենք համագործակցում ենք կառավարության, ինչպես նաև այլ տեղական և միջազգային կազմակերպությունների հետ, հարգելով մեր խորհրդանիշները և ներկայացված անկախությունը, անկողմնակալությունը և չեզոքությունը:

Բազմազանություն

Մենք հարգում ենք համայնքների և մեր կամավորների, անդամների և աշխատակիցների բազմազանությունը՝ հիմնվելով անխտրականության և մեր անկողմնակալության և համընդհանրության սկզբունքների վրա:

Առաջնորդություն

Մենք ցուցաբերում ենք առաջնորդություն և մեր աշխատանքում ձգտում ենք գերազանցության՝ ուշադրություն դարձնելով համայնքների և դրանց իրավունքներին, կարիքներին և խոցելիությանը:

Նորարարություն

Մենք ներշնչվում ենք մեր ժառանգած պատմությունից և ավանդույթից, սակայն միաժամանակ փորձում ենք գտնել ստեղծագործական, կայուն լուծումներ խնդիրներին, որոնք վտանգում են փոփոխվող աշխարհում ապրող մարդկանց բարեկեցությունը և արժանապատվությունը:

Մենք աշխատում ենք հետևյալ ռազմավարական ուղղություններով.

- Աղետների կառավարում
- Բնակչության տեղաշարժ
- Որոնում ծառայություն
- Առաջին օգնություն
- Սոցիալ-առողջապահություն
- Մարդասիրական արժեքների տարածում
- Միջազգային համագործակցություն
- Երիտասարդական, կամավորություն և անդամակցություն
- Կազմակերպության զարգացում
- Ռեսուրսների մոբիլիզացում

ՀԿԽԸ Աղետներին արձագանքման թիմերի վարժանք՝ ուժեղ երկրաշարժի սցենարով, Ստեփանավան, Լոռի, 09.2018

2018 թվականին Հայկական Կարմիր խաչի ընկերությունը շարունակել է գործողությունները՝ բնական ու տեխնածին աղետների նկատմամբ համայնքների դիմակայունության բարձրացման ուղղությամբ՝ հզորացնելով նաև կազմակերպության կարողությունները աղետներին նախապատրաստման և արձագանքման ոլորտում:

2018թ. աշխատել ենք 14 գյուղական և 7 քաղաքային համայնքներում՝ Շիրակում, Լոռիում, Սյունիքում, Վայոց ձորում, Գեղարքունիքում, Տավուշում և Երևանում:

«Կառուցենք անվտանգ և կայուն համայնքներ» ծրագրի երկրորդ փուլը մեկնարկել է 2015թ. դեկտեմբերին և շարունակվելու է մինչև 2019թ. փետրվար: 2018 թ. ընթացքում Ծրագրի շրջանակներում ՀՀ արտակարգ

իրավիճակների (ԱԻՆ), Կրթության և գիտության նախարարությունների, մարզային և տեղական իշխանությունների և այլ շահագրգիռ գործընկերների հետ սերտ համագործակցությամբ հնարավոր դարձավ գրանցել հետևյալ հիմնական ձեռքբերումները.

Ամրապնդվեց թիրախային 8 համայնքների՝ Կողես, Սարչապետ, Վահագնի, Դարպաս, Մարգահովիտ, Մեծ Պարնի, Օծուն, Կուրթան, պատրաստվածության մակարդակը: Համայնքային կամավորական թիմերի (ՀԿԹ) համար կազմակերպված ԱՌԿ, Առաջին օգնության, որոնողափրկարարություն թեմաներով թարմացման դասընթացների միջոցով: ՀԿԹ-ների համար կազմակերպվեցին նաև ուսումնավարժանքներ, որտեղ թիմի անդամները գործնականում ամրապնդեցին աղետներին դիմակայելու և արձագանքման իրենց

գիտելիքները: Վարժանքներին մասնակցում էին թիրախային համայնքների տեղական իշխանությունները և Լոռու Մարզային փրկարար ծառայության ներկայացուցիչները:

Բարձրացվեց Լոռու մարզի բնակչության իրազեկվածության մակարդակը: Աղետի

և արձագանքի կազմակերպման սցենարների էլեկտրոնային համակարգ: Ստեփանավանի տարածքային մասնաճյուղի արձագանքման կարողությունների բարձրացման նպատակով ձեռք է բերվել նաև անօդաչու թռչող սարք: Կլիմայի փոփոխության ազդեցությունը նվազելու նպատակով թիրախային համայնքներում

Աջակցություն սելավատարի կառուցմանը, Լոռի, 2018

ընտանեկան պլանը (Անվտանգ ընտանիք) ձեռնարկ՝ 4000 օրինակով, տպագրվել և տրամադրվել է բնակչությանը:

Իրականացվել են համայնքային դիմակայունության բարձրացմանն ուղղված ծրագրեր, որոնք նախաձեռնվել են համայնքների կողմից՝ հաշվի առնելով կարողությունների և խոցելիությունների ուսումնասիրման արդյունքները: Կողես, Սարչապետ, Վահագնի, Դարպաս, Մարգահովիտ, Մեծ Պարնի, Օծուն, Կուրթան համայնքներում իրականացվել են սելավատարի կառուցման, խմելու ջրի ցանցի վերանորոգման, աղբահանության բարելավման, կոռոզացված հողերի վերականգնման, արտաքին լուսավորման արդիականացման աշխատանքներ:

Լոռու մարզային և Ստեփանավանի տարածքային գրասենյակներում տեղադրվել են արևային ֆոտովոլտային համակարգեր: Ստեփանավանի տարածքային մասնաճյուղի ճգնաժամային կառավարման կենտրոնի կարողությունների բարձրացման նպատակով ձեռք է բերվել արտակարգ իրավիճակների մոդելավորման

իրականացվել են դասընթացներ բնակչության համար՝ կլիմայի փոփոխության աղապտացման և գյուղատնտեսության համապատասխան զարգացման թեմաներով: Դասընթացները իրականացրել են Վանաձորի կլիմայի փոփոխության փորձագիտական խմբի մասնագետները:

2017թ. մարտին մեկնարկեց «Բարելավված արտակարգ իրավիճակներին նախապատրաստում և համակարգված արձագանքում Հարավային Կովկասում», որի նպատակն է հզորացնել Հայաստանի և Վրաստանի Արտակարգ իրավիճակների կառավարման ոլորտում փոխգործակցությունը և կարողությունները՝ ԱԻ-ն արդյունավետ և համարժեք նախապատրաստվելու և արձագանքելու համար՝ երկրի սահմաններում և Հարավային Կովկասի տարածաշրջանում: Ծրագիրը ֆինանսավորվում է Եվրոպական հանձնաժողովի Մարդասիրական օգնության և քաղաքացիական պաշտպանության գլխավոր վարչության կողմից:

2018թ. ընթացքում ՀՀ արտակարգ իրավիճակների

նախարարության և այլ գործընկերների հետ սերտ համագործակցությամբ հնարավոր եղավ գրանցել մի շարք ձեռք բերումներ, այդ թվում՝ շահագրգիռ կողմերի խորհրդատվական խումբի ստեղծումը, որին անդամակցում են Դանիական կարմիր խաչի, ԱԻՆ, ԱՌՆԱՊ հիմնադրամի, ՄԱԿ ՄԳՀԳ, ԿԻՄԿ համապատասխան ներկայացուցիչներ:

Իրականացվել է նաև շտաբային վարժանք ազգային գրասենյակի աշխատակիցների, ԿԻՄԿ, ԱՌՆԱՊ հիմնադրամի, ԱԻՆ ներկայացուցիչների մասնակցությամբ:

«Աղետների ռիսկի նվազեցման ճանապարհային քարտեզ համայնքի դիմակայունության համար»

Անդրսահմանային վարժանք ՀԿԻՆ և Վրացական Կարմիր խաչի Աղետներին արձագանքման թիմերի համար ուժեղ երկրաշարժի սցենարով, Ստեփանավան, Լոռի, 09.2018

ՀԿԻՆ աղետներին նախապատրաստման և արձագանքման կարողությունները ամրապնդելու նպատակով, ծրագրի թիրախ հանդիսացող Երևանի, Տավուշի, Գեղարքունիքի, Վայոց ձորի և Սյունիքի 5 մարզային մասնաճյուղերում հիմնվեցին 10-15 հոգուց բաղկացած մարզային արձագանքման թիմեր, որոնք անցել են համապատասխան դասընթացներ, թիմերի համար ձեռք է բերվել համապատասխան գույք՝ արձագանքման համար: Երևանում, Տավուշի, Գեղարքունիքի, Վայոց ձորի և Սյունիքի մարզային մասնաճյուղերում ստեղծվել են արձագանքման կենտրոններ:

Թիմերի կարողությունները գնահատելու նպատակով իրականացվել են վարժանքներ, որին բացի թիմերի անդամներից մասնակցել են տեղական փրկարար ծառայության, տեղական ինքնակառավարման մարմինների ներկայացուցիչները: Վարժանք է իրականացվել նաև Վրաստանի ԿԻ արձագանքման թիմի մասնակցությամբ, որի նպատակն է հստակեցնել միջսահմանային արձագանքման գործողությունները:

Ժրագիրը մեկնարկել է 2017թ. հուլիսին և ուղղված է նվազեցնելու Հայաստանի առավել աղետավտանգ գյուղական համայնքներում բնակվող մարդկանց խոցելիությունը և ամրապնդելու նրանց դիմակայունությունը: Այն ֆինանսավորվում է Կարմիր խաչի և կարմիր մահիկի ընկերությունների միջազգային ֆեդերացիայի կողմից:

2018թ.-ին գործողությունները հիմնականում ուղղված էին ծրագրի շահագրգիռ կողմերի և գործընկերների հետ կապերի ամրապնդմանը, համակարգման և համագործակցության մանրամասների քննարկմանը և հաստատմանը: Որպես թիրախ ընտրվել է Լոռու մարզի Մեծ Պարնի համայնքը: Ծրագրի շրջանակներում գնահատվել է թիրախային համայնքի ռիսկերը և դիմակայունության աստիճանը, որի համար հանդիպումներ են իրականացվել տեղական իշխանությունների և հիմնական ենթակառույցների պատասխանատուների հետ, ապահովվելու նրանց մասնակցությունը գնահատման գործընթացին: Գնահատման ամփոփումից հետո իրականացվել են փոքրածավալ

ծրագրեր, որոնք ուղղված են դիմակայունության բարձրացմանը: Մասնավորապես մաքրվել է համայնքի սելավատարը և տեղադրվել են աղբարկղներ աղբահանության խնդիրը լուծելու համար: Համայնքում բարելավվել է արտաքին լուսավորությունը:

Ծրագրի շրջանակներում կազմվել է համայնքի զարգացման ծրագիր, որը ընդգրկում է աղետների

մարզի գրեթե ամբողջ բերքը: Պաշտոնական տվյալներով խիստ տուժել են 11 համայնքների 2202 տնտեսություններ և ավելի քան 780 հեկտար գյուղատնտեսական նշանակության հողեր: Աղետի հասցրած ընդհանուր վնասը կազմել է 903.54 միլիոն ՀՀ դրամ:

Հայկական Կարմիր խաչի ընկերությունը՝ որպես կառավարությանն աջակցող կազմակերպություն

Մարդասիրական օգնություն Շիրակի մարզի կարկտից տուժած համայնքներին, 2018

դիմակայունության բարձրացման բաղադրիչներ և գործողությունների պլան:

Մարդասիրական օգնություն Շիրակի մարզում կարկտահարությունից տուժածներին

Շիրակի մարզի Առափի, Սառնաղբյուր և Նահապետավան համայնքների՝ 2018թ. օգոստոսի 17-ին և 18-ին տեղացած ուժեղ կարկուտի հետևանքով ամենաշատը տուժած 1097 ընտանիք՝ ընդհանուր առմամբ 5012 մարդ, Հայկական Կարմիր խաչի ընկերության (ՀԿԽԸ) կողմից ստացան մարդասիրական օգնություն՝ դրամական աջակցության տեսքով: «Հայբիզնեսբանկի» Գյումրու և Արթիկի մասնաճյուղերի միջոցով այդ ընտանիքների յուրաքանչյուր անդամ ստացան 22 440 ՀՀ դրամ (ընդհանուր առմամբ՝ 112 469 280 ՀՀ դրամ):

Օգոստոսին Շիրակի մարզում տեղացած աննախադեպ ուժեղ կարկուտը ոչնչացրել էր

մարդասիրական ոլորտում, տվյալ համայնքերին աջակցելու նպատակով, իրականացրել էր կարիքների գնահատում, որի արդյունքում ամենախոցելի էին համարվել Առափին, Սառնաղբյուրը և Նահապետավանը՝ որպես առավել տուժած համայնքներ (բերքի 80-100 տոկոսը կորցրած): Մարզային և տեղական ինքնակառավարման մարմինների հետ համագործակցությամբ՝ ճշգրտվել և հստակեցվել են առավել տուժած ընտանիքների ցուցակները: Միջոցներ հայթայթելու նպատակով ՀԿԽԸ-ն համապատասխան ծրագրով դիմել էր Կարմիր խաչի և Կարմիր մահիկի ընկերությունների միջազգային ֆեդերացիայի Աղետների արձագանքման արտակարգ իրավիճակների ֆոնդին և ստացել 257.134 շվեյցարական ֆրանկ (124 671 419 ՀՀ դրամ) տուժածներին մարդասիրական օգնություն տրամադրելու համար:

Սահմանամերձ համայնքներում բնակչության, հատկապես երեխաների, անվտանգության բարելավում

«Տավուշի մարզի սահմանամերձ համայնքներում բնակչության, հատկապես երեխաների, անվտանգության բարելավում» ծրագիրը

Քաղաքիական պաշտպանության թիմերի 173 անդամների համար: Կազմակերպվել է «Առաջին օգնության հիմունքներ 5-օրյա դասընթաց սահմանամերձ Չորաթան գյուղի քաղաքապաշտպանության թիմի 10 անդամների համար: Դասընթացների ընթացքում մասնակիցները ստացել են ԱՕ ցուցաբերման

մեկնարկել է 2017թ.-ի հոկտեմբերից և նպատակ ունի ամրապնդելու Հայաստանի եւ Ադրբեջանի միջև միջազգային սահմանի երկայնքով տեղակայված գյուղերի համայնքների պատրաստվածությունը: Ծրագիրն ընդլայնելու է նաև ԿԻՄԿ և ՀԿԽԸ համագործակցությունը՝ երեխաների անվտանգության ամրապնդման գործում:

Տավուշի մարզում իրականացվել են հետևյալ փոքրամասշտաբ ծրագրերը. 1. Բերդավան համայնքի մանկապարտեզում վերանորոգվել է ապահով սենյակը, 2. Մովսես համայնքում կառուցվել է պաշտպանիչ պատ մանկապարտեզի շենքի խոցելիությունը նվազեցնելու նպատակով, 3. Պառավաքար համայնքի մանկապարտեզում կառուցվել է ապահով սենյակ և տեղադրվել խաղահրապարակ երեխաների համար: ԱԻՆ-ԿԻՄԿ-ՀԿԽԸ համագործակցության ծրագրի շրջանակներում իրականացվել են «Առաջին օգնության հիմունքներ» թարմացող դասընթացներ Տավուշի մարզի 10 սահմանամերձ /Ագտամուտ, Չինարի, Այգեպար, Մովսես, Պառավաքար, ՆերքինԿարմիրաղբյուր, Ոսկան, Բերդավան, Կոթի և Սարիգյուղ) գյուղերի

տեսական գիտելիքներ և գործնական հմտություններ: Բոլոր մասնակիցներին տրամադրվել է «Առաջին օգնության տարրեր» ուսումնական ձեռնարկը, իսկ յուրաքանչյուր թիմին՝ 2-ական ԱՕ արկղիկ և 1 ԱՕ պայուսակ: 11 համայնքների քաղաքիական պաշտպանության թիմերի անդամները վերապատրաստվել են և ստացել Աճյունների հետ վարվելակարգի գիտելիքներ:

Սահմանամերձ 11 համայնքների Քաղաքիական պաշտպանության թիմերի անդամները մասնակցել են Իջևանում կազմակերպված Առաջին օգնության մրցումներին և գործնականում ցուցադրել իրենց գիտելիքներն ու հմտությունները: Հաղթող է ճանաչվել Մովսես թիմը, իսկ 2-րդ և 3-րդ տեղերը զբաղեցրել են Պառավաքար և Չորաթան թիմերը: Տավուշի մարզի նույն համայնքների դպրոցներում անցկացվել է 3-ժամանոց 11 դասընթաց՝ Առաջին օգնություն և Անվտանգ վարքագիծ: Մասնակցել են 530 աշակերտ և 60 ուսուցիչ: Դասընթացներից հետո իրականացվել են ուսումնական վարժանքներ, որի ընթացքում երեխաները ցուցադրել են իրենց տեսական գիտելիքներն և գործնական հմտությունները:

ՀԿԻԸ Ստեփանավանի տարածքային մասնաճյուղը՝ ճգնաժամային կառավարման կենտրոն

Ավստրիական Կարմիր խաչի ֆինանսական աջակցությամբ իրականացվող «Կառուցենք անվտանգ և կայուն համայնքներն ծրագրի շրջանակներում ՀԿԻԸ Ստեփանավանի տարածքային մասնաճյուղի տարածքում ստեղծվել է «Արտակարգ իրավիճակների արձագանքման և հունամիտար աշխատանքների համակարգման» կենտրոն, որը 2018 թվականին

օրինակ, անհրաժեշտության դեպքում միացնել կամ անջատել քաղաքի լուսավորությունը՝ ամբողջությամբ կամ մասնակի:

Հայկական Կարմիր խաչի Ստեփանավանի տարածքային մասնաճյուղն առավել կենտրոնացած է աղետների կառավարման ոլորտի զարգացման վրա: Որոնողափրկարարական, համայնքների դիմակայունության բարձրացման և ԱՌՆ իրագրելիության բարձրացման աշխատանքներ իրականացնում է 20 հոգուց բաղկացած կամավորական հատուկ

զինվել է նաև տեխնիկապես: Կենտրոնը եզակի է. համարվում է համայնքի աղետների կառավարման պահուստային կենտրոն:

Հայկական Կարմիր խաչի ընկերության պատվերով «Լոկատր» կազմակերպությունը (Ստեփանավանի օրինակով) ծրագիր է մշակել կենտրոնի համար, որը հնարավորություն է տալիս իրականացնել աղետների ռիսկերի ուսումնասիրություն, օրինակ՝ հաշվարկել սպառնացող վտանգի հնարավոր հետևանքները և այդ դեպքում անհրաժեշտ արձագանքը:

- Տեխնիկական հագեցումից հետո մեր արձագանքի մեր հնարավորություններն աճել են: Սա շատ մեծ քայլ է աղետների կառավարման համակարգում, -ասում է ՀԿԻԸ Ստեփանավանի տարածքային մասնաճյուղի նախագահ Արմեն Առաքելյանը: - Անհրաժեշտ գործիքներ ունենք՝ լեռնափրկարարական, ծյան մեջ, բարձր լեռնային գոտիներում աշխատելու: Կա արհեստական պատ, որտեղ կամավորները անցկացնում են վարժանքներ: Հնարավորություն ունենք,

փրկարար ջոկատը, որի կազմում բացառապես մասնագիտական գիտելիքներով զինված և հատուկ վերապատրաստում անցած փրկարարներ են: Նրանց շարքերում են նաև որակավորված մասնագետներ՝ միջազգային կարգի, երկրորդ կարգի փրկարարներ, որոնք ներգրավված են եղել դեռևս 1988 թ. Սպիտակի երկրաշարժի փրկարարական և հետևանքների վերացման աշխատանքներում:

Նշված ծրագրի շրջանակներում կենտրոնը նաև դրոն է ձեռք բերել, որը նորություն է Հայաստանում:

- Դրոնի միջոցով ոչ միայն որոնում ենք իրականացնում, այլև բազմաթիվ այլ քայլեր, այն օրինակ՝ հնարավորություն է տալիս տուժածին 6-7 կգ ծանրոց հասցնել, որտեղ կարող են լինել առաջին օգնության պարագաններ, սնունդ, - շեշտում է Ա. Առաքելյանը:

Կամավորական հատուկ փրկարար ջոկատը պատրաստ է աղետների դեպքում արագ արձագանքման:

«Սիրիահայերի և տեղացիների դիմակայունության բարձրացում»
(ԻՐԻՍ) ծրագրի մեկնարկը, 07.2018

Տարբեր ձգնաժամային իրավիճակների հետևանքով առաջացած բնակչության հոսքերը և տեղաշարժը դառնում են մարդկանց իրավունքների ոչ լիարժեք կատարման, հատուկ կարիքներ ունեցող խմբերի խոցելիության աճի, սոցիալական և հոգեբանական ծանր իրավիճակների, բռնության և մարզինալացման պատճառ: ՀԿԽԸ-ն Բնակչության տեղաշարժի ուղղությամբ իրականացնում է ռեսուրսների հայթայթում և իրականացնում է ապաստան հայցողների, փախստականների, փախստականի նման կարգավիճակ ունեցող և տեղահանված անձանց պաշտպանությանն ու ինտեգրմանն ուղղված ծրագրեր:

2018թ., ՄԱԿ-ի Փախստականների հարցերով գրասենյակի հետ սերտ համագործակցությամբ, տեղահանված բնակչությանն աջակցելու նպատակով, շարունակել ենք մեր

գործունեությունը ապաստան հայցողների ընդունման պայմանների բարելավման, ընտանիքների ինքնաբավության և ինտեգրման ապահովման, սեռով և գենդերով պայմանավորված բռնության դեպքերի կանխարգելման և արձագանքման ուղղությամբ:

Դեռևս 2013 թվականից ՀՀ-ում ապաստանած փախստական ընտանիքների համար Հայկական Կարմիր խաչի ընկերությունն իրականացրել է տնտեսական ինտեգրմանն ուղղված բազմաբնույթ ծրագրեր, որոնցից էր եկամտաբեր գործունեության խթանումը՝ համապատասխան գործիքների, սարքավորումների կամ գյուղատնտեսական ապրանքների տրամադրման միջոցով: Եկամտաբեր գործունեությունը փախստականների շրջանում ամենաապահանջված աջակցության ձևը դարձավ: Խոհարարական, վարսահարդարման, մեքենայի վերանորոգման և մի շարք այլ ոլորտների աջակցությունը

հնարավորություն է տալիս փախստականներին ու տեղահանված անձանց սեփական փոքր բիզնեսը սկսել Հայաստանում: 2018 թվականին Հայկական Կարմիր խաչի ընկերության կողմից 204 փախստական կամ փախստականի նման կարգավիճակ ունեցող ընտանիքներ, որոնք Հայաստան էին եկել Սիրիայից, Ադրբեջանից,

հանդիսացող անձանց մասնակցությամբ: Հանդիպումների նպատակն էր ստեղծել բազմամասնագիտական աշխատանքային խմբեր, բարձրացնել նրանց իրազեկվածությունը փախստականների պաշտպանության միջազգային և ազգային չափորոշիչների և ընթացիկ ծրագրերի վերաբերյալ, բարելավել համագործակցությունը

Ամառային դպրոց՝ Սիրիահայ և տեղացի երիտասարդների համար, Աղվերան, 2018

Եմենից, Նիգերից ու Լեռնային Ղարաբաղից, ստացան համապատասխան գործիքներ և բիզնես-խորհրդատվություն՝ սեփական ինքնաբավությունը ապահովելու և եկամուտ վաստակելու նպատակով:

Հայկական Կարմիր խաչի ընկերությունը ՄԱԿ-ի փախստականների գրասենյակի կողմից ֆինասավորվող «Փախստականների պաշտպանություն և տնտեսական ինտեգրում» ծրագրի շրջանակներում և ՏԿԶՆ միգրացիոն ծառայության հետ համագործակցությամբ, ՀՀ 10 մարզերում իրականացրել է համակարգող հանդիպումներ ինքնակառավարման մարմինների, ՄԱԿ ՓԳՀ և ՀԿԽԸ գործընկերների, ինչպես նաև ակտիվ հասարակական կազմակերպությունների ներկայացուցիչների և մտահոգության առարկա

պետական և հասարակական կառույցների միջև, ինչպես նաև քննարկել տարածաշրջանում փախստականների հիմնախնդիրները (ղեպքերի քննարկում, արդի թեմաներ)՝ նրանց ներգրավումը և ինտեգրումը խթանելու նպատակով:

2016թ. կատարված օրենսդրական փոփոխություններից հետո, երբ օտարերկրյա քաղաքացիներին իրավունք չնորիվեց ապաստանի դիմել քրեակատարողական հիմնարկներում, այս հիմնարկների ղեկավարությունը դարձավ կարևոր դերակատար պոտենցիալ ապաստան հայցողներին բացահայտելու հարցում՝ ապահովելու նրանց հասանելիությունը ապաստանի ընթացակարգին: Այսպիսով, 2018թ. ՀԿԽԸ կազմակերպեց դասընթաց Արդարադատության նախարարության

քրեակատարողական հիմնարկների ղեկավարների, ինչպես նաև սոցիալական, հոգեբանական և իրավաբանական բաժինների աշխատակիցների համար՝ ներկայացնելու փախստականների պաշտպանության վերաբերյալ միջազգային և ազգային ստանդարտները: Այլ գործողություններին զուգահեռ, ՀՀ ԱԱԾ

իրականացրել նաև ՀՀ միգրացիոն ծառայության ապաստան հայցողների կացարանում, որտեղ անհատական խորհրդատվություններ ենք տրամադրել՝ իրավական, բժշկական, հոգեբանական, բնակության վայրի, աշխատանքի, սոցիալական կարիքների և այլ թեմաներով: Ընդհանուր առմամբ իրականացվել է 31 այց,

«Ես կին եմ: Ես հավասար եմ: Ես աշխատում եմ:» խորագրով ցուցահանդես-վաճառք՝ Դավան Գարդեն Մոլում, 14.12.2018

ու ոստիկանության անձնագրային և վիզաների վարչության հետ սերտ համագործակցությամբ՝ սահմանակետերի, ինչպես նաև Զվարթնոց միջազգային և Գյումրու օդանավակայաններում պարբերաբար իրականացրել ենք սահմանի մոնիտորինգային 66 այցելություն: Սահմանակետերում աշխատող համապատասխան անձնակազմի՝ ՀՀ ԱԱԾ սահմանապահ զորքերի ներկայացուցիչների և ՀՀ ոստիկանության անձնագրային և վիզաների վարչության աշխատակիցների համար կազմակերպվել է 6 դասընթաց՝ փախստականների և ապաստան հայցողների իրավունքների, միջազգային և տեղական ընթացակարգերի, Եվրամիության լավագույն փորձի և այլ նմանատիպ թեմաների վերաբերյալ: Ամեն շաբաթ մոնիտորինգային այցեր ենք

որոնք օգնել են ապահովել ժամանակին և ստույգ բացահայտելու որոշակի ընդհանուր/անհատական պաշտպանության ռիսկերը՝ հետագայում լուծում տալով կացարանում և բնակիչների կյանքում ծագած մի շարք խնդիրների: Բացահայտված խնդիրները մանրակրկիտ վերլուծվել են ՀԿԽԸ թիմի կողմից, ուղղորդումներ են արվել համապատասխան պետական և հասարակական կազմակերպություններին, կացարանի ղեկավարությանը և այլն:

Խորհրդատվությունների ընթացքում ապահովվել է 807 ժամ բանավոր և 2270 էջ գրավոր թարգմանություն՝ պարսկերեն, թուրքերեն, արաբերեն, ֆրանսերեն, ռուսերեն, անգլերեն, պուշտու, եզդիերեն, քրդերեն, բենգալերեն, թաիլանդերեն և այլ լեզուներով:

Սեռով ու գենդերով պայմանավորված բռնությունների (ՍԳՊԲ) կանխարգելման նպատակով 3 դասընթաց ենք անցկացրել մտահոգության առարկա հանդիսացող 75 անձանց համար:

Ստեղծել ենք նաև Կանանց փոխաջակցման խումբ, որի շրջանակներում կայացող ամենամսյա հանդիպումները օգնել են նվազեցնել կանանց մոտ տեղահանման հետևանքով առաջացած տրավմաների ազդեցությունը, կանխարգելել հոգեբանական բազմաթիվ խնդիրներ և ընտանեկան կոնֆլիկտներ, կանանց հզորացման միջոցով, գիտելիք և տեղեկատվություն փոխանցելու միջոցով՝ նվազեցնել գենդերով պայմանավորված բռնությունը:

2018թ. հուլիսին մեկնարկեց Եվրամիության «ՄԱԴԱԴ» ֆոնդի կողմից ֆինանսավորվող «Սիրիահայերի և տեղացիների դիմակայունության բարձրացում» (ԻՐԻՍ) ծրագիրը, որի հիմնական նպատակն է բարելավելու սիրիահայերի և տեղացիների սոցիալ-տնտեսական դիմակայունությունը և հզորացնելու Հայաստանում տնտեսական աճի ինստիտուցիոնալ կարողությունները: Ծրագրի բաղադրիչներից մեկը սիրիահայերի բնակարանային վարձերի մասնակի փոխհատուցումն է: Քանի որ բնակավարձերը բավականին բարձր են, իսկ առևտրային բանկերի ծառայությունները հասանելի չեն սիրիահայերի համար, այս խնդիրն ամենամեծ մարտահրավերներից է, որին պետք է ցուցաբերել բազմամակարդակ մոտեցում: Ծրագրի շրջանակներում 100 ամենախողելի սիրիահայ

ընտանիքների տրամադրվել է բնակարանային վարձերի փոխհատուցում հոկտեմբերից:

ԻՐԻՍ ծրագրի մյուս բաղադրիչը տնտեսական ինտեգրումն է, որի շրջանակներում, մասնավորապես, աջակցություն է տրամադրվում զբաղվածության ապահովման հարցում: Հայաստանում զբաղվածությունը կարևոր մարտահրավեր է ոչ միայն սիրիահայերի, այլ նաև տեղացիների համար: Ուստի, այս բաղադրիչի շրջանակներում ինքնակենսագրություններ կարող են ներկայացնել ոչ միայն աշխատանք փնտրող սիրիահայերը, այլ նաև 18 տարին լրացած տեղացիները: Հարցազրույց անցած և հաստատված հայտատուները կանցնեն եռամսյա վերապատրաստման պրակտիկա գործատուների մոտ: Պրակտիկայի համար կվճարի Հայկական Կարմիր խաչի ընկերությունը՝ յուրաքանչյուր վերապատրաստվողի համար ամսական 125 եվրոյին համարժեք դրամ: Բաղադրիչի շրջանակներում 2018-2021 թթ. 100 մարդ գործնական վերապատրաստման ընթացքում ձեռք կբերի հմտություններ և ավելի մրցունակ կդառնա հայաստանյան սահմանափակ աշխատաշուկայում: Նախատեսվում է, որ արդյունքում, 60 մարդ կունենա կայուն և տևական զբաղվածություն:

2018թ. ընդհանուր առմամբ մտահոգության առարկա հանդիսացող (ապաստան հայցողներ, փախստականի կարգավիճակ ստացած, փախստականի նման կարգավիճակ ունեցող և տեղահանված) 1976 անձ դիմել է ՀԿԽԸ՝ տարբեր կարիքներով: 1976 անձի տրամադրվել է անհատական խորհրդատվություն:

Իրազեկում ՉԿԽԸ Որոնում ծառայության վերաբերյալ, Կոտայքի մարզ, 2018

Հայկական Կարմիր Խաչի ընկերության (ՉԿԽԸ) «Որոնում» ծառայության գործունեությունն ուղղված է արձագանքելու մարդկանց, ում հարազատներն անհայտ կորած են, կամ որոնք տարանջատված են հարազատներից այնպիսի իրավիճակներում, ինչպիսիք են. հակամարտությունները, աղետները, բնակչության տեղաշարժը, միջազգային միգրացիան և մարդասիրական արձագանք պահանջող այլ իրավիճակները:

Ընտանեկան կապերի վերականգնում 2018 թ. ընթացքում Հայկական Կարմիր Խաչի ընկերության «Որոնում» ծառայությունը ստացել է ավելի քան 37 հայտ հետևյալ ուղղություններով. անհատների որոնում, ընտանիքի մասին տեղեկությունների փոխանակման կազմակերպում, ընտանիքի անդամների հետ վերամիավորմանը կամ սոցիալական իրավիճակի բարելավմանը նպաստող փաստաթղթերի որոնում և հատկացում, գոհվածների շիրիմների գտնվելու վայրի որոնում

և դրանց գոյությունը հաստատող փաստաթղթերի տրամադրում, Երկրորդ Համաշխարհային պատերազմի ընթացքում տարհանված, զերության մեջ և հարկադիր աշխատանքային գաղութներում գտնվելու փաստը հաստատող փաստաթղթերի որոնում և հատկացում:

Կամավորների վերապատրաստում

ՀԿԽԸ բոլոր 10 մարզային մասնաճյուղերից 30 կամավորներ վերապատրաստվել են՝ ՀՀ մարզերում Որոնում ծառայության մասին իրազեկման տարածման համար, ինչպես նաև, անհրաժեշտության դեպքում, մարզային բնակիչներից որոնման հայտերի ընդունման համար:

ԿԽՄԿ-ի տվյալներով՝ ղարաբաղյան հակամարտության հետևանքով անհայտ կորած են համարվում շուրջ 4500 մարդիկ, որոնցից մոտ 400-ի մասին որոնման հայտեր բացվել

են Հայաստանում: ԿԽՄԿ-ն աշխատում է նաև անհայտ կորածների ընտանիքների հետ (ԱԿԸ)՝ ուշադրության կենտրոնում պահելով նրանց տնտեսական, իրավական, հոգեբանական և/կամ սոցիալական կարիքները:

ՀԿԽԸ Որոնում ծառայության գործունեությանը նվիրված Կլոր սեղան - հանդիպում

Դեկտեմբերին Հայկական Կարմիր խաչի ընկերության կողմից կազմակերպվեց ամենամյա կլոր-սեղան հանդիպումը՝ նվիրված ընկերության Որոնում ծառայության կողմից իրականացվող Որոնման ու Ընտանեկան կապերի վերականգնման (ԸԿՎ) ուղղված գործունեությանը:

Հանդիպմանը ներկա էին ուղորտում գործող պետական, միջազգային և հասարակական կազմակերպությունների ներկայացուցիչներ՝ Կարմիր խաչի միջազգային կոմիտեից, ՀՀ Ազգային արխիվից, ՀՀ ոստիկանության Անձնագրային և վիզաների վարչությունից, Տարածքային կառավարման և արտակարգ իրավիճակների նախարարության Միգրացիոն պետական ծառայությունից, Փախստականների հարցերով գերագույն հանձնակատարի գրասենյակից և Հայկական Կարմիր խաչի ընկերությունից:

Կլոր սեղանը նպատակ ուներ լրացնել համագործակցող և շահագրգիռ կողմերի միջև գոյություն ունեցող տեղեկատվական բացը, պարզաբանել որոնման և ընտանեկան կապերի վերականգնման աշխատանքները կազմակերպելու ընթացքում ծագող իրավական բնույթի հարցեր և իրավիրել համագործակցող և շահագրգիռ կողմերի ուշադրությունը դեպի ընտանեկան կապերի վերականգնման ուղղված գործունեության կարևորությունը՝ հիմք ընդունելով հարազատների՝ միմյանց հետ հաղորդակցվելու և միմյանց գտնվելու վայրի ու ճակատագրի վերաբերյալ տեղեկացված լինելու իրավունքը: Հանդիպման արդյունքում ձևավորված համագործակցության դաշտն ու հասցեագրված խնդրո առարկա հարցերն իրենց դրական

ներգործությունը կունենան ՀԿԽԸ Որոնում ծառայության ԸԿՎ արդյունավետ գործունեության բնագավառում:

Սատարում անհայտ կորածների ընտանիքներին

Հայկական Կարմիր խաչի ընկերությունը՝ ԿԽՄԿ հայաստանյան պատվիրակության ֆինանսավորմամբ, իրականացնում է «Սատարում անհայտ կորածների ընտանիքներին» ծրագիրը, որի նպատակն է սատարել անհայտ կորածների ընտանիքներին՝ հարազատի անհետացման արդյունքում առաջ եկած սոցիալ-հոգեբանական ծանր հետևանքները հաղթահարելու գործում:

2018թ.-ին ծրագրում ներգրավված են եղել Տավուշի՝ 11, Շիրակի՝ 11, Լոռու՝ 19, Արարատի՝ 34, Արմավիրի՝ 40, Վայոց Ձորի՝ 5, Սյունիքի՝ 47 և Սևանի՝ 15 անհայտ կորած անձանց ընտանիքներ: Այս մարզերում բնակվող անհայտ կորած ընտանիքներին մեծ մասը կանոնավոր կապ է պահպանում ՀԿԽԸ-ի հետ: Ըստ անհրաժեշտության՝ շահառու ընտանիքների համար անց են կացվել հանդիպումներ սոցիալական, առողջապահական, հոգեբանական ուղորտների մասնագետների հետ:

Կենսաբանական նմուշների հավաքագրում

Անհայտ կորած անձանց վերաբերյալ լրացուցիչ տեղեկություն ձեռք բերելու նպատակով ԿԽՄԿ-ն ձեռնարկեց «Կենսաբանական նմուշների հավաքագրում» (ԿՆՀ) պիլոտային ծրագիրը, որը Հայաստանի իշխանությունների անունից և ՀԿԽԸ-ի հետ համագործակցությամբ մեկնարկեց 2014թ.-ին: 2018թ.-ին ծրագիրը լիընթաց կերպով անցկացվեց Երևանում և մարզերում: Արդյունքում մոտ 82 անհայտ կորած անձանց հարազատներից հավաքագրվեցին կենսաբանական նմուշներ և վերաբերելի տվյալներ: Ծրագրի ավարտին մոտ 400 ընտանիքներից նմուշ են տրամադրել 344-ը: 2014-2018 թթ. ընթացքում հավաքվել է 1120 կենսաբանական նմուշ:

Առաջին օգնության տարածաշրջանային մրցումներ՝ Տավուշի սահմանամերձ 10 համայնքների կամավորական թիմերի միջև, հուլիս, 2018

ՀԿԽԸ Առաջին օգնության ուսումնամեթոդական կենտրոնը ԱՕ գիտելիքներ և հմտություններ է տարածում բնակչության տարբեր խավերի և տարիքային խմբերի շրջանում, իրականացնում է ԱՕ սպասարկում զանգվածային միջոցառումների ժամանակ, ինչպես նաև աճող սերնդի անվտանգ վարքագծի ձևավորմանը ուղղված գործունեություն ծավալում:
Կենտրոնն իրականացնում է Առաջին օգնության Եվրոպական խորհրդատվական կենտրոնի չափանիշներին համապատասխանող առաջին օգնության (ԱՕ) և անվտանգ վարքագծի դաստիարակման (ԱՎԴ) դասընթացներ տարբեր տարիքային և մասնագիտական խմբերի համար:

ԱՕ դասընթացներ

2018թ.–ին դասընթացներ են իրականացվել ՀԿԽԸ կամավորների, տարբեր կազմակերպությունների աշխատակիցների, Տավուշի սահմանամերձ գյուղերի քաղաքացիական պաշտպանության թիմերի անդամների, սահմանամերձ և հեռավոր համայնքների բնակիչների համար: Ընդհանուր առմամբ, 2018 թվականի ընթացքում կենտրոնն իրականացրել է 80 դասընթաց և 20 սեմինար, որոնց մասնակցել է 1600 մարդ:

Մասնավորապես՝ դասընթացներ և սեմինարներ են իրականացվել «Լիդիան Արմենիա», «Դաբլ Թրի Բայ Հիլթոն Երևան», «Ջեյ Այ Թի », «Նյուտոնիկ կրթահամալիր», «ՆՈՒԵՎԱ ՎԻՍՏԱ» ՍՊԸ, « Կոկա Կոլա Հեյլենիկ», Սոնթե Մելքոնյանի անվան ռազմամարզական վարժարանի սաների և մի շարք այլ կազմակերպությունների աշխատակիցների համար:

Առաջին օգնության դասընթացներ ՀՀ սահմանամերձ համայնքների բնակիչների համար Կարմիր խաչի միջազգային կոմիտեի (ԿԽՄԿ) հետ համագործակցության շրջանակներում իրականացվել է «Առաջին օգնության հիմունքներ» թեմայով դասընթացներ ՀՀ Տավուշի մարզի 10 սահմանամերձ / Բարեկամավան, Դովեղ, Բաղանիս, Ոսկեպար, Սևքար, Կիրանց, Ներքին Ծաղկավան, Բերքաբեր, Վազաշեն, Այգեհովիտ/ համայնքներում: Դասընթացներին մասնակցել է 98 հոգի: 10 սահմանամերձ համայնքների վերապատրաստված բնակիչների մասնակցել են Առաջին օգնության միջհամայնքային մրցումներին և գործնականում ցուցադրել են իրենց գիտելիքներն ու հմտությունները: Հաղթող է ճանաչվել Ոսկեպար թիմը, 2-րդ և 3-րդ տեղերը զբաղեցրեցրել են Վազաշենի և Այգեհովիտի թիմերը:

Առաջին օգնության դասընթացներ ՀՀ Տավուշի, Գեղարքունիքի, Արարատի, Վայոց Ձորի և Սյունիքի մարզերի կամավորների համար

տարրեր» գիրքը, ինչպես նաև յուրաքանչյուր թիմին նվիրաբերվել է 2-ական առաջին օգնության արկղիկ:

Կարմիր խաչի միջազգային կոմիտեի (ԿԽՄԿ) օժանդակությամբ իրականացվել է «Առաջին օգնության հիմունքներին դասընթաց Տավուշի, Գեղարքունիքի, Սյունիքի, Արարատի և Վայոց Ձորի 75 կամավորների համար:

ԱՕ հրահանգիչների նախապատրաստում

2018թ. Կարմիր խաչի միջազգային կոմիտեի (ԿԽՄԿ) օժանդակությամբ իրականացվել է ԱՕ հրահանգիչների վերապատրաստման 2 դասընթաց, որին մասնակցել է ՀԿԽԸ 15 ԱՕ հրահանգիչ:

Առաջին օգնություն՝ հրշեջ-փրկարարների համար Իտալական Կարմիր խաչի հետ համագործակցությամբ ՀՀ 10 մարզերի՝ Արագածոտնի, Արմավիրի, Արարատի, Գեղարքունիքի, Տավուշի, Վայոց Ձորի, Սյունիքի, Կոտայքի, Շիրակի, Լոռու 130 հրշեջ - փրկարարների համար կազմակերպվել և անցկացվել է «Առաջին օգնության հիմունքներ» 10 դասընթաց: Յուրաքանչյուր դասընթացից հետո մասնակիցներին տրամադրվել է «ԱՕ

Հանրային միջոցառումների սպասարկում

Սեպտեմբերի 21-ին Հանրապետության հրապարակում տեղադրվել են Հայկական Կարմիր խաչի ընկերության Առաջին օգնության տաղավարները և առաջին օգնություն է ցուցաբերվել 300-ից ավել քաղաքացու: Հոկտեմբերի 7-ից 12-ը Հայաստանում անցկացվող Ֆրանկոֆոնիայի միջոցառումների ամբողջ ընթացքում Ազատության հրապարակում Ֆրանկոֆոնիայի ավանում, տեղադրվել են Հայկական Կարմիր խաչի ընկերության Առաջին օգնության տաղավարները և հատուկ պատրաստվածություն անցած թիմն ու կամավորները առաջին օգնություն են ցուցաբերել հարյուրավոր քաղաքացիների: ՀԿԽԸ ԱՕ բաժինը մասնակցել է ՀՀ ԱԻՆ կողմից դպրոցներում, ուսումնական հաստատություններում իրականացվող վարժանքներին: 2018թ. ՖԻՖԱ-ի և ՈԻՖԱ-ի շրջանակներում Երևանում կայացած բոլոր խաղերի ընթացքում ՀԿԽԸ ԱՕ խմբերն իրանացրել են ԱՕ ծառայություն:

Այցելություն հանրակացարանարևակ միայնակ փախստական ծերերին, 02.2018

ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ԱՐԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՀ Լոռու և Շիրակի մարզերում ՀԿԽԸ-ն շարունակում է իրականացնել «Համայնքային ինտեգրացված տնային խնամք և առողջ ծերացում» ծրագիրը:

Ծրագրի՝ Ինտեգրացված տնային խնամքի բաղադրիչի շահառուները տարեց, քրոնիկական հիվանդություն կամ հաշմանդամություն ունեցող անձինք են, որոնք ընտրվում են սոցիալական ծառայությունների, ինչպես նաև առողջապահական համակարգի ներկայացրած ցուցակներից՝ ծրագրի աշխատակիցների կողմից մանրամասն անհատական կարիքի գնահատման հիման վրա:

Ծրագրի շահառուների խնամքն իրականացնում են՝

- 1) խնամքի բուժքույրերը՝ յուրաքանչյուր մարզում 3 բուժքույր,
- 2) տնային խնամողները՝ յուրաքանչյուր մարզում 6 տնային խնամող,

3) կամավորները՝ Լոռու մարզում՝ 14, Շիրակի մարզում՝ 11, որոնք անցել են համապատասխան դասընթացներ: 2019թ. նրանց թիվը համալրվելու է մինչև 60 (երկու մարզերում):

Ծառայությունները հստակ տարանջատված են խնամք իրականացնող այս երեք խմբերի համար: Մասնավորապես, բուժքույրերի կողմից իրականացվում են ներարկումներ՝ ըստ տեղամասի բժիշկի նշանակման, մաշկի, լորձաթաղանթների խնամք, ատամների, բերանի խոռոչի խնամք, պառկելախոցերի կանխարգելում ու մշակում, հիվանդի շարժողունակությունը վերականգնելու նպատակով հատուկ վարժությունների, մերսումների իրականացում և այլն: Տնային խնամողների կողմից տրամադրվում է աջակցություն կենցաղային հարցերում, մասնավորապես՝ տան մաքրում, սննդի պատրաստում, աջակցություն սնունդ ընդունելիս: Կամավորների կողմից մատուցվող ծառայությունները հիմնականում ներառում են այցելություններ շահառուներին, զրույցներ նրանց հետ, ընթերցանություն, ուղեկցում խանութ,

Տնային խնամք՝ անկողնային միայնակ տարեցների համար, Վանաձոր, Լոռի, 2018

դեղատուն, աջակցություն կոմունալ վճարումների կատարման, փաստաթղթերի լրացման ընթացքում և այլն:

Անհատական կարիքից ելնելով շահառուները ստանում են նաև անվասայլակներ, քայլակներ, հակապարկելախոցային բարձեր և ներքնակներ, ձեռնափայտեր, այլ անհրաժեշտ պարագաներ: Բոլոր երեք խնամք իրականացնողները, ծառայության մատուցմանը զուգահեռ, տրամադրում են նաև սոցիալ-հոգեբանական աջակցություն:

Խնամքն իրականացվում է տեղամասային պոլիկլինիկաների հետ սերտ համագործակցությամբ, տեղամասային բժշկի անմիջական հսկողությամբ, անհրաժեշտության դեպքում նեղ մասնագետների ներգրավմամբ: 2018 թվականի ավարտին ծրագրում ներառվել է 120 շահառու՝ յուրաքանչյուր մարզում 60 անձ:

Հիմք ընդունելով տնային խնամքի նպատակը՝ շահառուների կյանքի որակի բարելավումը, ծրագրի շահառուների թվում ընդգրկված են անձինք, ովքեր գտնվում են սահմանային վիճակներում: Նման հիվանդներին (անձանց) ծառայությունը մատուցվում է ցմահ՝ կյանքի վերջին ժամանակահատվածն արժանապատիվ ապրելու համար:

Ծրագրի երկրորդ բաղադրիչը Ակտիվ երկարակեցությունն է, որի նպատակն է ծերացմանը զուգընթաց երկարացնել առողջ և որակյալ կյանքի տևողությունը:

ՀՀ Շիրակի և Լոռու մարզպետարանների հետ համագործակցությամբ 2017 թ.-ին ընտրվել են 5-ական համայնք՝ յուրաքանչյուր մարզում: Դրանք են. Վանաձոր, Սպիտակ, Սարգսհովիտ, Օձուն և Մեծ Պարնի՝ Լոռու մարզում, և Ամասիա, Փանիկ, Նոր կյանք, Սպանդարյան և Հռոռո՝ Շիրակի մարզում:

Մասնակցության վրա հիմնված ակտիվ երկարակեցությունը հնարավորություն է տալիս մարդկանց ակտիվ դեր ունենալ իրենց սեփական և համայնքային կյանքի բարելավման գործընթացում: Մարդիկ ձևավորում են խմբեր, բացահայտում և վերլուծում են իրենց և համայնքի խնդիրները, որոշումներ կայացնում և հանդես գալիս որպես հիմնական դերակատար վերը նշված գործընթացներում: Ծրագրի նպատակն է ավելացնել համայնքային կյանքում ներգրավված տարեց անձանց և նրանց շփումները, այսինքն, խթանել տարեցների մասնակցությունը համայնքային կյանքի տարբեր ոլորտներում: Այդ նպատակով նշված 10 համայնքներում ստեղծվել են Նախաձեռնող խմբեր: Դրանք կազմվել են հիմնականում համայնքի տարեցներից, սակայն ընդգրկվելու հնարավորություն է ընձեռնվել յուրաքանչյուր ցանկացողի համար՝ անկախ տարիքից: ՀԿԽԸ ապահովել է Նախաձեռնող խմբերի ուսուցանումը, կարողությունների զարգացումը: Համայնքապետարանները նախաձեռնող խմբի անդամներին հավաքատեղի են հատկացրել՝ նրանց պարբերական հանդիպումների, աշխատանքի

Երևան քվեսթ «ժպիտների ակումբի» երեխաների համար, 2018

և գործողությունների պլանավորման համար: Որպես առաջին նախաձեռնություն՝ Նախաձեռնող խմբերը սեփական ուժերով և կարողություններով վերանորոգել են իրենց հատկացված տարածքները՝ ծրագրի շրջանակներում ՀԿԽԸ կողմից տրամադրված շինարարական նյութերով, ինչպես նաև համայնքների աջակցությամբ: Այս բաղադրիչի շրջանակներում 2019 թ. առաջին եռամսյակում ընտրվելու են ևս 5-ական համայնքներ երկու մարզերում: Ծրագրի ավարտին գործելու է առնվազն 20 համայնքային նախաձեռնող խումբ: Նախաձեռնող խմբերին հնարավորություն է տրվելու ծրագրային առաջարկով դիմել փոքր դրամաշնորհներ ստանալու՝ իրենց հետաքրքիր նախաձեռնությունները կյանքի կոչելու համար:

2018թ 1-ին եռամսյակի ընթացքում Ավստրիական Կարմիր խաչի աջակցությամբ իրականացվել է «Սոցիալ-հոգեբանական աջակցություն միայնակ փախստական ծերերին և երեխաներին» ծրագրերը՝ Երևան, Աբովյան և Հրազդան քաղաքներում գտնվող հանրակացարաններում բնակվող շուրջ 120 միայնակ փախստականների և 200 երեխաների համար: Ծրագրի շրջանակներում ավելի քան 30 երիտասարդ կամավորներ սոցիալ-հոգեբանական ծառայություններ են

մատուցել միայնակ փախստական ծերերին. իրականացրել են շաբաթական այցելություններ, ամիսը մեկ անգամ տրամադրել սնունդ և երեք ամիսը մեկ անգամ՝ հիգիենիկ պարագաներ, օգնել մանր կենցաղային գործերում՝ այդ թվում նաև որոշ հարնակացարաններում մատուցվել է նաև լվացքի և արդուկի ծառայություն: Տարվա ընթացքում կամավորները, շահառուների սոցիալականացմանը և հանգստի կազմակերպմանը նպաստելու համար, իրականացրել են զանազան սոցիալական և մշակութային միջոցառումներ, ինչպես օրինակ այցելություններ թատրոններ, համերգներ, քաղաքից դուրս գտնվող տեսարժան վայրեր: 2018թ, 2-րդ եռամսյակից սկսած Իտալական ԿԽ աջակցությամբ ծրագիրը շարունակվել է:

Հանրակացարաններում բնակվող երեխաների հետ աշխատանքը նպատակ ունի նպաստելու երեխաների կրթական և ինքնագարգացման գործընթացներին՝ բազմակողմանի կրթական, մշակութային և ինտեգրման միջոցառումների միջոցով: Հանրակացարաններում հատուկ կառավորված սեմյակներում ծրագրի կամավորները ամենօրյա պարապմունքներ են անցկացրել երեխաների համար. իրականացրել են դասապատրաստում և զանազան

Երեխաների կայուն զարգացում, Բերդ, Տավուշ, 2018

խմբակների վարում (մաթեմատիկայի, օտար լեզուների, աշխարհագրության և այլն): Սօցիալական և աշակերտության աջակցությամբ իրականացվել են նաև համակարգչային դասընթացներ: Պարապմունքներից զատ ամեն օր կամավորները կազմակերպել են սպորտային և ժամանացային միջոցառումներ, իսկ ամեն ամիս երեխաները մասնակցել են մշակութային միջոցառման՝ այց թատրոն, թանգարան և տեսարժան վայրեր: Երեխաների համար կամավորները կազմակերպել են մի շարք տոնակատարություններ՝ ս. Ջատկի, Ամանորի, Հունիսի 1-ի և այլն: Իսկ ամռանը երեխաների համար կազմակերպվել է հանգստի և վերականգնողական ճամբար: 2018թ. Չրդ եռամսյակից սկսած ծրագիրը շարունակվել է Արմանդ Արտոն Գրուպ Կանադական ընկերության աջակցության շնորհիվ:

2018թ. հուլիսին մեկնարկեց «Սիրիահայերի դիմակայունության բարձրացում» ծրագիրը: Ծրագրի շրջանակներում հնարավոր է եղել շարունակել սոցիալ-հոգեբանական աջակցությունը 200 միայնակ փախստական հանրակացարանաբնակ և սիրիահայ տարեցներին՝ Երևան, Աբովյան և Հրազդան քաղաքներում: Շաբաթական այցելություններ են կազմակերպվել կամավորների կողմից, եռամսյակը մեկ անգամ տրամադրվել են

սննդի և հիգիենիկ պարագաների փաթեթներ: Պարբերաբար կազմակերպվել են սոցիալական և մշակութային միջոցառումներ: Ծրագրի շրջանակներում նաև հիմնվել է Սիրիահայերի աջակցման Սոցիալ-հոգեբանական կենտրոն, որի նպատակն է աջակցել սիրիահայերի ինտեգրմանը՝ հոգեբանական խորհրդատվության և սոցիալականացման միջոցառումների կազմակերպման միջոցով: Ծրագրի կրթական բաղադրիչով Երևանի 5 դպրոցներում կազմակերպվել են «Երեխաների կայուն զարգացման» դասընթաց՝ 20 պարապմունքներով: Ծրագիրն իրականացվել է վերապատրաստված 15 կամավորների օգնությամբ՝ մոտ 70 երեխաների համար:

2018թ. ապրիլին մեկնարկեց «ԵՄ հանուն երիտասարդության. Աշխատունակության խթանում» ծրագիրը՝ ՀՀ Գեղարքունիքի և Տավուշի մարզերում: Ծրագիրը ֆինանսավորվում է ԵՄ կողմից և իրականացվում Դանիական ԿԻՄ հետ համագործակցությամբ: Ծրագրի շրջանակներում Իջևան, Դիլիջան, Սևան և Գավառ քաղաքներում հիմնվել են երիտասարդական ակումբներ, որոնք նպատակ ունեն կրթել երիտասարդներին, զարգացնել նրանց կարողությունները՝ աշխատաշուկայում մրցունակ լինելու համար: Իրականացվել են

81 տարեկան Գրիշա Իսրայելյանը ապրում է Արարատ մարզի Մասիս քաղաքի փոքրիկ տնակներից (դոմիկ) մեկում: Ամբողջ կյանքը զբաղվել է շինարարությամբ: հպարտությամբ նշում է, որ Աբովյան քաղաքի շատ շինությունների կառուցման աշխատանքներում իր ներդրումն է ունեցել: Ունի չորս զավակ՝ երեքը Ռուսաստանում են, մեկը՝ ֆրանսիայում, բայց այսօր ապրում է իրենցից հեռու՝ միայնակ: Գրիշա պապիկը երկուշաբթի, չորեքշաբթի, ուրբաթ օրերին շաբաթը երեք անգամ, զալիս է Մասիս քաղաքում գտնվող բարեգործական ճաշարան ստանալու իր բաժին սնունդը:

Արարատ մարզի Մասիս քաղաքում գործող Հայկական Կարմիր խաչի բարեգործական ճաշարանը մոտ 80 միայնակ անապահով տարեցների տրամադրում է բարձր կալորիականությամբ սնունդ: Ծրագիրը գործում է Շվեյցարական Կարմիր խաչի աջակցությամբ: -Ես Կարմիր խաչից շատ գոհ եմ: Մարդիկ տանջվում են, չարչարվում են, երկիր են կառուցում, բարի գործեր են անում, ծերանում են, ու լինում են դեպքեր, որ մնում են մենակ, բայց Կարմիր խաչը տեր է կանգնում: Աստված իրենց հետ, թող նման մարդիկ հաջողություն շատ ունենան: Ծերության հասակում մարդուն օգուտ են տալիս, տիրություն են անում, հոգ տանում դրանով երջանկացնում ծերերին, - ասում է նա: Գոհունակությամբ հայտնում է, որ այստեղ բոլորը շատ ուշադիր են, հոգատար, ճաշն էլ միշտ համեղ է:

Երիտասարդների կարիքների գնահատում և աշխատաշուկայի ուսումնասիրություն, ինչի արդյունքները հիմք են ծառայելու եռամյա ծրագրի միջոցառումները համապատասխան ուղղություններում իրականացնելու համար: Երիտասարդական ակումբների ստեղծման գործում տեխնիկական աջակցություն է տրամադրվել բոլոր 4 քաղաքների ՏԻՄ - երի կողմից, ինչն էլ հիմք է դրել երկարաժամկետ և արդյունավետ համագործակցությանը ՏԻՄ-երի հետ: Ծրագիրը տարածաշրջանային է՝ ներառելով նաև Բելառուսական և Վրացական Կարմիր խաչի Ազգային ընկերություններին:

2018թ. մարտ ամսին 2 տարի ժամկետով մեկնարկեց «Կրթական աջակցություն Հայաստանի անտեսված և անապահով պատանիներին և աղջիկներին» ծրագիրը՝ Գերմանական ԿԻՄ Բադեն-Վյուրտեմբերգի երկրամասային մասնաճյուղի ֆինանսավորմամբ: Ծրագիրն իրականացվել է 48 պատանիների համար՝ Արմավիրում և Իջևանում: Ծրագրի շրջանակներում երիտասարդները մասնակցել են մասնագիտական դասընթացների՝ վարսավիություն, կարուծն, ավտոմեխանիկա և այլն: Դասընթացներից զատ երիտասարդների համար կազմակերպվել են ինտեգրման և ընդհանուր զարգացվածությունը խթանող հանդիպումներ՝ ԳԿԻՄ կողմից շահառու

պատանիներին եռամսյակը մեկ անգամ տրվել են նաև սննդի փաթեթներ:

Բարեգործական ճաշարան՝ Մասիսում

Հայկական Կարմիր խաչի ընկերությունը՝ Շվեյցարական Կարմիր խաչի աջակցությամբ, 2017թ. հուլիսից բարեգործական ճաշարան գործարկեց Արարատի մարզի Մասիս քաղաքում: Այս նախաձեռնության շնորհիվ 85 տարեցներ ոչ միայն ապահովված են տաք, սննդարար ճաշով և հնարավորություն ունեն ամեն օր շփվել միմյանց հետ, այլև շրջապատված են ՀԿԻԸ կամավորների ու անձնակազմի ջերմությամբ ու հոգատարությամբ: Շահառուներն ընտրվել են հստակ որոշված կարիքների և մշակված չափանիշների հիման վրա: Գործընթացն իրականացվել է սերտորեն համագործակցելով տեղական ինքնակառավարման մարմինների, հատկապես՝ մարզպետարանի և քաղաքապետարանի սոցիալական հարցերի բաժինների հետ: Հայկական Կարմիր խաչի ընկերության նախաձեռնությանը միացել են և իրենց աջակցությունն են ցուցաբերում նաև տեղական ինքնակառավարման մարմիններն ու մասնավոր սեկտորը՝ Մասիս քաղաքապետարանն աջակցել է տարածքի վերանորոգմանը, որն անվարձահատույց տրամադրվել էր մասնավոր անձի կողմից, «Ապարան» ջրի գործարանի

«ԵՄ հանուն երիտասարդության. Աշխատունակության խթանում» ծրագրի» մեկնարկը, 07.2018

կողմից տրամադրվում է խմելու ջուր, «Վեգա» ընկերության կողմից՝ կենցաղային տեխնիկա:

Մարդասիրական օգնություն՝ սիրիահայ խոցելի ընտանիքներից

Հայկական Կարմիր խաչի ընկերությունը (ՀԿԽԸ)՝ ՀՀ և ՌԴ Արտակարգ իրավիճակների նախարարությունների աջակցությամբ և Ռուս-հայկական մարդասիրական արձագանքման կենտրոնի հետ համագործակցությամբ, մեկանգամյա մարդասիրական օգնություն տրամադրեց Հայաստանի Հանրապետությունում բնակվող 1200 սիրիահայ խոցելի ընտանիքների, սննդի փաթեթների տեսքով (ծեթ, բրինձ, հնդկաձավար, խտացրած կաթ): Օգնությունը տրամադրվել է ՀԿԽԸ կամավորների միջոցով:

Գթություն

ՀԿԽԸ Սյունիքի մարզային մասնաճյուղը՝ «Դանդի փրեշուս մեթալս Կապան» ընկերության աջակցությամբ իրականացնում է «Գթություն» ծրագիրը, որի շրջանակներում 200 միայնակ տարեց տարին մեկ ստանում են սննդի և հիգիենիկ պարագաների փաթեթներ և դեղահաբեր: Անկողնային միայնակ տարեցները ծանրոցները ստանում են տարին երկու անգամ, իսկ կամավորները նրանց բոլորի կողքին են լինում ամբողջ տարին՝ նշելով Ամանորը, Ջատիկը և ծննդյան օրերը:

Հայաստանի մարզերում սննդի աջակցության ծրագրեր

280 խոցելի տարեցներ Արագածոտնի, Գեղարքունիքի և Վայոց Ձորի մարզերում ստանում են սննդի աջակցություն կամավորների այցերի և Արարատ մարզի Մասիս քաղաքում բարեգործական խոհանոցի միջոցով: ՀԿԽԸ չորս մասնաճյուղերը սննդի աջակցության տրամադրման կարողություններ և փորձ են ձեռք բերում, ինչպես նաև տեղական շահագրգիռ կողմերի հետ լավ հաղորդակցվելու և տեղական ռեսուրսներ մոբիլիզացնելու, կամավորներին ավելի լավ կառավարելու հնտություններ: Այս ծրագրի իրականացման համար մասնաճյուղերը ընտրվել են մրցակցային սկզբունքով՝ որոշակի չափանիշների հիման վրա, ինչպիսիք են՝ առաջարկվող գործունեության համապատասխանությունը կարիքին, ծրագրային առաջարկի որակը, մասնաճյուղի և տեղական շահագրգիռ կողմերի ներդրումը, բյուջեի արդյունավետությունը և այլն: Ծրագրի բյուջեի մոտ 20% -ը տրամադրում են տեղական շահագրգիռ կողմերը: Ծրագիրը շարունակվելու է մինչև 2019թ. Հոկտեմբեր:

Կամավորական նախաձեռնություններ

Գեղարքունիքի մարզային մասնաճյուղի կամավորները պարբերաբար անց են կացրել

Սննդի աջակցության ծրագիր, Արագածոտն, 2018

արտադպրոցական դասընթացներ և ամառային ճամբար՝ 24 սոցիալապես անապահով խոցելի երեխաների համար:
Վարդենիսի համայնքային մասնաճյուղը, «Աստղավարդ» ՀԿ հետ համագործակցելով, կազմակերպեց կարի դասեր՝ հաշմանդամություն ունեցող երեխաների մայրերի համար:
Տավուշի կամավորները կազմակերպեցին ամառային ճամբար անապահով ընտանիքների երեխաների համար:

Դիլիջանի ՍՄԿ միջազգային դպրոցի ՀԿԽԸ կամավորները իրականացրել են մի շարք կամավորական միջոցառումներ, որոնց շրջանակներում հաշմանդամություն ունեցող երեխաները հնարավորություն են ունեցել շփվելու ընտանի կենդանիների հետ, խոցելի ընտանիքները և միայնակ տարեցները ստացել են կամավորների կողմից հավաքած վառելափայ, միայնակ տարեցները ստացել են սնունդ և դեղորայք՝ բարեգործական համերգից ստացված հասույթի շնորհիվ:

Բերդում ՀԿԽԸ կամավորները պարբերաբար սոցիալական ծանր պայմաններում ապրող միայնակ տարեցներին տրամադրում են վարսավիրական ծառայություններ:
Տավուշի, Գեղարքունիքի և Սյունիքի մարզերից 580 անապահով երեխա օգտվել է 60 կամավորների կողմից իրականացվող «Երեխաների կայուն զարգացում» հոգեբան-

սոցիալական աջակցության մինի-ծրագրից, որի շրջանակներում կամավորները արտադպրոցական դասընթացներ են վարում 8-14 տարեկան երեխաների համար, քննարկում են երեխաների իրավունքները և կարիքները, բռնությունը և ինչպես խուսափել դրանից, երեխաների դերը համայնքի հասարակական կյանքում:
Տավուշի, Գեղարքունիքի և Սյունիքի մարզերում բնակվող խոցելի ընտանիքների երեխաներին բաժանվեցին Դանիական կարմիր խաչի կամավորների կողմից գործված սվիտերներ, գլխարկներ և այլ տաք հագուստ:

Հաշվի առնելով կարիքների գնահատման արդյունքները՝ ՀԿԽԸ Տավուշի Մարզային մասնաճյուղը սննդամթերք և դեղորայք է տրամադրել 24 միայնակ տարեցներին՝ օգտագործելով խանութներում, սրճարաններում, ռեստորաններում տեղադրված նվիրատվության արկղերով հանգանակված միջոցները:

ԱՌՐՁԱՊԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

2018 թվականից ՀՀ առողջապահության նախարարության Տուբերկուլոզի դեմ պայքարի ազգային կենտրոնի հետ համագործակցությամբ իրականացվում է «Խարանի և խտրականության նվազեցում և սոցիալ-հոգեբանական աջակցություն» դրամաշնորհային ծրագիրը, որի թիրախ են հանդիսանում բոլոր ՏԲ հիվանդները արտահիվանդանոցային փուլում: ՏԱԿ ՊՈԱԿ-ի հետ համագործակցության շրջանակներում ՏԱԿ ՊՈԱԿ-ի համապատասխան բաժինը ՀԿԽԸ -ին տրամադրել է ամսական տեղեկատվություն՝ հոսպիտալացումից ամբուլատոր փուլ անցած

խարանի և խտրականության նվազեցմանն ուղղված հանդիպումներ են կազմակերպվել բնակչության հետ ք. Երևանում, ՀՀ Արարատի, Արմավիրի, Շիրակի, Գեղարքունիքի, Լոռու, Կոտայքի, Տավուշի և Սյունիքի մարզերում, ինչպես նաև մարդու իրավունքների և տվյալների գաղտնիությանը վերաբերող տեղեկատվություն է տրամադրվել առողջության պահպանման առաջնային օղակին և ՀԿԽԸ կամավորներին: Իրականացվել են ֆլյուորոգրաֆիկ հետազոտություններ ՏԲ կոնտակտավորների և սոցիալական ռիսկի խմբերի անձանց համար:

2018 թվականի ընթացքում Արարատի մարզում շարունակվել է շաքարային դիաբետի

Լուսանկարում. Լ.Գ. 67 տարեկան, ունի տեղաշարժման լուրջ խնդիրներ, հետո համայնքում ապրում է կնոջ հետ, որն էլ նրա հիմնական խնամողն է: Առողջապահական ծառայությունները նրա համար հասանելի չեն: Հատուկ հարցաշարով հարցազրույցի ժամանակ ՀԿԽԸ կամավորի կասկածելի ՏԲ դեպք է որոշվել, որից հետո կամավորը կապվել է գյուղի բուժկենտրոնի հետ՝ հետագա հետազոտությունը կազմակերպելու համար: 12.01.2018-ին գրանցվել է որպես հաստատված ՏԲ դեպք և անմիջապես սկսել բուժումը: Նա ուղղակի հսկողությամբ բուժում է ստանում տանը՝ բուժքույրն այցելում է նրան ամեն օր:

և արտահիվանդանոցային փուլում գտնվող հիվանդների վերաբերյալ: Առողջության պահպանման առաջնային օղակի, մասնավորապես տուբերկուլոզի ախտորոշմամբ և բուժմամբ զբաղվող բուժանձնակազմի հետ սերտ համագործակցություն է ստեղծվել, որի շրջանակներում ՏԲ կաբինետների կողմից տրամադրվել են բուժումը ամբուլատոր փուլում սկսող, բուժման հետևողականության խախտման միտում ունեցող և հիվանդանոցային փուլից հետո արտահիվանդանոցային փուլում բուժումը չշարունակած հիվանդների մասին տեղեկատվություն: ՀԿԽԸ հոգեբանները և կամավորները հանդիպում են կազմակերպել հիվանդների հետ, սոցիալ-հոգեբանական և հոգեբանական աջակցություն տրամադրել նրանց՝ շեշտադրելով բուժմանը հետևողական լինելու կարևորությանը: Այցերի, խորհրդատվությունների վերաբերյալ վարվել է էլեկտրոնային շտեմարան: Բուժումը բարեհաջող ելքով ավարտած հիվանդների համար կազմակերպվել են «վերածնունդի» տոնակատարություններ:

կանխարգելմանը և խոցելի խմբերի կրթմանը նվիրված ծրագիրը: Ծրագրի գործունեության թիրախ հանդիսացող 4 քաղաքային և 12 գյուղական համայնքներում ձևավորված 32 ինքնօգնության խմբերում իրականացված գործունեության շնորհիվ շահառուները ստացել են անհրաժեշտ գիտելիքներ շաքարային դիաբետի, ճիշտ սննդակարգի և ընդհանրապես առողջ ապրելակերպի վերաբերյալ: Տեղեկատվական գործունեության արդյունավետությունը հաստատվել է ծրագրի եզրափակիչ գնահատման արդյունքում: Կարևոր է նշել նաև, որ այս ծրագիրը չի սահմանափակվել միայն ինքնօգնության խմբերով, այլև ներգրավել է 28 բժշկի և 56 բուժքրոջ՝ վերջիններիս ուշադրությունը սևեռելով շաքարային դիաբետի խնդիրներին: Այդ նպատակով կազմակերպվել են վարժանքներ և կլոր սեղաններ: Նշանակալի է թվով 64 կամավորների ներդրումը ծրագրի կայացման և իրականացման գործընթացում, ովքեր օգնել են խմբերի ձևավորմանը, միջոցառումների կայացմանը և վերջիններիս շարունակական բնույթ կրելուն:

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ, ԿԱՄԱԿՈՐՐՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԱՆԴԱՄԱԿՑՈՒԹՅԱՆ

Երիտասարդական Կարմիր Խաչը (ԵԿԽ) Հայկական Կարմիր Խաչի ընկերության շրջանակներում գործող կամավոր անդամների երիտասարդական միավորում է, որը հիմնադրվել է 1992թ. նոյեմբերի 3-ին: Այն գործում է ՀԿԽԸ բոլոր մարզային և տարածքային մասնաճյուղերում և գործունեություն է ծավալում հետևյալ ոլորտներում.

1. Սոցիալական աջակցություն

- իրականացնում է սոցիալ-հոգեբանական աջակցության ծրագրեր ուղղված հանրակացարանաբնակ միայնակ ծերերին, ծնողազուրկ, փախստական և անապահով ընտանիքների երեխաներին

2. Առողջապահություն

- կազմակերպում է բազմաբնույթ հանրային միջոցառումներ ու առողջ ասրելակերպի թեմաներով դասընթացներ ուսումնական հաստատություններում

3. Միջազգային համագործակցություն

- իրականացնում է երիտասարդ կամավորների փոխանակում Բրիտանական և Գերմանական Կարմիր Խաչերի հետ «Եվրոպական կամավորական ծառայություն» ծրագրի շրջանակներում
- կազմակերպում և մասնակցում է միջազգային հավաքների, ճամբարների, սեմինարների, քրեյնինգների

4. Մարդասիրական արժեքների լուսաբանում

- կազմակերպում է Կարմիր Խաչի գաղափարների լուսաբանում դպրոցներում և բուհերում
- նպաստում է կամավորական շարժման խթանմանը, կամավորների հավաքագրմանն ու ՀԿԽԸ գործունեության մեջ ներգրավմանը

Կամավորների միջազգային օրը, 05.12.2018

Հիշատակի միջոցառում նվիրված Սպիտակի երկրաշարժի 30-րդ տարելիցին «Մարդասիրության հզոր ուժը» խորագրով, 06.12.2018
 Լուսանկարում ՀԿԽԸ նախագահ Մ. Մնացականյանը, ՀԿԽԸ գլխավոր քարտուղար Ա. Եղիազարյանը, ԿԽՄՖ Եվրոպական տարածաշրջանի ղեկավար Ս. Միսիրինը և ԿԽՄԿ Հայաստանյան պատվիրակության ղեկավար Բ. Մեյթրոն:

Մենք շարունակաբար աշխատանք ենք տանում մարդասիրական արժեքների տարածման, Կարմիր խաչի և Կարմիր մահիկի միջազգային շարժման, Հիմնարար սկզբունքների, Միջազգային մարդասիրական իրավունքի, խորհրդանշանի գործածության և չարաշահման, մեր գործունեության ու առաքելության վերաբերյալ իրազեկության մակարդակը բարձրացնելու ուղղությամբ:

2018 թվականին 11 մարզային ու տարածքային և 4 համայնքային մասնաճյուղերում կամավորները Լուսաբանման դասընթացներ, Կարմիր խաչի թեմայով նկարչական մրցույթներ ու ծամբարներ, էկո արշավներ են կազմակերպել 209 դպրոցներում ու կրթական հաստատություններում: Միջոցառումների մասնակցել է ավելի քան 9000 աշակերտ, ուսանող և ուսուցիչ: Մայիսի 8-ի՝ Կարմիր խաչի և Կարմիր մահիկի համաշխարհային օրվա կապակցությամբ հանրապետության բոլոր մարզերից 3-ական դպրոցում կազմակերպվեց «Մարդասիրությունը

գործողության մեջ» շարադրությունների մրցույթ դպրոցականների շրջանում: 1221 աշակերտ մասնակցեց լուսաբանման դասընթացի, գրվեց 468 շարադրություն, պարզաևտրվեցին լավագույն 99 աշխատանքները:

ՀՀ տարբեր ԲՈՒՀ-երի ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետների 22 ուսանողի համար Մեդիամաքս լրատվական գործակալության հետ միասին կազմակերպել ենք դասընթաց Կարմիր խաչի գործունեությունը և մարդասիրական խնդիրների լուսաբանումը թեմայով: Մեր գործունեությունը ներկայացրել ենք www.redcross.am կայքի, սոցիալական մեդիայի մեր էջերի, ինչպես նաև տարբեր ՁԼՄ-ների միջոցով: 2018 թվականին ՀԿԽԸ պաշտոնական էջեր են բացվել LinkedIn և Instagram սոցիալական պլատֆորմների էջերում:

Նոր համագործակցություն ենք հաստատել Շիրակի մարզային հեռուստաընկերությունների հետ, որի շնորհիվ տարվա ընթացքում ապահովվել է մարզում ՀԿԽԸ գործունեության լուսաբանումը:

Վերապատրաստման դասընթաց ԶԼՍ-ների և պետական կառույցների լրատվության պատասխանատուների համար, 09.2018

2018 թվականին լրացավ Սպիտակի երկրաշարժի 30 տարին, որի կապակցությամբ դեկտեմբերի 6-ին Կամերային երաժշտության տանը Հայկական Կարմիր խաչի ընկերությունը կազմակերպել էր հիշատակի միջոցառում՝ նվիրված Սպիտակի երկրաշարժի 30-րդ տարելիցին, «Մարդասիրության հզոր ուժը» խորագրով՝ ոգեկոչելու աղետի անմեղ զոհերի հիշատակը, նշելու Մարդասիրության հզոր ուժը և երախտագիտության խոսք հղելու միջազգային հանրությանն ու Կարմիր խաչի միջազգային շարժման ընտանիքին՝ աղետից հետո ցուցաբերած անզնահատելի մարդասիրական աջակցության համար:

Միջոցառման ընթացքում ցուցադրվեցին Կարմիր խաչի միջազգային շարժման արձագանքը նկարագրող ֆիլմ և լուսանկարներ, ելույթ ունեցան «Փարոս» և «Սայաթ-Նովա» երաժշտական դպրոցի երգչախմբերը, հանձնվեցին շնորհակալագրեր: ՀԿԽԸ նախագահ Մխիթար Մնացականյանը՝ Հայկական Կարմիր խաչի ընկերության անունից շնորհակալագրեր հանձնեց Ավստրիական, Գերմանական, Դանիական, Իտալական, Շվեյցարական, Ֆիննական, Նորվեգական Կարմիր խաչերի, Կարմիր խաչի և Կարմիր մահիկի ընկերությունների ֆեդերացիային և Կարմիր խաչի միջազգային կոմիտեին՝ երկրաշարժից հետո Հայաստանին և հայ ժողովրդին անզնահատելի մարդասիրական աջակցություն տրամադրելու համար: Շնորհակալագրեր ուղարկվեցին

Նաև Ամերիկյան, Ռուսական, Ճապոնական, Ֆրանսիական, Շվեդական, Իսպանական Կարմիր խաչերին: Միջոցառմանը ներկա էին պետական այրեր, միջազգային և տեղական կազմակերպությունների ղեկավարներ, դեսպաններ

ՍԱԿ ՓԳՀ-ի, ՀՀ Միգրացիոն ծառայության և Սեդիա նախաձեռնություններ կենտրոնի հետ համագործակցությամբ վերապատրաստման դասընթաց կազմակերպվեց մեդիա ներկայացուցիչների և համապատասխան պետական կառույցների լրատվության պատասխանատուների համար (ԱԱԾ, Ոստիկանություն, Պաշտպանության և Արդարադատության նախարարություններ): Հանդիպումը լրագրողներին հնարավորություն ընձեռեց փախստականների խնդիրների իրավական դաշտի և տերմինոլոգիայի վերաբերյալ ստանալ/բարձրացնել գիտելիքները, կիսել լավագույն փորձը, ինչպես նաև քննարկել լրագրողական աշխատանքում առկա մարտահրավերները, անհաջող փորձի պատճառները և էթիկայի խնդիրները:

2018 թվականի ընթացքում ուղարկվել է 11 Մամուլի հաղորդագրություն, կայքում և սոցիալական ցանցերում տեղադրվել է մոտ 320 հոդված, պատրաստվել է յոթ տեսահոլովակ և մեկ ֆիլմ:

ՀՀ նախագահ Արմեն Սարգսյանի և ՌԿԽԸ նախագահ Մխիթար Մնացականյանի հանդիպումը 27.11.2018

Հայկական Կարմիր խաչի ընկերությունն իր գործունեության ընթացքում մշտապես համագործակցում է Կարմիր խաչի և Կարմիր մահիկի (ԿԽ և ԿՄ) միջազգային շարժման բոլոր բաղկացուցիչների, կառավարության, միջազգային և տեղական՝ մասնավոր ու հասարակական կազմակերպությունների հետ:

ՀՀ նախագահ Արմեն Սարգսյանի և Հայկական Կարմիր խաչի ընկերության նախագահ Մխիթար Մնացականյանի հանդիպումը

Հանրապետության նախագահ Արմեն Սարգսյանը նոյեմբերի 26-ին հանդիպեց Հայկական Կարմիր խաչի ընկերության նախագահ Մխիթար Մնացականյանին և ընկերության գլխավոր քարտուղար Աննա Եղիազարյանին: Հյուրերը նախագահ Սարգսյանին համառոտ ներկայացրել են Հայկական Կարմիր խաչի գործունեության ուղղություններն ու ծրագրերը: Նշելով, որ իրենց հիմնական գործընկերները տարբեր երկրների ազգային մասնատիպ կառույցներն են, որոնց աջակցությամբ բազմաբնույթ ծրագրեր են իրականացվում:

Հայկական Կարմիր խաչի ընկերության պատվիրակության այցը Գերմանական Կարմիր խաչի Բաղեն-Վյուրտեմբերգի երկրամասային մասնաճյուղ

Հուլիսի 24-31-ը Հայկական Կարմիր խաչի պատվիրակությունը՝ Գլխավոր քարտուղար Աննա Եղիազարյանի գլխավորությամբ, այցելեց Գերմանիայի Բաղեն-Վյուրտեմբերգի երկրամաս: Պաշտոնական այցի շրջանակներում պատվիրակությունը հանդիպեց Բաղեն-Վյուրտեմբերգի երկրամասային մասնաճյուղի նախագահ պարոն Լորենս Սենցի, գլխավոր քարտուղար պարոն Հանս Հայնցի, Միջազգային համագործակցության ղեկավար պարոն Մաթլ Ռիբելի հետ:

Հանդիպումներ և քննարկումներ եղան նաև Աղետների կառավարման, Սոցիալ-առողջապահական, Երիտասարդության և կամավորության բաժինների ղեկավարների և ներկայացուցիչների հետ:

Այցի նպատակն էր ամփոփել երկարատև համագործակցության արդյունքները

Ավստրիայի մի շարք ՋԼՍ-ների ներկայացուցիչներ սեպտեմբերի 17-ին այցելեցին Հայկական Կարմիր խաչի ընկերություն

և վերահաստատելու ապագայում էլ համատեղ ծրագրեր իրականացնելու պատրաստակամությունը: Հայկական Կարմիր խաչի պատվիրակությունը եղավ նաև Ալեն, Պֆորցհայմ, Բյուրլինգեն համայնքային մասնաճյուղերում՝ ծանոթանալու նրանց գործունեությանը և գտնելու համագործակցության նոր եզրեր: Հուլիսի 29-ին Մյուսինգեն բնակավայրում տեղի ունեցավ «Պաշտային խոհանոց» մրցույթը, որին մասնակցեց նաև Հայաստանի թիմը՝ զրավելով 4-րդ տեղը՝ ըստ ժյուրիի քվեարկության, և 3-րդ տեղը՝ ըստ հանդիսատեսի:

Մարդասիրական օգնություն՝ Սիրիայի ժողովրդին

Հայկական Կարմիր խաչի ընկերության (ՀԿԽԸ), ՌԴ և ՀՀ Արտակարգ իրավիճակների նախարարությունների և Ռուս-հայկական մարդասիրական արձագանքման կենտրոնի համատեղ ջանքերով, հուլիսի 12-ից Սիրիայի Արաբական Հանրապետություն ուղարկեց 94 տոննա մարդասիրական օգնություն՝ սննդի տեսքով (ծեթ, բրինձ և հնդկաձավար): Մարդասիրական բեռն ընդունեց և Սիրիայի ճգնաժամի հետևանքով տուժած բնակչությանը բաշխեց Հայկական Կարմիր խաչի ընկերության գործընկեր Ազգային ընկերությունը՝ Սիրիայի

Կարմիր մահիկը: Օգնության 30 տոննա բաշխվեց Հալեպում՝ Հայոց Բերիոյ թեմի առաջնորդության միջոցով:

Ավստրիական ՋԼՍ-ների ներկայացուցիչների այցը

Ավստրիայի մի շարք ՋԼՍ-ների ներկայացուցիչներ սեպտեմբերի 17-ին այցելեցին Հայկական Կարմիր խաչի ընկերություն, որտեղ ծանոթացան «Սիրիահայերի և տեղացիների դիմակայունության բարձրացում» ծրագրին:

Ավստրիական պատվիրակության կազմում էին նաև IRIS ծրագրի համակարգող, Ավստրիական Կարմիր խաչի ներկայացուցիչ Միխայիլ Գրաբները, Ավստրիայի Արտաքին գործերի նախարարության Զարգացման ոլորտում համագործակցության տնօրեն Դորոթեա Աուերը, Ավստրիայի զարգացման գործակալության Հարավային Կովկասի գրասենյակի տնօրեն Գերիարդ Շչաունբերգերը, և այլ անդամներ: Հանդիպմանը ներկա էին նաև ծրագիրն իրագործող կոնսորցիումի մյուս անդամները՝ Հայկական Կարիտասի, ՓՄՁ համագործակցության ասոցիացիայի, Սիրիահայերի հիմնախնդիրները համակարգող կենտրոնի ներկայացուցիչները: Ավստրիական Կարմիր խաչի ներկայացուցիչ Միխայիլ Գրաբները ներկայացրեց ծրագրի

նպատակներն ու սպասվող արդյունքները՝ նշելով, որ 22 000 սիրիացի ընդունելով, Հայաստանը մեկ շնչի հաշվով փասխտականներ ընդունած 3-րդ երկիրն է Եվրոպայում:

Կոնսորցիումի անդամ կազմակերպությունները լրագրողները ներկայացրեցին իրենց փորձն ու ծրագրի՝ իրենց կողմից իրականացվող հատվածները:

Հյուրերին և լրագրողներին հիմնականում հետաքրքրում էին սիրիահայերի տնտեսական և մշակութային ինտեգրման հետ կապված հարցեր՝ մասնավորապես, երկու հայերեն լեզուների տարբերության, քիզնես հիմնելու հիմնական ոլորտների և այլն:

Այնուհետև նրանք այցելեցին նաև Ավստրիայի զարգացման գործակալության կողմից ֆինանսավորվող ծրագրի շահառու սիրիահայերին, որոնք այդ աջակցության շնորհիվ կարողացել են սեփական փոքր քիզնես հիմնել:

ՀՀ նախագահ Արմեն Սարգսյանն այցելեց ՀԿԽԸ բարեգործական ճաշարան

Դեկտեմբերի 30-ին Հայաստանի Հանրապետության նախագահ Արմեն Սարգսյանն այցելեց Արարատի մարզի Մասիս քաղաք՝ Հայկական Կարմիր խաչի ընկերության (ՀԿԽԸ) բարեգործական ճաշարանից օգտվող միայնակ անապահով տարեցների և անապահով ընտանիքների Նոր տարին շնորհավորելու համար: Նրան դիմավորեցին ՀԿԽԸ նախագահ Մխիթար

Մնացականյանը, ՀԿԽԸ գլխավոր քարտուղար Աննա Եղիազարյանը, Մասիս քաղաքապետ Դավիթ Համբարձումյանը, փոխքաղաքապետերը:

ՀՀ նախագահի կողմից՝ Նոր տարվա կապակցությամբ, շահառուներին հանձնվեցին սննդի փաթեթներ:

Դանիական Կարմիր խաչի Բարի կամքի դեսպան Փեդերսենը՝ ՀԿԽԸ Առաջին օգնության տաղավարում

Դանիական Կարմիր խաչ Բարի կամքի դեսպան պարոն Փեդերսենը ՀԿԽԸ Առաջին օգնության տաղավար այցելեց Ֆրանկոֆոնիայի միջոցառումների վերջին օրը: 2013 թվականի հոկտեմբերից սկսած աննախադեպ ճամփորդության ընթացքում նա հասցրել է լինել 157 երկրներում, ընդ որում նա տեղաշարժվում է միայն ցամաքով՝ հանրային տրանսպորտով: Նա արդեն անցել է 210 000 կմ և իր ուղին ավարտելու է 2020 թվականին: Ամեն երկրում Պեդերսենն այցելում է Կարմիր խաչի կամ Կարմիր մահիկի ընկերություն՝ այդ կերպ լուսաբանելով ամբողջ Շարժումը: Հայաստանը 159-րդն էր:

Գործընկերների հանդիպում

Դեկտեմբերի 5-ին Հայկական Կարմիր խաչի ընկերության (ՀԿԽԸ) կենտրոնական գրասենյակում տեղի ունեցավ Գործընկերների

հանդիպում, որին մասնակցում էին Ավստրիական, Գերմանական, Դանիական, Իտալական, Շվեյցարական Կարմիր խաչերի, Կարմիր խաչի և Կարմիր մահիկի ընկերությունների միջազգային ֆեդերացիայի (ԿԻՄՖ) և Կարմիր խաչի միջազգային կոմիտեի (ԿԻՄԿ) ներկայացուցիչները:

սոցիալ-հոգեբանական աջակցության ցանցը, Կարմիր խաչի և Կարմիր մահիկի ընկերությունների միջազգային ֆեդերացիայի երիտասարդական հանձնաժողովը, հատուկ կարիքներով Փախստականների կարիքների գնահատման ՄԱԿ-ի Փախստականների հարցերով գերագույն հանձնակատարի աշխատանքային

ՀԿԻԸ գլխավոր քարտուղար Աննա Եղիազարյանը ներկայացրեց Ազգային ընկերության գործունեությունը, վերջին երկու տարիների ծրագրերն ու ձեռքբերումները, մարտահրավերներն ու դժվարությունները, ինչպես նաև հետագա պլաններն ու ծրագրերը: Գործընկեր Ազգային ընկերությունների, ինչպես նաև ԿԻՄԿ և ԿԻՄՖ ներկայացուցիչները, բարձր գնահատելով իրականացված աշխատանքը, պատրաստակամություն հայտնեցին ընդլայնելու Հայկական Կարմիր խաչի ընկերության հետ համագործակցության շրջանակները՝ շարունակելով Շարժման կարողությունները ծառայեցնել խոցելի խմբերի մարդասիրական կարիքների բավարարմանը:

ՀԿԻԸ հանդիսանում է մի շարք միջազգային ցանցերի և աշխատանքային խմբերի անդամ, ինչպիսիք են՝ Փախստականների, ապաստան հայցողների և միգրանտների հարցերով Եվրոպական Կարմիր խաչի ընկերությունների համագործակցության հարթակը, Եվրոպական Կարմիր խաչի և Կարմիր մահիկի ընկերությունների

խումբը, Առաջին օգնության Եվրոպական խորհրդատվական կենտրոնը, Կարմիր խաչի և Կարմիր մահիկի Եվրոպական համակարգման կոմիտեն, ՀՀ-ում ՄԻԱՎ/ՉԻԱՀ-ի, տուբերկուլյոզի և մալարիայի դեմ ուղղված միջոցառումները համակարգող հանձնաժողովը (ՄՀՀ), Եվրոպական Կարմիր խաչի և Կարմիր մահիկի ընկերությունների ՄԻԱՎ/ՉԻԱՀ-ի և տուբերկուլյոզի համացանցը, Կամավորության զարգացման Եվրոպական ցանցը, Բարեգործական ծրագրերի համակարգման խորհրդակցական հանձնաժողովը, ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարին կից հասարակական խորհուրդը, Տարեցների սոցիալական պաշտպանության և խնամքի տրամադրման հիմնախնդիրներով զբաղվող կառույցների ցանցը, ՄԱԿ-ի Աղետների կառավարման երկրի թիմը, ԱՌՆԱՊ-ը:

ՀԿԽԸ-ն ունի երկու առաջնահերթ զարգացման ուղղություններ.

- **Հզորացնել մարզային և համայնքային մասնաճյուղերի կարողությունները՝ ավելի լավ ծառայություններ մատուցելու և արտակարգ իրավիճակների արձագանքմանը պատրաստ լինելու համար**
- **Բարելավել ֆինանսական ռեսուրսների մոբիլիզացման կարողությունները եկամտի աղբյուրների բազմազանեցման, արտաքին դոնորներից կախվածության նվազեցման և ծրագրերի և ծառայությունների ֆինանսական կայունության համար:**

Տավուշի, Գեղարքունիքի, Սյունիքի և Վայոց Ձորի մարզային մասնաճյուղերի կարողությունների զարգացում

ՀԿԽԸ մասնաճյուղերն ու կենտրոնական գրասենյակը աշխատեցին մասնաճյուղերի՝ իրենց մարզերում կարիքների գնահատման, գործունեության պլանավորման, տեղական ռեսուրսների մոբիլիզացման, կամավորների և աշխատակազմի կառավարման կարողությունների զարգացման ուղղությամբ: Այս կարիքները հայտնաբերվել և կարևորություն են ստացել մարզային մասնաճյուղերի ինքնագնահատման գործընթացի շնորհիվ: Այս նպատակով օգտագործվում է մասնաճյուղի ներուժի ինքնագնահատման BOCA գործիքը: BOCA- ն իրականացվել է Վայոց Ձորի մարզային մասնաճյուղում, որը ծրագրին միացավ 2018 թվականին:

Կամավորների կառավարում

Ընդունվել են կամավորների կառավարման վերաբերյալ ինստիտուցիոնալ փաստաթղթեր: Հաշվետու ժամանակաշրջանում ՀԿԽԸ մասնաճյուղերից 357 կամավորներ վերապատրաստվել են շահառուների հետ աշխատելու հոգեբանական առանձնահատկությունների, Առաջին օգնության, Արտակարգ իրավիճակներին արձագանքման, Երեխաների կայուն զարգացման ծրագիրը վարելու, Ընտանեկան կապերի վերականգնման, տուբերկուլյոզի, Ծրագրի պլանավորում և ֆոնդահայթայթում, Կամավորների կառավարում, ԿԽ սկզբունքների և արժեքների տարածում և կամավորների գործունեությանն առնչվող այլ թեմաներով: ՀԿԽԸ մասնաճյուղերի կողմից մարզերում կազմակերպված ամենամյա միջոցառումներին մասնակցել են շուրջ 500 կամավորներ: 121 կամավորներ մասնակցել են Երեւանում կամավորների ամենամյա միջոցառումներին և արժանացել իրենց աշխատանքի համար գնահատանքի:

Գիտելիքների ձեռքբերում և փորձի փոխանակում

ՀԿԽԸ 52 աշխատակիցներ, մասնաճյուղերի ներկայացուցիչներ, ղեկավարներ, տնօրեններ, ՀԿԽԸ կամավորներ մասնաճյուղերի տարեկան համաժողովի ընթացքում փոխանակեցին իրենց լավագույն փորձը, կիսվեցին կամավորական նախաձեռնությունների գաղափարներով և իրականացված գործունեությունից քաղած դասերով: Քննարկեցին նաև

ռազմավարություններ, կամավորների կառավարման, համայնքային ֆոնդահայթայթման հարցեր, այլ ամենահրատապ խնդիրներ:
 ՀԿԽԸ Նոյեմբերյանի և Դիլիջանի մասնաճյուղերի կամավորները սովորեցին, թե ինչպես պետք է գնահատեն իրենց համայնքներում տարեցների կարիքները՝ իրականացնելով փորձնական գնահատումներ:

Տավուշի, Գեղարքունիքի և Սյունիքի մարզերից 580 անապահով երեխա օգտվել է 60 կամավորների կողմից իրականացվող «Երեխաների կայուն զարգացում» հոգեբան-սոցիալական աջակցության մինի-ծրագրից, որի շրջանակներում կամավորները արտադրոցական դասընթացներ են վարում 8-14 տարեկան երեխաների համար, քննարկում են երեխաների իրավունքները և

Կամավորական նախաձեռնություններ

Գեղարքունիքի մարզային մասնաճյուղի կամավորները պարբերաբար անց են կացրել արտադրոցական դասընթացներ և ամառային ճամբար՝ 24 սոցիալապես անապահով խոցելի երեխաների համար:
 Վարդենիսի համայնքային մասնաճյուղը, «Աստղավարդ» ՀԿ հետ համագործակցելով, կազմակերպեց կարի դասեր՝ հաշմանդամություն ունեցող երեխաների մայրերի համար:
 Տավուշի կամավորները կազմակերպեցին ամառային ճամբար անապահով ընտանիքների երեխաների համար:

Դիլիջանի UWC միջազգային դպրոցի ՀԿԽԸ կամավորները իրականացրել են մի շարք կամավորական միջոցառումներ, որոնց շրջանակներում հաշմանդամություն ունեցող երեխաները հնարավորություն են ունեցել շփվելու ընտանի կենդանիների հետ, խոցելի ընտանիքները և միայնակ տարեցները ստացել են կամավորների կողմից հավաքած վառելիքային, միայնակ տարեցները ստացել են սնունդ և դեղորայք՝ բարեգործական համերգից ստացված հասույթի շնորհիվ:

Բերդում ՀԿԽԸ կամավորները պարբերաբար սոցիալական ծանր պայմաններում ապրող միայնակ տարեցներին տրամադրում են վարսավիրական ծառայություններ:

կարիքները, բռնությունը և ինչպես խուսափել դրանից, երեխաների դերը համայնքի հասարակական կյանքում: Տավուշի, Գեղարքունիքի և Սյունիքի մարզերում բնակվող խոցելի ընտանիքների երեխաներին բաժանվեցին Դանիական կարմիր խաչի կամավորների կողմից գործված սվիտերներ, գլխարկներ և այլ տաք հագուստ:

Հաշվի առնելով կարիքների գնահատման արդյունքները՝ ՀԿԽԸ Տավուշի Մարզային մասնաճյուղը սննդամթերք և դեղորայք է տրամադրել 24 միայնակ տարեցներին՝ օգտագործելով խանութներում, սրճարաններում, ռեստորաններում տեղադրված նվիրատվության արկղերով հանգանակված միջոցները:

Ինստիտուցիոնալ փաստաթղթեր

Մշակվեցին ՀԿԽԸ աշխատակիցների և կամավորների համար անվտանգության կանոնները, որոնք ընդունվելու են ՀԿԽԸ նախագահության կողմից 2019 թվականին:
 ԿԽՄՖ պլանավորման ուղեցույցը և Մշտադիտարկման ու գնահատման գրպանի ուղեցույցը թարգմանվեցին հայերեն և ադապտացվեցին տեղական համատեքստին:
 ՀԿԽԸ-ի կամավորության քաղաքականությունը ընդունվեց ՀԿԽԸ Նախագահության կողմից, մշակվեց ու տպագրվեց Կամավորների կառավարման ուղեցույցը:

ՀԿԽԸ թիմը մասնակցեց «Կոկա-Կոլա Երևան» մարաթոնին սահմանամերձ գյուղերում Առաջին օգնության դասընթացների համար գումար հանգանակելու նպատակով 09.2018

Ռեսուրսների մոբիլիզացումը ՀԿԽԸ ռազմավարական ուղղություններից մեկն է, և կազմակերպությունը շարունակել է ակտիվ գործունեություն ծավալել ՀՀ ողջ տարածքում՝ հավաքված նյութական միջոցներն ուղղելով իր մարդասիրական առաքելության իրագործմանը: ՀՀ մարզերում և Երևանում տեղադրված ՀԿԽԸ հանգանակության տուփերի միջոցով այս տարի հավաքվեց 2.154.770 դրամ, որն ուղղվեց միայնակ տարեցների սոցիալ-հոգեբանական աջակցությանը: Ակտիվ գործունեություն է ծավալվել նաև կորպորատիվ ֆոնդահայթայթման ուղղությամբ: «Սիթիզեն» մասնագիտությունների մանկական քաղաքի հետ համագործակցությամբ մեկնարկեց իրազեկման և ֆոնդահայթայթման երկշաբաթյա արշավ, որի շրջանակներում «Սիթիզենում» տեղադրվեց հանգանակության տուփ, իսկ այնտեղ այցելող երեխաները ծանոթացան ՀԿԽԸ գործունեությանը և հիմնարար սկզբունքներին: Համագործակցություն սկսվեց «Արմ մարաթոն» մարզակրթական հիմնադրամի հետ: ՀԿԽԸ թիմը միացավ մարաթոնի վազորդներին՝ բարձրացնելով հանրության իրազեկվածությունը

առաջին օգնության գիտելիքների կարևորության վերաբերյալ: Մարաթոնի արդյունքում հանգանակված գումարից 191.260 դրամ տրամադրվեց ՀԿԽԸ-ին, որով էլ իրականացվեցին առաջին օգնության դասընթացներ ՀՀ սահմանամերձ համայնքներում: Բարեգործական համերգ կազմակերպեցին նաև ՍՄԿ Դիլիջանի դպրոցի աշակերտները՝ հանգանակված գումարն ուղղելով անապահով տարեցների աջակցությանը: Հանգանակությունները, սակայն, չեն սահմանափակվել միայն ֆինանսական միջոցներով: «Էլ Սի Վայկիկի» ընկերությունը հանգանակեց 6500 կտոր հագուստ, որը բաժանվեց ՀՀ մարզերի սոցիալապես անապահով ընտանիքներին: Իսկ «Բուկինիստ» ընկերությունը միացավ ՀԿԽԸ-ի Սիրիա ուղարկվող հումանիտար օգնությանը՝ միաբերելով գրեմական պիտույքներ: Շարունակվեց համագործակցությունը «Ուոթերլոկ» ՍՊԸ-ի հետ, որը «Ապարան» ապրանքանիշի ջուր է տրամադրում ՀԿԽԸ բարեգործական ճաշարանին:

«ԳՐԱՑԻԱ» ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՎԵՐԱԿԱՆԳՆՈՂԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

«Գրացիա» միջազգային վերականգնողական կենտրոնում իրականացվում է ողնուղեղի, ողնաշարի, հենաշարժական ապարատի հիվանդությունների բուժում, ընդհանուր և հետվնասվածքային վերականգնում, հիվանդների մասնագիտական ուսուցում, սոցիալ-հոգեբանական վերականգնում, սանատոր-կուրորտային բուժումը: Ողնուղեղի և ողնաշարի վնասվածքով յուրաքանչյուր հիվանդի հետ աշխատում է առանձին բժիշկ, բուժքույր, վերականգնող թերապիստ, հոգեբան և սպորտային մարզիչ: Կենտրոնն ունի ընդլայնված ստացիոնար և ամբուլատոր բժշկական ծառայություններ՝ ախտորոշում, ջրաբուժություն, ջրային մերսում, ցեխաբուժություն/տորֆաբուժություն, կինեզոթերապիա,

ֆիզիոթերապևտիկ բուժում, բուժական և դասական մերսում, էլեկտրաթերապիա, ինհալացիոն բուժումներ, ասեղնաբուժություն սպորտային համալիր, սթրետսոլոգի կաբինետ, «ՍԿԷՆԱՌ» բաժանմունք, ներհյուսվածքային էլեկտրոստիմուլացիայի կաբինետ: Կենտրոնի գործունեության ընթացքում արդեն բուժվել և իրենց առողջությունն են վերականգնել մոտ 13 000 հիվանդ ՀՀ-ից, ԱՊՀ-ից, Եվրոպայից և Մերձավոր Արևելքի մի շարք երկրներից: 2018թ. շրջանակներում բուժում է ստացել 1136 հաշմանդամ, Ղարաբաղյան հակամարտության սրացման հետևանքով վիրավորված 19 հիվանդ, ոստիկանության համակարգի 6 աշխատող: Կենտրոնը գլխավորում է բժիշկ և ադմինստատոր Ալեքսանդր Մնացականյանը:

Armenian Red Cross Society

ANNUAL REPORT 2018

According to its 2011-2020 Strategy, Armenian Red Cross Society is guided by the following values:

People

We build the capacities of people and communities to work in solidarity to find sustainable solutions for their most pressing needs and vulnerabilities.

Integrity

We work in accordance with our Fundamental Principles in a transparent and accountable manner.

Partnership

As members of the International Red Cross and Red Crescent Movement, we cooperate with government and with other local and international organizations without compromising our emblems and the independence, impartiality and neutrality represented.

Diversity

We respect the diversity of the communities we work with and of our volunteers, members and staff, based on non-discrimination and our principles of impartiality, unity and universality.

Leadership

We show leadership and strive for excellence in our work, drawing attention to the rights, needs and vulnerabilities of communities and factors that underline them.

Innovation

We draw inspiration from our shared history and tradition but are equally committed to finding creative, sustainable solutions to problems that threaten human well-being and dignity in a changing world.

We work in the following strategic directions:

DISASTER MANAGEMENT

POPULATION MOVEMENT

TRACING SERVICE

FIRST AID

SOCIAL SUPPORT AND HEALTHCARE

YOUTH, VOLUNTEERING AND MEMBERSHIP

DISSEMINATION OF HUMANITARIAN VALUES

INTERNATIONAL COOPERATION

ORGANIZATION DEVELOPMENT

RESOURCE MOBILIZATION

Simulation training for ARCS Disaster Response Teams with the strong earthquake scenario, Stepanavan, Lori, 09.2018

In 2018, Armenian Red Cross Society continued its activities towards raising community resilience against natural and man-made disasters, strengthening also the organizations' capacities in the sphere of disaster preparedness and response.

In 2018, we worked in 14 rural and 7 urban communities of Shirak, Lori, Syunik, Vayots Dzor, Gegharkunik, Tavush and Yerevan.

The 2nd phase of "Building Safe and Resilient Communities" project launched in December 2015 and will be continued until February 2019. Within the framework of the project, in close cooperation with the Ministry of Emergency Situations, Ministry of Education and Science, regional and local authorities and other stakeholders, it was possible to register the following main achievements in 2018:

1. The preparedness level of targeted 8 communities, Koghes, Sarchapet, Vahagni,

- Darpas, Margahovit, Mets Parni, Odzun, Kurtan, was strengthened through the following refreshing trainings organized for Community Volunteer Teams (CVTs): Disaster Risk Management, First Aid, Search and Rescue. The simulation exercises were organized for CVTs which practically strengthened team members' knowledge about disaster response. Local authorities of target communities and representatives of Lori region Rescue Service participated in the exercises.
2. The level of awareness of the population of Lori region has increased. 4000 Family Disaster Plan (FDP) a save family manual were distributed among the population.
3. Community Resilience programs were implemented by communities based on the capacity and vulnerability assessment. The beneficiary communities have been involved in the construction of mudflow channels, repairing the drinking water network, improving scavenging, rehabilitating eroded land, and

- upgrading external lighting.
- Solar photovoltaic systems have been installed in Lori and Stepanavan regional offices. An electronic system of scenarios for emergencies modeling and response has been acquired to increase capacities of Stepanavan Crisis Management Center. An unmanned aerial

representatives of Danish Red Cross, MES, ARNAP, UN OCHA and ICRC.

The implementation of the project is monitored through the Advisory Group meetings promoting the realistic and effective implementation of the activities. For strengthening ARCS disaster preparedness and response capacities, regional

Support to mudflows cleaner construction, Lori, 2018

- vehicle was also purchased to raise the response capability of Stepanavan regional branch.
- In order to reduce the impact of climate change, target communities have been trained on climate change adaptation and relevant agricultural development topics. The trainings were conducted by specialists from the Vanadzor Climate Change Expert Group.

“Improved Emergency Preparedness and Coordinated Response in South Caucasus” project launched in March 2017. The objective of the project is to increase the interoperability and capacity of the Armenian and Georgian emergency management sectors to adequately and effectively prepare for and respond to emergency events, both within national boundaries and across the South Caucasus region. The project funded by ECHO, co-funded by Danish, Austrian, Icelandic Red Crosses, IFRC, ICRC. Through close cooperation with the Ministry of Emergency Situations and other partners, it was possible to register a number of achievements, including the creation of an Advisory Group of interested parties, the members of which are the

response teams were established consisting of 10-15 people who participated in the required trainings. Appropriate equipment was purchased for the teams. Response centers have been set up in Yerevan, Tavush, Gegharkunik, Vayots Dzor and Syunik branches. In order to assess the capacities of the teams, simulation exercises were conducted, with the participation of local team members, representatives of local governmental bodies. The exercise was also carried out with the participation of the Response Teams of GRCS, which aims to clarify cross-border response activities. Table top exercise was carried out with the participation of the staff of the National Office, ICRC, ARNAP Foundation, Ministry of Emergency Situations. “Disaster Risk Reduction (DRR) Roadmap for Community Resilience” project launched in July 2017. The project aims to reduce the vulnerability of people living in Armenia’s most vulnerable rural communities and to strengthen their resilience. The project funded by IFRC. The activities in 2018 were primarily aimed at strengthening collaboration with stakeholders and partners in the project, discussing and approving details of coordination and cooperation. Mets Parni community of Lori region

was selected as a target. Within the framework of the project, the target community's risks and degree of resilience were assessed for which meetings were organized with local authorities and focal persons of main infrastructures to ensure their participation in the assessment process. Following the evaluation, small-scale projects have been

The ARCS conducted an assessment of needs with Shirak regional branch and with the support of International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies initiated Disaster Relief Emergency Fund /DREF/ assistance for the affected population. As a result of the assessment 3 communities were selected as the most affected,

Cross-border exercise for ARCS and Georgian Red Cross Disaster Response Teams, with strong earthquake scenario, Stepanavan, Lori, 09,2018

implemented aimed at increasing the resilience. Particularly, the community mudflow channel has been cleaned and the garbage cans were acquired to solve the problem of scavenging. The external lighting has been improved in the community. A community development plan has been developed within the framework of the project, which includes components for disaster relief and action plans.

Humanitarian assistance to the families affected by hailstorm in Shirak Region

In November, 2018, 1097 families, most affected by the strong hailstorm, 5012 persons in general, received cash assistance from Armenian Red Cross Society. Each person received AMD 22,440 (in total AMD 112,449,280) through the branches of "Armbusinessbank" Gyumri and Artik. On August 17 and 18, the hailstorm damaged almost all yield capacity in Shirak region of Armenia. 11 communities with 2,202 households and over 780 hectares of agricultural lands were severely affected, according to the official data. The total damage caused by the disaster amounted to 903.54 million AMD.

where disaster loss achieved to 80-100%. As a result, 5051 residents of Arapi, Sarnaghbyur and Nahapetavan communities were provided with cash assistance.

As an auxiliary to the Government in the humanitarian field, ARCS carried out needs assessment, in order to support those communities, as a result, the most affected three communities were selected Arapi, Nahapetavan, Sarnaghbyur community (lost almost 80-100 per cent of crops). The lists of the most affected families have been clarified in collaboration with regional and local self-governance bodies. In order to receive funds, the ARCS had applied to the Emergency Response Fund of the International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies and received 257,134 CHF (124 671 419 AMD) to provide humanitarian assistance.

Improving population safety in border communities

“Improvement of the safety of the population, in particular the children in the frontline villages of Tavush region” project launched in October 2017 and aims to strengthen the conflict preparedness

The total number of FA trainings was 19, instead of scheduled 20 (the Civil Defense team in Koti had 9 members for whom only one FA training was conducted, instead of scheduled two). Overall number of participants is 173.

One 5-Day Basic First Aid Training course was organized for the 10 members of the Civil defense

of the communities in the villages along the International Border (IB) between Azerbaijan and Armenia.

The program will also extend the cooperation of the ICRC and ARCS in strengthening the children's security.

The following small programs were initiated in Tavush region in 2018:

1. A safe room has been repaired in the kindergarten of Berdavan community.
2. The building of a protective wall was built to reduce the vulnerability of the kindergarten in Movses community.
3. A safe room and a playground for children in Paravakar community kindergarten was constructed.

In the frame of MES-ICRC-ARCS cooperation program, 10 refresher Basic First Aid courses were organized and conducted for the Civil Defense teams in Azatamut, Chinari, Aygepar, Nerqin Karmiraghbyur, Movses, Paravakar, Koti, Sarigyugh, Voskevan and Berdavan during 2018, according to the schedule.

team in Choratan .

After the completion of the training, all participants were provided with FA manuals. Each Civil Defense team also received 2 FA kits and one FA bag.

The members of the 11 community civil defense teams trained and received training on Dead Body Management.

First Aid Regional Competition among civil defense teams was conducted on November 9, 2018 in Ijevan. The members of 11 civil defense teams from the borderline villages of Tavush region took part in the competition and demonstrated their FA skills.

Movses team took the 1st place, Paravaqar team took the 2nd place and Choratan team took the 3rd place. All participants were rewarded with encouraging gifts.

Eleven 3-hour trainings on First Aid and Safe Behavior were conducted in the communities of Tavush Marz. 530 pupils and 60 teachers participated. After the training sessions were conducted, during simulation exercises they demonstrated their theoretical knowledge and practical skills.

With the support of the International Committee of the Red Cross (ICRC), 10 trainings on Basic First Aid were held in ten communities / Barekamavan, Dovegh, Baghanis, Voskepar, Sevqar, Nerqin Tsakhkavan, Kirants, Berqaber, Vazashen, Aygehovit/ in Tavush regions. 98 people attended the training.

Borderline Communities” and “Furst Aid Trainings for the RA Population of Remote Communities” project
2 teams from Yerevan, 2 teams from Ashtarak, teams from Armavir , Yeghegnadzor, Vanadzor, Vardenis, as well as one team from Georgia participated in the Competition organized in

First Aid Competition for MES Civil Defense Teams, Tavush, 2018

10 trained residents of frontier communities participated in First Aid inter-community competitions and practically demonstrated their knowledge and skills. The Voskepar team was recognized the winner and Vazashen and Aygehovit's teams took the 2nd and 3rd places.

On 24 August and on 18 October, ARCS First Aid Volunteer Teams Regional Competition took place in Yerevan and Ijevan correspondingly. The teams were formed from the participants of Basic First Aid Training courses organized within the frames of “First Aid Trainings for the RA Population of

Yerevan. As a result of the hot struggle Vanadzor team took the 1st place, Yeghegnadzor took the 2nd place and Yerevan 2 and Ashtarak 2 teams shared the 3-rd place.

Participants of Competition in Ijevan were volunteer teams from borderline Aygehovit, Berdavan, Aygedzor, Artsvaberd villages, also team from Ijevan represented by “SOS children's village” pupils. As a result the team from Ijevan became the winner. Berdavan and Aygedzor shared the second place, Aygehovit and Artsvaberd shared the 4th. The Competitions were organized within the frames of ARCS and ICRC cooperation.

ARCS Stepanavan Territorial Branch was set up as a Crisis Communication Center

In the frames of Building safe and resilient communities project financed by Austrian Red Cross Emergency Response- Humanitarian Works Coordination Center was established in ARCS Stepanavan Territorial Branch area. In 2018, the Center was technically equipped, becoming a disaster management community reserve center.

Special software was prepared for the Center, which allows conducting disaster risk assessment, for example: to predict the possible consequences of the disaster and the required scope of response.

“Having equipped the Center technically we’ve enlarged our response capacities. This is a huge step forward in the field of Disaster Management”, Armen Arakelyan, Stepanavan TB Chairman says, “We have all necessary equipment as well for mountain rescue, for working in high mountains and in the snow. Now we have here an artificial mountain, where our volunteers exercise. We can, for example, turn on or of the street lights partly or totally, in case of need”.

ARCS Stepanavan TB is mainly focused on Disaster Management field. The team of 20 specially trained rescuers – volunteers conduct awareness raising activities about community resilience, search and rescue, disaster risk reduction. Among them are those rescuers with international qualification, who were involved in rescue operations after Spitak earthquake back in 1988.

In the frames of the mentioned project, the Center purchased a drone, which is the first of this kind of drones in Armenia.

“Using this drone, we not only conduct search and rescue, but, for example, are able to reach the victim with 6-7 kg parcel of necessary items, such as food, first aid kit, etc. ”, Armen Arakelyan mentioned.

A special volunteer rescue team is ready for rapid respond to disasters. In the winter, when a 14-year-old kid fell off a cliff, volunteers from the team were the first to help. They also cooperate with the Stepanavan State Crisis Management Academy, where they conduct trainings for students.

Increased Resilience of Syrian Armenians and Host Population - IRIS project launch, 07.2018

As a result of various crisis situations, population flows and movements become a reason for non-full implementation of human rights, growth of vulnerability of people with special needs, psychosocial hard situations, violation and marginalisation. ARCS carries out resource mobilization in the direction of Population Movement and implements projects aimed at protection and integration of asylum seekers, refugees, refugee like and displaced people.

In 2018 in close cooperation with the United Nations High Commissioner for Refugees, to support the displaced population, we continued our activities in the following directions: improving conditions for asylum seekers, ensuring family self-reliance and integration, prevention and response to SGBV. ARCS is involved in implementation of Economic Integration activities mainly through income generation (IG) component since 2013. The IG

component became the most required type of assistance among refugee population according to the assistance application analysis. Cooking, hairdresser's, repairing and a number of other tools give the refugees an opportunity to start their own small businesses in Armenia. During 2018, 204 PoCs from Syria, Azerbaijan, Yemen, Nigeria and Nagorno-Karabakh were provided with business tools and business consultation to have self-resilience and income.

Within the framework of "Refugee protection and economic integration" project financed by UNHCR and in co-operation with Migration Service of Ministry of Territorial Administration and Development, ARCS conducted coordination meetings in RA 10 regions with participation of local authorities, UNHCR and ARCS partners, as well as representatives of active non-governmental organizations and PoCs. The meetings aimed to establish multi-professional working groups, raise

their awareness on international and national standards of refugee protection and current procedures, improve co-operation between governmental and non-governmental organizations, as well as discuss refugee issues with the purpose to involve and promote their integration.

In close co-operation with RA National Security Service and Police Passport and Visa Administration 66 monitoring visits were conducted to border crossing points, as well as to the Zvartnots international and Gyumri airports. 6 training sessions were conducted for relevant entry officials,

Summer school for Syrian Armenian and local youth, Aghveran, 2018

After legislative changes made in 2016, where the foreign citizens were granted the right to apply for asylum from penitentiary institutions, the detention authorities had become crucial actor in identification of potential asylum seekers ensuring their access to asylum procedure. Thus, most of the illegal border crossing cases initially were detained and sent to penitentiary institutions. In 2018 ARCS organized training for the authorities of penitentiary institutions of RA Ministry of Justice, in particular the management as well as department of Social, Psychological and Legal Affairs to introduce the international and national standards on refugee protection. The training was aiming to enhance the knowledge of penitentiary institutions' staff on asylum issues promoting prompt and timely identification of asylum seekers and referral to asylum procedure.

namely border guards and Passport and Visa Administration staff on the rights of asylum seekers, national and international procedures, EU best practices in the field and other related topics.

Reception Center monitoring visits were conducted on weekly basis, during which individual consultations and relevant referrals on legal, medical, psychological, accommodation, employment social needs and other issues were provided. Overall, 31 monitoring visits were conducted either jointly with UNHCR or separately by ARCS. Monitoring visits helped ensure for timely and proper identification of certain general/ individual protection risk later addressing the wide range of issues arising in the RC and in the life of the residents. The identified issues were usually analysed by ARCS team and referrals to relevant

organizations governmental, non-governmental, RC management etc. Later follow up on the issues were done as well. Individual consultations on legal, medical, psychological, accommodation, employment, social needs and other personal issues were being provided. During consultations

of Syrian Armenians and host population and to strengthen institutional capacities for economic growth in Armenia.

One of the components of the program will tackle the problem of housing for Syrian Armenians. As

I am woman. I am equal. I work.: exhibition - sales, Dalma Garden Mall, 14.12.2019

807 hours of oral and 2270 pages of written translations were done into Farsi, Turkish, Arabic, French, Russian, English, Pushtu, Yezidi, Kurdish, Bengali, Thai and other languages. In order to increase prevention and response to SGBV, 3 training sessions for were organized for 75 PoCs. ARCS established Women Support Group and monthly meetings of the group supported to decrease impact of traumas in the result of displacement, to prevent many psychological problems and domestic conflicts, to decrease gender based violations through women empowerment, experience and information sharing.

In July 2018 the program “Increased Resilience of Syrian Armenians and host population” (IRIS) financed by EU “MADAD” fund launched with the goal to improve social and economic resilience

rents are quite high and services of commercial banks are not affordable for Syrian Armenians, this problem is one of the biggest challenges that needs to be approached from various levels. Within the program 100 most vulnerable Syrian Armenian families were provided rental subsidies for the period of October-December 2018 with monthly fee equal to 100 Euros per family.

The other component of the program is economic integration, particularly employment support. In Armenia employment is a key challenge not only for Syrian Armenians but also local people in general. Thus, within this component, CVs can be submitted not only by the jobseeker Syrian Armenians, but also local Armenians above the age of 18. The interviewed and approved appliers will have a three-month traineeship at the employers. The

traineeship will be paid by the Armenian Red Cross Society with the sum of 125 Euros per month per trainee. Within this component in 2018-2021, 100 traineeship positions will allow gaining practical work experience and become more compatible in the Armenian limited labour market. As a result, approximately 60 people will find regular employment at the end of the program.

In total, 1976 PoCs (asylum seekers, newly recognized refugees, persons in refugee like situation, displaced persons) approached ARCS for various needs in 2018. 1976 people received individual consultation.

TRACING SERVICE

Awareness Raising of ARCS Tracing Service, Kotayk Region, 2018

The Armenian Red Cross Society (ARCS) Tracing Service (TS) is dedicated to helping people whose relatives are unaccounted for or who are separated from them as a consequence of armed conflict, disasters, population movement, international migration and other situations requiring a humanitarian response.

Restoring Family Links (RFL)

In 2018 the Armenian Red Cross Society Tracing Service received more than 37 enquiries in the following forms: tracing of individuals, organizing the exchange of family news, obtaining and providing documents necessary for restoring family links or for improving the social status, tracing or assisting in tracing of burial places/ graves of military personnel and civilians of the Second World War and providing information about the state of such burial places, tracing and

issuance of documents confirming that a person was subjected to evacuation, captivity, forced departure of forced labor during the Second World War.

RFL Trainings have been conducted with 30 Volunteers from 10 branches in 2018, in frames of awareness raising and knowledge update. According to the ICRC, about 4500 people are missing as a result of the Karabakh conflict, and for 400 of them tracing requests were opened in Armenia. The ICRC also works with the families of missing persons (MP), focusing on their economic, legal, psychological and/or social needs.

Round Table meeting devoted to the ARCS Tracing Service's Restoring Family Links (RFL) activities

In December 2018, Round table meeting took place at the Headquarters of Armenian Red Cross

Society, concerning the tracing and Restoring Family Links activities carried out by the ARCS Tracing Service.

Representatives of public authorities, international and non-governmental organizations in the sector, in particular the International Committee of the Red Cross, National Archive of the RA, Civil Registry Agency of Ministry of Justice of the RA, Passport and Visa Department of Police of the RA, State Migration Service of Ministry of Territorial Administration and Emergency Situations of the RA, UNHCR and ARCS participated in the meeting.

Meeting was aimed at providing the stakeholders and cooperating parties with comprehensive information about the ARCS Tracing Service's role and activities in RFL, discussing and addressing legal issues occurring during the aforementioned activities as well as drawing attention of the agencies to the significance of the activities aimed at Restoring Family Links in light of the right of relatives to communicate with one another and be informed of each other's whereabouts or fate.

Cooperation and partnership formed as a result of the meeting as well as the addressed issues will largely contribute to the overall RFL activities carried out by the ARCS's Tracing Service.

Accompanying Families of Missing Persons

In the aftermath of the Karabakh conflict as many as 4541 people are still missing, and for 400 of them tracing requests were opened in Armenia. The ICRC delegation conducted a variety of assessments and concluded that even after more than 20 years, families of missing persons still have economic, legal, psychological and/or social needs.

Social and psychological severe consequences of having missing relatives became more obvious during the previous project (Ante-Mortem Data Collection from the Families of Missing). Based on these, the ICRC and the ARCS launched the "Accompanying Families of Missing Persons" project by the financial support of the ICRC aimed at helping the families of missing persons to cope with the psychological and social consequences of the disappearance.

In 2018, families of missing (FoMs) persons from Tavush - 11, Shirak – 11, Lori – 19, Ararat 34, Armavir – 40, Vayots Dzor – 5, Syuniq – 47 and 15 families from Sevan were involved in the program. Overwhelming majority of the families of the missing persons in the aforementioned

regions are maintaining a regular contact with the ARCS social workers and chairmen of Regional Branches.

There were special meetings organized with stakeholders for providing the social, medical and psychological services upon necessity.

Beneficiary families had also opportunities to meet specialists of Health, Social and Psychological sphere.

The activities have resulted in having the FoMs in eight regions maintaining regular contacts with the ARCS branches' accompaniers (social workers, chairpersons), as many as several families at every region are being visited at their homes. On many an occasion the FoMs have expressed their satisfaction with the provided services and demonstrated willingness to participate in the accompaniment activities in the future.

Biological Reference Samples Collection (BRSC)

With a view of obtaining additional information on missing persons, the ICRC had initiated the BRSC Pilot project, which on behalf of Armenian authorities and in a partnership with the ARCS launched in 2014. Because of the program being carried out in full swing, during 2018 in Yerevan and regions, biological reference samples of and relevant information on relatives of about 82 missing persons were collected.

By the end of the project approximately 344 families provided biological samples from 400 stakeholders in 2014-2018. 1120 samples have been collected so far.

First Aid Regional Competition between Volunteer Teams of 10 border communities of Tavush, July, 2018

The ARCS First Aid Training and Methodological Centre (FATMC) disseminates First Aid (FA) knowledge and skills among different groups of population, provides FA services at public events and mass gatherings, as well as engages in promoting Safe Behavior (SB) among the new generation.

The FATMC holds trainings and seminars on FA and SB for people of different age and occupational groups in accordance with European Red Cross and Red Crescent Guidelines on First aid.

First Aid Trainings

In 2018, trainings and seminars were held for the population of Armenia, ARCS volunteers as well as employees of different organizations. Overall, during the year 2018, the FATMC held 80 trainings and 20 seminars attended by 1600 people. The training courses were organized for staff of Lydian Armenia, DoubleTree by Hilton Yerevan, GTI, COCA COLA HELLENIC LLC, Nyutonik, NUEVA VISTA, Military college after Monte Melkonyan and several other organizations.

First Aid Training for Volunteers of Tavush, Gegharkunik, Ararat, Vayots Dzor and Syunik Regions

With the support of the International Committee of the Red Cross (ICRC), five Basic First Aid courses was conducted for 75 volunteers from Tavush, Gegharkunik, Syunik, Ararat and Vayots Dzor.

Training of FA Instructors

In 2018 training workshop for FA instructors was conducted with the support of the International Committee of the Red Cross. ARCS 15 volunteers participated in the training.

First Aid for Firefighters

In the frame of ICRC-ARCS cooperation program, 10 “First Aid Basics” trainings for 130 firefighters in 10 regions of Armenia (Aragatsotn, Armavir, Ararat, Gegharkunik, Tavush, Vayots Dzor, Syunik, Kotayk, Shirak, Lori) were organized. After the trainings, the

participants were provided with FA manual and two First Aid kits.

FA Service at Public Events

On September 21, ARCS First Aid Points of the were placed in Republic Square, and more than 300 citizens were provided with First Aid.

Throughout the Francophonie Days held on October 7-12 in Armenia, the ARCS First Aid Point was placed, and specially trained team and volunteers

were the first to provide assistance to hundreds of citizens throughout Liberty Square, Francophonie village.

In 2018, FA teams provided FA service during all the football meetings in Yerevan within the frames of FIFA and UEFA.

ARCS FA Department took part in the exercises conducted by the Ministry of Emergency Situations in schools and educational institutions.

SOCIAL SUPPORT AND HEALTH CARE

Visiting lonely elderly refugees living in dormitories, 02.2018

SOCIAL SUPPORT

In Lori and Shirak regions of Armenia ARCS is continuing to implement the “Integrated Home Care and Healthy/Active Ageing” program. The beneficiaries of the integrated home care are lonely elderly (or living alone), people with chronic diseases or disability, who are selected from the submitted list provided by health and social services based on the detailed individual needs assessment implemented by the project staff.

The beneficiaries have 3 types of home care: 1. Professional nursing care (3 nurses in each region), 2. Care provided by home helpers (6 in each region), 3. Volunteers’ care (in Lory region 14, in Shirak region 11), who passed the appropriate training course. In 2019 the number

of volunteers will achieve 60 (in 2 regions). The home care services are clearly separated within these 3 care provider groups. In particular, the nurses are providing the injections prescribed by GPs, skin, mucous, dental, mouth care, bed sore prevention and care, special exercises for the rehabilitation client’s mobility, massage etc.

The home-helpers provided support in everyday matters, particularly cleaning of the flat, preparing of food, and support for meals. The services provided by volunteers mainly include client’s visits, conversations with them, reading, accompanying them to shop, pharmacy, assisting in the communal payments, supporting in the filling of documents, etc.

Depending on the individual needs, the

Home Care Service for lonely elderly people, Vanadzor, Lori, 2018

beneficiaries also receive wheelchairs, walkers, anti-bedsore pillows and mattresses, canes and other needed items. All the 3 groups of care staff along with the home care also provide psychosocial support.

The home care is provided in close cooperation with the polyclinics, under the direct control of doctors, with the involvement of narrow professionals in case of need. At the end of 2018 the 120 clients were included in home care, 60 clients in each region.

Taking into consideration the purpose of the home care to improve the quality of life, among the clients are also included people in very difficult dependent condition. For this kind of clients, the palliative care is provided until the end beneficiaries of the life in order to ensure high dignity of life.

The purpose of the second component of the program is to increase the duration of a healthy and high-quality life along with ageing. With the participation and cooperation of the regional authorities of Shirak and Lori regions five communities in each region were

selected for implementation of the active ageing component. They are: Vanadzor, Spitak, Margahovit, Odzun, and Mets Parni in Lori region and Amasia, Panik, Nor Kyanq, Spandaryan and Horom in Shirak region.

Participation based Active ageing gives the opportunity for the elderly to play an active role in their own and community life improvement. The elderly people are organizing groups, identifying and analyzing their own and community problems, taking decisions and acting as main players in above-mentioned processes. The goal of the project is to increase the number of elderly people involved in the community life and their contacts, to encourage older people to participate in different areas of community life. For that purpose in the mentioned 10 communities initiative groups have been created. They consist mainly from elderly of the community, but the group is open to each person who wish to be involved, regardless of age. ARCS has provided trainings for initiative groups to build their capacity. The community municipalities has provided a meeting place for the initiative

Yerevan Quest for the children of Smiley Club, 2018

group members, for their meetings, for working and planning activities.

As a first initiative, the initiative groups with their own strengths and capabilities have renovated the areas allocated for them in the scope of program with the materials provided by ARCS and with the support of communities.

In the scope of this component in the first quarter of 2019 will be selected additional 5 communities in each region. At the end of the program at least 20 community initiative groups will act. The initiative groups will have the opportunity to apply for a small grant to implement their interesting initiatives grants.

In the first quarter of 2018, ARCS, in cooperation with the Austrian Red Cross, implemented the “Psycho-Social support to children and lonely refugees” program for 120 lonely older refugees and 200 children living in dormitories in Yerevan, Abovyan and

Hrazdan. In the framework of the PSS program over 30 young volunteers paid weekly visits to older people, provided food and hygienic parcels once in a quarter; conducted small household duties, including laundry and ironing services. Throughout the year, volunteers have organized social and cultural activities, such as visits to theaters, concerts, trips to countryside in order to promote socialization and recreation. The program has continued with the support of the Italian RC since the second quarter of 2018. The activities for children living in dormitories aims at supporting their educational and self-development processes through comprehensive educational, cultural and integration events. In the specially furnished rooms in the dormitories, the volunteers conducted daily sessions (math, foreign languages, geography, etc.) for children and help them with homework. Computer training was also provided with the support of Ucom mobile operator. Besides the educational sessions, the volunteers organized

Youth Resilience Project, Tavush, 2018

sports and leisure activities. Volunteers also organized cultural events for the children; visits to the theater, museum and sightseeing. The volunteers also organized celebrations of holidays for children, such as Easter, New Year, June 1st, etc. A rehabilitation camp was organized for children in summer. Starting from the 2nd quarter of 2018, the project was implemented with the support of the Armand Arton Group Foundation.

“Increasing resilience of Syrian Armenians and Host Population” (IRIS) program was launched in July 2018. Due to the program it became possible to continue the PSS support to older people increasing the number to 200 older people, including Syrian-Armenian refugees, living in dormitories in Yerevan, Abovyan and Hrazdan cities. The volunteers organized social and cultural events for the beneficiaries. In the framework of the project a Psycho-Social Support Center was established to support the integration of Syrian-Armenians through the organization of psychological counselling and socialization events. Within the educational component of the program, “Children’s

Resilience program” was organized in 5 schools in Yerevan delivering 20 workshops for 70 schoolchildren by the 15 trained volunteers.

“EU4Youth: Fostering potential for greater employability” program was launched in April 2018 in Gegharkunik and Tavush regions of RA. The project is funded by the EU and implemented in cooperation with the Danish RC.

Within the framework of the project Youth clubs were established in Ijevan, Dilijan, Sevan and Gavar in order to educate young people, develop their capacity to make them competitive in the labor market. ARCS conducted needs assesment of the young people and Market research in the targeted cities, the results of which will serve for a basis for implemting the program activities in the relevant directions. The youth clubs were established with the technical support of the local authorities, which resulted in long-term and effective cooperation between the two parties. The project is a regional, and include the Belarusian and Georgian Red Cross National Societies.

81-year-old Grisha Israyelyan lives in a small house (container) in Masis, Ararat. He has been engaged in construction business all through his life, and proudly mentions that participated in the construction of many buildings in Abovyan city. Grisha grandpa has four children, three of them live in Russia, the fourth one, in France. They are far away from him, and he is totally alone.

It has been almost a year, that he is a beneficiary of Masis soup kitchen, Ararat region, run by Armenian Red Cross Society. Three times a week, in Monday, Wednesday, Friday, he receives hot meal there. The soup kitchen provides the most vulnerable groups and lonely elderly people with high calorie nutrition. The project is being implemented with the support of the Swiss Red Cross.

I am very pleased with the approach of the Red Cross. Some people devote their all life to their country and family, doing good deeds, but at the end of their lives, they become seek, lonely and unnecessary, and only the Red Cross is by their side. God bless them. Let these people have lot of success in their lives. They care of lonely elderly people like us, making all of us happy, he says.

In March 2018, the two-year program “Educational support to neglected and vulnerable boys and girls in Armenia” was launched with the funding of the Baden-Württemberg Continental Branch of the German Security Council. The project was implemented for 48 youth in Armavir and Ijevan. Within the framework of the project young people have participated in vocational trainings such as hairdressing, sewing, car-repair and others. Besides the training courses, regular meetings aiming at integration and capacity building were organized for the beneficiaries by the ARCS volunteers. Beneficiaries were also given food parcels once a quarter.

Humanitarian aid for Syrian Armenian vulnerable families

Armenian Red Cross Society (ARCS), with the support of RA and RF Ministries of Emergency Situations and in cooperation with the Russian-Armenian Centre of Humanitarian Response, provides one-time humanitarian aid to 1200 Syrian – Armenian vulnerable families living in Armenia, in the form of food parcels (oil, rice,

buckwheat, condensed milk). The Humanitarian Aid will be provided with the help of ARCS volunteers.

Armenian Red Cross Society (ARCS), as a full member of the International Movement of the Red Cross and Red Crescent, is guided by Movement Fundamental Principles, and is an auxiliary organization to the Government in Humanitarian field. The Mission of ARCS: to reduce the vulnerability of the population through mobilization of the power of humanity, to be prepared to cope with situations, which may cause vulnerability among the population, to provide essential support by assisting people made vulnerable by harsh socio-economic conditions.

Armenian Red Cross Society constantly makes efforts to mobilize recourses, to respond to humanitarian needs of the most vulnerable groups and alleviate their suffering.

“Charity”

ARCS Syunik Regional Branch implements “Charity” project with the support of Dandee Precious Metals Kapan Company. In the frames

EU4Youth: Fostering potential for greater employability Project launch, 07.2018

of the project, 200 lonely elderly receive food and hygiene parcels, and basic medicines once a year. 30 lonely elderly with disabilities receive the same parcels for 2 times a year, Red Cross volunteers celebrate New Year, March 8 and the birthdays with the elderly.

Soup Kitchen in Masis

In 2018 Soup kitchen continued to operate in Masis city, serving hot meals to 85 vulnerable older people 3 days a week. It was supported by the Swiss Red Cross. Local authorities, Masis Municipality, and the Community heads of villages of Masis greatly supported to the Soup Kitchens; i.e. providing transportation for rural community beneficiaries and with in-kind donations. During the official opening of the Masis Soup kitchen, Vega LLC donated kitchen appliances to the Soup Kitchen, and “Waterlock” LLC supplies the Soup Kitchen with drinking water all over the year. The meal is served by the volunteers who also organize various cultural and social events for the beneficiaries.

Volunteer initiatives

Gegharkunik regional branch organized after-school lessons for 24 socially neglected vulnerable children and a summer camp for them.

The Vardenis community branch, in cooperation with the Astghavard NGO, organized sewing lessons for the mothers of families with PWDs.

In Tavush volunteers organized a summer camp for children from disadvantaged families.

ARCS volunteers from the Dilijan UWC implemented several volunteer activities for children with disabilities, wood collection for vulnerable families, charity concert, etc.

Volunteers in Berd regularly conduct hair-cutting and hair-dressing for vulnerable elderly.

580 children from Tavush, Gegharkunik and Syunik regions benefitted from the Children resilience psycho-social support mini-project, implemented by 60 volunteers. Volunteers conduct after-school lessons for children of 8-14 age, discussing their rights and needs, what is violence and how to avoid it, their role in social life of their community.

Sweaters, hats and other warm clothes knitted

Food Support Project, Aragatsotn Region, 2018

by the Danish RC volunteers were distributed to children from vulnerable families in Tavush, Gegharkunik and Syunik regions. Considering results of the needs assessments, the branch in Tavush provided food and medicine to lonely 24 elderly, using funds raised locally through donation boxes installed in shops, cafes, restaurants.

ARCS branch capacity building through food support projects in the Regions of Armenia 280 vulnerable elderly received food support through volunteer visits in Aragatsotn, Gegharhunik and Vayots Dzor regions and

through Soup Kitchen in Ararat region. Four ARCS branches are building capacities of providing food support. They also strengthen capacities of managing volunteers, communicating better with local stakeholders and mobilizing local resources. To implement this project the branches to were chosen through a competition based on specific criteria, such as relevance of the proposed activity, quality of proposal, contribution from the branch and local stakeholders, budget efficiency, etc. About 20% of the project budget is contributed by local stakeholders.

HEALTH CARE

From 2018, in cooperation with the Ministry of Health and National TB center ARCS was implementing “Reducing stigma and Discrimination and Social and Psychological Support” grant program. The target are all TB patients in out-patient phase. Within the program starting from November number of activities had been implemented.

In scope of cooperation, the appropriate department of National TB center has provided

patients, who successfully have completed the treatment the “second birthday” celebrations were organized.

Meetings on stigma and discrimination decreasing were organized with general population in Yerevan, and in the regions of Ararat, Armavir, Shirak, Gegharkunik, Lori, Kotaiq, Thavush, and Syunik as well as information on human rights and confidentiality has been provided to primary health care service and ARCS volunteers.

Fluorographic studies have been carried out for TB contactors and social risk groups.

L. G., 67 years old, has serious limitation of mobility and lives in remote area with his wife, who is the only care giver. Has limited access to health care. Identified by ARCS volunteer as suspected TB case during the interview with special questionnaire, after which volunteer contacted medical personnel of the village to organize further testing. He registered as confirmed TB case in 12.01.2018 and immediately started treatment. He is getting his Directly Observed Treatment at home, nurse is visiting him every day.

to ARCS monthly information concerning TB patients who are passed from in-patient phase to out-patient phase.

A close cooperation was created with the primary health care providers, in particular with the staff involved in diagnosis and treatment of tuberculosis. The TB cabinets provided information on patients: who have started treatment at the ambulatory stage, who had a tendency to interrupt the treatment and who had not undergone treatment at the outpatient phase after the hospital phase.

ARCS psychologists and volunteers organized meetings with patients providing, them social-psychological and psychological support with emphasis on the importance of continuing the treatment. An electronic database about visits and consultations was conducted. For the

In 2018, in Ararat region the project on prevention of Diabetes and self-education of vulnerable has been continued. Due to the activities carried out in 32 self-support groups formed in 4 targeted urban and 12 rural communities, the beneficiaries have received the necessary knowledge on diabetes, the healthy diet healthy lifestyle in general. Efficiency of information and education activities has been confirmed as a result of the assessment of the program. It is also important to note that this program was not limited to self-help groups, but also attracted 28 physicians and 56 nurses, focusing on the problems of diabetes. For this purpose trainings and round tables were organized. Significantly, 64 volunteers have been involved in the design and implementation of the project, which has helped to establish groups, to organize events, and to be ongoing.

YOUTH, VOLUNTEERING AND MEMBERSHIP

Red Cross Youth (RCY) is an organization members. Young volunteer members acting in the frames of the Armenian Red Cross Society (ARCS), founded on 3 November, 1992. It acts in all ARCS regional and territorial branches and works in the following spheres:

1. Social Support

- Implementing psychosocial support programs for lonely elderly people living in dormitories, orphans, refugee children and children from vulnerable families.

2. Health care

- Organizing different public events and training sessions on healthy life-style in educational institutions

3. International cooperation

- Implementing exchange of young volunteers between British and German Red Cross Societies
- Organizing and participating in international meetings, camps, seminars and training sessions

4. Dissemination of Humanitarian values

- Organizing the dissemination of Red Cross principles in educational institutions
- Promoting the activation of voluntary movement, recruiting of volunteers and their integration into the activities of ARCS

International Volunteers Day, 05.12.2018

The Strong power of Humanity: Commemoration event dedicated to the 30th years of the Spitak earthquake, 06.12.2018

On the Photo: Dr. M. Mnathakanyan, ARCS President, Dr. A. Yeghiazaryan, ARCS Secretary General, Mr. S. Missiri, Head of IFRC Euro Zone, Msr. C. Meytraud

We are continuously working towards raising awareness of humanitarian values, Red Cross and Red Crescent Movement, the Fundamental Principles, International Humanitarian Law, the use and misuse of emblems, our Mission and activities.

In 2018, volunteers from 11 Regional and Territorial branches and 4 Community branches conducted dissemination trainings, drawing competitions and camps about Red Cross, eco-campaigns in nearly 209 schools and educational institutions. More than 9000 pupils, students and teachers took part in the events.

On 8 May, on the occasion of the World Red Cross and Red Crescent Day, we organized an essay competition with the title of “Humanity in Action” in three school in every region of Armenia.

1221 students from those schools participated in dissemination sessions. 468 essays were submitted, 99 authors of the best essays received prizes.

We organized a workshop for 22 students of Journalism Faculties together with Mediamax News Agency on Red Cross activities and coverage of humanitarian issues.

Our activities were presented on our official website, www.redcross.am, Social Media pages, Media Outlets. We’ve established successful cooperation with Shirak regional Mass Media outlets, thanks to which our activities in the Region was periodically covered by local journalists.

ARCS Official pages were created in LinkedIn and Instagram social platforms.

In 2018, we marked the 30 years of the Spitak Earthquake, and on 6 December, Armenian Red Cross Society organized a commemoration event with the title of “Strong Power of Humanity”, to commemorate the innocent victims of the disaster, to celebrate the great power of humanism and to express gratitude to the international community and the International Movement of the Red Cross for the

Training session on Migration issues for the Mass Media and relevant state agencies representatives, 09.2018

invaluable humanitarian assistance provided to the affected population after the disaster. During the event a film featuring the response of the Red Cross International movement was screened and photo exhibition opened, “Paros” and “Sayat Nova” Choirs performed. The President of Armenia Armen Sargsian also sent a message to the audience, which was announced by his assistant Gagik Nahapetyan. The head of the IFRC European Region, Simon Missiri also delivered a speech. ARCS President Mkhitar Mnatsakanyan, on behalf of the Armenian Red Cross Society, handed over letters of gratitude to the Austrian, German, Danish, Italian, Swiss, Finnish, Norwegian Red Crosses, the International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies and the International Committee of the Red Cross for provided invaluable humanitarian assistance to Armenia and the Armenian people after the earthquake. Letters of gratitude have been sent also to the American, Russian, Japanese,

French, Swedish and Spanish Red Crosses. State officials, heads of international and local organizations, ambassadors attended the event.

In cooperation with UNHCR, Migration Service and Media Initiatives Center NGO a training course was organized for Mass Media and relevant state Media representatives (National Security Service, Police, Ministries of Defense and Justice). The event provided a platform for a dialogue and awareness raising on the situation of displaced population worldwide and in Armenia, and a training on professional terms, journalistic ethics, good and unsuccessful practices and tips for preparing Media materials on persons of concern.

During the 2018, 11 Press Releases were distributed, 320 articles were posted on the website and Social Media accounts, 7 short videos and 1 film were produced.

The meeting Mr. Armen Sarkissian, RA President and Dr. Mkhitar Mnatsakanyan, ARCS President, 27.11.2018

The Armenian Red Cross Society, within its activities continuously cooperates with all the components of the Red Cross and Red Crescent (RC/RC) International Movement, Government, International and local private and public organizations.

President Armen Sarkissian met the President of the Armenian Red Cross Society Mkhitar Mnatsakanyan

RA President Armen Sarkissian on 26 November received the President of the Armenian Red Cross Society Mkhitar Mnatsakanyan and the Secretary General of the Society Anna Yeghiazaryan.

The guests presented briefly to Armen Sarkissian areas of the Armenian Red Cross activities and programs. Noting that similar national structures in different countries are their main partners, in cooperation with which multiple programs have been implemented, Mkhitar Mnatsakanian said that

the Armenian Red Cross for the last 30 years has been successfully cooperating with the German Red Cross.

Humanitarian Aid for the people of Syria

With the joint efforts of Armenian Red Cross Society (ARCS), RA and RF Ministries of Emergency Situations and Russian-Armenian Centre of Humanitarian Response, from 12 July, 94 tons of humanitarian aid has been provided to the Syrian Arab Republic in the form of food parcels (oil, rice and buckwheat). The humanitarian cargo will be accepted and redistributed to the population affected by the Syrian crisis by the Syrian Red Crescent, Armenian Red Cross Societys' partner National Society. 30 tons of relief will be distributed in Aleppo, through the Armenian Diocese of Beroea.

Armenian Red Cross Society (ARCS), as a full member of the International Movement of the Red Cross and Red Crescent, is guided by Movement Fundamental Principles, and is an auxiliary

Austrian Mass Media Representatives visited Armenian Red Cross Society, 17.09.2018

organization to the Government in Humanitarian field. The Mission of ARCS: to reduce the vulnerability of the population through mobilization of the power of humanity, to be prepared to cope with situations, which may cause vulnerability among the population, to provide essential support by assisting people made vulnerable by harsh socio-economic conditions.

Armenian Red Cross Society constantly makes efforts to mobilize resources, to respond to humanitarian needs of the most vulnerable groups and alleviate their suffering.

Armenian Red Cross Society delegation visit to German Red Cross Baden-Wuerttemberg Provincial Branch

On 24-31 July, Armenian Red Cross Society delegation, led by Dr. Anna Yeghiazaryan, ARCS Secretary General, visited German Red Cross Baden-Wuerttemberg Provincial Branch. In the frames of the official visit, the delegation met Lorenz Ments, the President of the Branch, Hans Haints, Secretary General, Michael Uibel, Head of Cooperation. Meetings and discussions took place as well with the heads or representatives of Disaster Management, Social and Health Care, Youth and

Volunteering Departments. The visit aimed at summarizing the results of long term cooperation and planning the joint future projects.

Visit of Media representatives from Austria

On September 17, representatives of Austrian Mass Media Outlets visited Armenian Red Cross Society Headquarters, to get introduced with Increased Resilience of Syrian Armenians and Host Population – IRIS programme.

Michael Grabner, IRIS Overall Programme Manager, Dorothea Auer, Director of Development Cooperation of the Austrian Foreign Ministry, Gerhard Schaumberger, Head of Office for the South Caucasus, Austrian Development Cooperation, and others were in Austrian Delegation. Members of Consortium, Armenian Caritas (AC), SME Cooperation Association NGO (SME) and Centre for Coordination of Syrian Armenian's Issues (CCSAI), implementing the IRIS programme, attended the meeting as well.

Michael Grabner, IRIS Overall Programme Manager, introduced the programme objectives and expected results, mentioning, that accepting 22 000 Syrian

refugees makes Armenia the 3rd country in Europe by refugees per capita.

After, the Consortium members presented their experience and activities to be implemented in the frames of the IRIS programme.

The journalists and guests asked questions mainly about economic and cultural integration of Syrian Armenians, particularly about the differences of two branches of Armenian language, the main fields of business interest, etc.

Then, they visited the beneficiaries supported by ADA funded projects, to get acquainted with their successes due to this support.

Armen Sarkissian, the President of the Republic of Armenia visits the Armenian Red Cross Soup Kitchen in Masis, Ararat

Armen Sarkissian, the President of the Republic of Armenia visited the Armenian Red Cross Soup Kitchen in Masis, Ararat on the occasion of New Year and Merry Christmas

Dr. Mkhitar Mnatsakanyan, the president of the ARCS, Dr. Anna Yeghiazaryan the Secretary General of the ARCS, Davit Hambardzumyan, the mayor of Masis city and the deputy mayors met the president.

On the occasion of New Year, the President of the Republic of Armenia handed food packages to beneficiaries.

Danish Red Cross Røde Kors Goodwill Ambassador Mr. Pedersen visited ARCS First Aid point

Danish Red Cross Røde Kors Goodwill Ambassador Mr. Pedersen, visited ARCS First Aid point on the last day of #Franchophonyerevan2018. Mr. Pedersen has since October 2013 reached 157 countries by means of public transportation and completely without flying. An unprecedented journey which has covered 210,000 km already and is estimated to end in 2020.

For each country he reached, Mr. Pedersen has paid a visit to the National Societies promoting the entire movement. Armenia was the 159th.

Partnership meeting

On 5 December, Partnership Meeting took place at the Armenian Red Cross Society (ARCS) Headquarters with the participation of the representatives from Austrian, German, Danish, Italian, Swiss Red Crosses, International Federation

of Red Cross and Red Crescent (IFRC) and International Committee of the Red Cross. Dr. Anna Yeghiazaryan, ARCS Secretary General presented the National Society's activities, programmes and achievements of the recent two years, challenges and difficulties, as well as plans and projects for future.

ARCS is a member of numerous international networks and working groups, such as Platform for European Red Cross Cooperation on Refugees, Asylum Seekers and Migrants, European Network for Psychosocial Support, Youth commission of the International Federation of Red Cross and Red Crescent

The representatives of the National Societies, the ICRC and IFRC, highly appreciated the work done, and expressed their willingness to enlarge the frames of cooperation with Armenian Red Cross Society, to consolidate all the capacities of the Movement to serve the humanitarian needs of the most vulnerable groups.

The participants attended the Commemoration event dedicated to the 30th years of Spitak earthquake.

Societies, UNHCR working group for needs assessment of refugees with special needs, European Reference Center for First Aid Education, Red Cross and Red Crescent European Coordination Committee, Country Coordination Commission on HIV/AIDS, TB and malaria issues (CCM) in the Republic of Armenia, European Red Cross and Red Crescent Network on HIV/AIDS and tuberculosis, European Network for the development of Volunteering, Charitable Programs Coordination Advisory Committee, Public Council under the RA Minister of Labor and Social Affairs, Network of agencies dealing with social protection and care provision for the elderly, UN DMCT, DRR National Platform/ARNAP Foundation.

ARCS has two main priority development areas:

- **Strengthening its regional and community branches for better service delivery and readiness to emergency response**
- **Enhancing its financial resource mobilization capacities for increased diversification of income, decreased dependence on external donors and financial sustainability of its programs and services**

Strengthening Capacities of Tavush, Gegharkunik, Syunik and Vayots Dzor regional branches

ARCS continued working on the capacity development of its branches in the areas identified by the self-assessments: needs assessment, activity planning, mobilizing local resources, managing volunteers and staff. Opportunities to conduct small scale volunteer initiatives are also important in this process.

BOCA branch capacity self-assessment tool is being used to identify the gaps and plan development of the ARCS branches. BOCA was conducted in Vayots Dzor regional branch which joined the project in 2018.

Volunteer initiatives

Gegharkunik regional branch organized after-school lessons for 24 socially neglected vulnerable children and a summer camp for them. The Vardenis community branch, in cooperation with the Astghavard NGO, organized sewing lessons for the mothers of families with PWDs. In Tavush volunteers organized a summer camp for children from disadvantaged families. ARCS volunteers from the Dilijan UWC implemented several volunteer activities aimed at children with disabilities, wood collection for vulnerable families, charity concert, etc. Volunteers in Berd regularly conduct hair-cutting and hair-dressing for vulnerable elderly.

580 children from Tavush, Gegharkunik and Syunik regions benefitted from the Children resilience psycho-social support mini-project, implemented by 60 volunteers. Volunteers conduct after-school lessons for children of 8-14 age, discussing their rights and needs, what is violence and how to avoid it, their role in social life of their community. Sweaters, hats and other warm clothes knitted

121 volunteers participated in annual volunteer event in Yerevan and received appreciation for their work.

Learning and sharing experiences

52 ARCS HQ staff, branch representatives, among them, chairpersons, directors, volunteers of

by the Danish RC volunteers were distributed to children from vulnerable families in Tavush, Gegharkunik and Syunik regions. Considering results of the needs assessments, the branches in Tavush provided food and medicine to lonely 24 elderly, using funds raised locally through donation boxes installed in shops, cafes, restaurants, pharmacies.

Volunteer management

Institutional documents related to volunteer management were adopted (see below) During the reporting period, in total 357 volunteers from ARCS branches were trained in Psychological aspects of working with beneficiaries, First Aid, Emergency response, Children resilience project ToT, Restoring Family Links, TB, ARCS induction, Project Planning and Fundraising, Volunteer management, Dissemination of RC principles and Values and other topics relevant to their activities. About 400 volunteers participated in annual events organized in the regions by ARCS branches.

ARCS shared experiences, good practices, best volunteer initiatives, discussed lessons learnt from various activities, discussed strategies, volunteer management and other most urgent issues at the annual Branch forum.

Volunteers in Noyemberyan and Dilijan branches learnt how to assess needs of elderly in their communities by doing it with HQ guidance.

Institutional documents

Security and safety rules for ARCS staff and volunteers were developed, which will be adopted by the ARCS Presidium in 2019.

IFRC guidelines for planning and pocket guide for monitoring and evaluation were translated to Armenian and adapted to local context.

The ARCS volunteering policy was adopted by the Presidium and the Volunteer Management guidebook was developed to facilitate volunteer management by branches.

RESOURCE MOBILIZATION

ARCS team participated in Coca-Cola Yerevan half-marathon to support conducting First Aid trainings for the border communities, 09.2019

ARCS continued its activities in the whole territory of Armenia raising financial and in-kind donations for its charity mission.

As a result of installation of donation boxes in Yerevan and the regions of Armenia, 2.154.770 AMD was raised, which was directed to psycho-social support for elderly people.

ARCS actively continued implementing corporate fundraising. Together with “Citizen” education center for children, we launched a fundraising and awareness raising campaign, in the frames of which a donation box was installed in the center and the children attending “Citizen” were introduced to the activities and fundamental principles of ARCS. An extensive partnership was established

with “Arm Marathon” Foundation. ARCS team of volunteers took part in Yerevan Marathon and raised awareness about the importance of First Aid knowledge. 191.260 AMD from the total amount raised during the Marathon was transferred to ARCS, thanks to which we conducted First Aid trainings in the borderline communities of Armenia.

However, donations were not limited only by financial means. LC WAIKIKI Armenia made 6500 pieces of in-kind donations, which was distributed in the regions. “Bookinist” LLC joined ARCS humanitarian mission to Syria, donating stationary. We continued our partnership with “Waterlok” LLC, which donated “Aparan” water to ARCS soup kitchen.

"GRATSIA" INTERNATIONAL REHABILITATION CENTER

The main activity areas of the Center are treatment of marrow, spinal cord, musculoskeletal diseases, general and post-traumatic rehabilitation, patients' vocational training, psychosocial rehabilitation and sanatorium-and-spa treatment.

In the Center each patient with marrow and spinal cord injuries is individually treated and cared by a doctor, nurse, rehabilitation therapist, psychologist and sport trainer. The Center has broadened inpatient and outpatient rehabilitation services- diagnostics, hydro path, hydro massage, mud cure/peat cure, kinesiotherapy, physiotherapy procedures, medical and classical massage, electrotherapy, inhalation therapy, acupuncture, sport complex, stressologists' room, "SKENAR" Department.

During its activities about 13 000 patients from RA, CIS countries, from a number of European and Middle East countries have already received treatment and rehabilitation in the Center.

During the year, 1136 disabled people, 19 military personnel, including those wounded during Nagorno-Karabakh conflict escalation, 10 policemen have been treated at the Center.

Dispensary home visits are also made to the registered disabled patients with spinal cord and marrow traumas, providing them with medical assistance and examination. "Pharos" choir and "Kilikia" basketball team of the Center regularly participate in concerts and competitions organized for people with limited capacities in different countries and return with high appreciations.

Հայկական Կարմիր խաչի Ընկերությունը (ՀԿԽԸ)
հիմնադրվել է 1920թ. մարտի 19-ին՝
Սպանդարատ Կամսարականի կողմից:

The Armenian Red Cross Society (ARCS) was founded on 19 March, 1920 by Spandarat Kasarakan.

ՀԿԽԸ կայացման ուղին

Կարմիր խաչն իր մարդասիրական առաքելությունը Հայաստանում սկսել է իրականացնել 1877թ., երբ Ֆիննական Կարմիր խաչի դաշտային հոսպիտալներ հիմնվեցին Էրիվան նահանգում, ինչպես նաև 1896թ., երբ Ամերիկյան Կարմիր խաչի կամավոր Կլարա Բարտոնը օգնություն էր ցուցաբերում Օսմանյան Թուրքիայի տիրապետության տակ տառապող հայ բնակչությանը:

Review of ARCS foundation

The Humanitarian Mission of Red Cross in Armenia started in 1877, when field hospitals of the Finnish Red Cross were established in Erivan region, as well as in 1896, when Clara Barton, a volunteer of the American Red Cross was assisting heavily suffering Armenian population in Ottoman Turkey.

1920 ՀՀ Պառլամենտը վավերացրեց ՀԿԽԸ կանոնադրությունը
The Parliament of RA ratified the Statutes of ARCS

1921 ՀԿԽԸ ժամանակավոր դադարից հետո վերսկսեց գործունեությունը
The activities of ARCS were resumed after temporary cancellation

1922 Խորհրդային Հայաստանի Ժողովրդի որոշմամբ շարունակվեց ՀԿԽԸ գործունեությունը և վերահաստատվեց կանոնադրությունը
The activities of ARCS were resumed and its Statutes was re-approved by the Government of Armenian Soviet Socialist Republic

1925 ՀԿԽԸ դարձավ ԽՍՀՄ Կարմիր խաչի և Կարմիր Մահիկի Ընկերությունների դաշինքի անդամ
ARCS became a member of the Alliance of Red Cross and Red Crescent Societies of USSR

1992 ՀԿԽԸ 14-րդ համագումարում ՀԿԽԸ հռչակվեց որպես ՀՀ գործող Կարմիր խաչի միակ ազգային ընկերություն
ARCS was declared as the only National Society in the country during the 14th session of General Assembly of ARCS

1992 ՀՀ-ում բացվեց ՀԿԽԸ «Գրացիա» միջազգային վերականգնողական կենտրոնը
“Gratsia” International Rehabilitation Center of ARCS was established in RA

1993 ՀՀ միացավ 1949թ. Ժնևի 4 Կոնվենցիաներին և դրա 1977թ. առաջին և երկրորդ Լրացուցիչ արձանագրություններին
RA ratified the Geneva Conventions of 1949 and its first and second Additional Protocols of 1977

1993 ՀԿԽԸ ճանաչվեց ՀՀ նախագահի հրամանագրով
ARCS was recognized by the RA President’s statement

1995 ՀԿԽԸ ճանաչվեց Կարմիր խաչի Միջազգային կոմիտեի կողմից որպես 166-րդ ազգային ընկերություն
ARCS was recognized by the International Committee of the Red Cross and the 166th National Society

1995 ՀԿԽԸ դարձավ Կարմիր խաչի և Կարմիր Մահիկի Ընկերությունների Միջազգային ֆեդերացիայի անդամ
ARCS was admitted to the International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies as its full member

1997 Սուլֆերինո նահանգի Կարմիր խաչի

թանգարանում տեղադրվեց ՅԿԽԸ հուշաքարը
ARCS memorial plate was placed in the Red Cross Museum of Solferino

2001 Ժնևում կայացած ԿԽ/ԿՄ ՄՖ 13-րդ Յամագումարում ՅԿԽԸ-ներկու տարի ժամկետով ընտրվեց ԿԽ/ԿՄ ՄՖ Կազմակերպության զարգացման հանձնաժողովի անդամ
ARCS was elected as member of Organizational Development Commission by the 13th session of IFRC General Assembly

2002 ՀՀ Ազգային Ժողովն ընդունեց «Կարմիր խաչի և Կարմիր մահիկի խորհրդանշանների գործածության և պաշտպանության մասին» ՀՀ օրենքը
The National Assembly of RA adopted law on the use and protection of Red Cross and Red Crescent emblems

2003 Ժնևում կայացած ԿԽ/ԿՄ ՄՖ 14-րդ համագումարում ՅԿԽԸ-ն վերընտրվեց ԿԽ/ԿՄ ՄՖ Կազմակերպության զարգացման հանձնաժողովի անդամ
ARCS was re-elected as a member of Organizational Development Commission by the 14th session of IFRC General Assembly in Geneva

ՅԿԽԸ առաքելությունը

Նվազեցնել ազգաբնակչության խոցելիությունը՝ մարդասիրության ուժի մոբիլիզացմամբ, նախապատրաստվել դիմակայելու այն իրավիճակներին, որոնք կարող են բնակչության խոցելիության պատճառ դառնալ, ցուցաբերել անհրաժեշտ օգնություն՝ սատարելով սոցիալ-տնտեսական ծանր պայմաններում գտնվող մարդկանց:

Նպատակը

Կազմակերպության հիմնական նպատակն է կանխարգելել և թեթևացնել մարդային տառապանքները՝ անկախ ազգությունից, ռասայական, սեռային, հոգևոր դասակարգային պատկանելությունից և քաղաքական հայացքներից:

2005 Սեուլում կայացած ԿԽ/ԿՄ ՄՖ Յամագումարում ՅԿԽԸ Երիտասարդական բաժինն ընտրվեց Երիտասարդական հանձնաժողովի անդամ
ARCS Youth Department was elected as a member of Youth Commission during the session of IFRC General Assembly in Seoul

2005 Ավստրիայում կայացած Եվրոպական համագործակցության համաժողովի ժամանակ ՅԿԽԸ Երիտասարդական բաժինն ընտրվեց որպես կոորդինացման կոմիտեի անդամ
ARCS Youth Department was elected as a member of Coordination Committee by European Coordination Committee in Austria

2006 Աթենքում կայացած հանդիպման ժամանակ ՅԿԽԸ Աղետների կառավարման բաժինն ընդգրկվեց Եվրոպական ԿՄ և ԿՄ ԱԸ-ների սոցիալ-հոգեբանական աջակցության ցանցում
ARCS Disaster Management and Population Movement Department was included as a member in European RC/RC NSs Network for Psychological Support during the meeting in Athens

2011 ՀՀ միացավ Ժնևի կոնվենցիաների 2005թ. 3-րդ լրացուցիչ արձանագրությանը:
RA ratified the third Protocol to Geneva Conventions of 2005

ARCS Mission

To reduce vulnerability of the population through mobilization of the power of humanity, to be prepared to cope with situations, which may cause vulnerability among the population, to provide essential support by assisting people made vulnerable by harsh socioeconomic conditions.

Goal

The overall goal of the Society is to prevent and alleviate human sufferings, regardless of nationality, race, sex, religious beliefs, class and political opinions.

Նախագահ

Մխիթար Մնացականյան

Գլխավոր քարտուղար

Աննա Եղիազարյան

Պատվավոր նախագահ

Աշոտ Սարգսյան

Պատվավոր անդամներ

Ռիտա Փարսադանյան

ՀԿԽԸ նախագահ 1975-1991թթ.

Պիեռ Միշո

Ֆրանսիական Կարմիր խաչ

Գերհարդ Մայեր

Գերմանական Կարմիր խաչ

Մովսես Պողոսյան

Գերմանական Կարմիր խաչի ներկայացուցիչ

Դերենիկ Դումանյան

ՀՀ Առողջապահության նախարար 2012-2014

Գագիկ Մարտիրոսյան

ՀՀ Պետնախարար 1993-1995

Գուֆար Կուրման

Ռուսական Կարմիր խաչ, փրկարար

Հարություն Եսոյան

ՀԿԽԸ փրկարար

Վալերի Վարդանյան

ՀԿԽԸ փրկարար

Կլաուս Հիկե

Բավարական Կարմիր խաչ

Մայքլ Ուիբել

Գերմանական Կարմիր խաչի Բադեն-

Գյուտենբերգ երկրամասային կազմակերպություն

Կառլ Շայդե

Քահանա, Գթության խոհանոցի ղեկավար

Բարերարի կոչում ստացած

կազմակերպություններ

Կապանի «Դենո Գոլդ Մայնինգ քամինի» ՓԲԸ

Գերմանական Կարմիր խաչի Բադեն-

Գյուտենբերգ երկրամասային կազմակերպություն

President

Mkhitar Mnatsakanyan

Secretary General

Anna Yeghiazaryan

Honorary President

Ashot Sargsyan

Honorary Members

Rita Parsadanyan

ARCS President throughout 1975-1991

Pier Michaud

French Red Cross

Gerhard Mayer

German Red Cross

Movses Poghosyan

German Red Cross representative

Derenik Dumanyan

RA Minister of Healthcare 2012-2014

Gagik Martirosyan

State Minister, RA, 1993-1995

Gaphur Kurmayev

Russian Red Cross, Rescuer

Harutyun Yesoyan

ARCS, Rescuer

Valeri Vardanyan

ARCS, Rescuer

Claus Heike

Bavarian Red Cross

Michael Uibel

German Red Cross Baden-Wurtemberg Provincial Branch

Karl-Heinz Scheide

Priest, Coordinator of Soup Kitchen Program

Benevolent organizations

Deno Gold Mining Company

German Red Cross Baden Wurttemberg Provincial Branch

Ընդհանուր տեղեկություններ

Մարզային մասնաճյուղ	11
Տարածքային մասնաճյուղ	1
Համայնքային մասնաճյուղ	52
Աշխատակիցներ	53
Անդամներ	1059
Կամավորներ	1802
«Գրացիա» միջազգային վերականգնողական կենտրոն	1
Բարեգործական ճաշարան	1
Առաջին օգնության ուսումնամեթոդական կենտրոն	1
Հյուրանոցային համալիր	1
Տարածաշրջանային բազա	1
Ուսումնական կենտրոն	1

Overview

Regional Branches:	11
Territorial Branches:	1
Community Branches:	52
Employees:	53
Members:	1059
Volunteers:	1802
“Gratsia” International Rehabilitation Centre:	1
Soup kitchens:	1
First Aid Training Methodological Centre:	1
Hotel Compound:	1
Regional Warehouse Base:	1
Training Centre:	1

ՀԿԽԸ գործունեությունը թվերով ARCS activities in figures

Հազար ՀՀ դրամ/in 1000 AMD

USD= 483.75

Եկամուտներ/Income

Եկամուտ ճանաչված շնորհներ/Received from grants	872,825	1,804,289
Անդամավճարներ/Membership fees	740	1,530
Հիվանդանոցային ծառայություններ/Hospital Services	252,902	522,795
ԱՕ ծառայություն/FA Service	4,812	9,947
Հանգանակություն/Fundraised	1,980	4,093
Այլ/Other	11,705	24,196
Ընդամենը/Total	1,144,964	2,366,851

Ծախսեր/Expenses

Ծրագրային ծախսեր/Projects implementation expenses	872,825	1,804,289
Ծառայությունների մատուցման հետ կապված ծախսեր Service provision expenses	226,928	469,102
Այլ/Other	27,878	57,629
Ընդամենը/Total	1,127,631	2,331,020

Իրականացնող ուսումնասիրող/Օրացրի անվանումը/Direction/ Program	Նպատակը Goal	Նվիրատուն Donor	Միկիրը Beginning	Ավարտը End	Իրականացման վայրը/ Location	Հասարակները Beneficiaries	Բյուջեն Budget
ՍՂԵՏԱՆԵՐԻ ԿԱՐԱՎԱՐՈՒՄ DISASTER MANAGEMENT							
«Կառուցված անվտանգ և կայուն համայնքներ» ծրագրի II փուլ «Building Safe and Resilient Communities» 2nd phase	Օրացրի նպատակ ունի եկազինել Հայաստանի գյուղական և քաղաքային համայնքների ընկալչության՝ աղետների նկատմամբ խցնկյալությունը և ամրապնդել կարողությունները դիմակայելու վրանագաղար երևույթներին: Project is aimed to reduce vulnerability of rural and urban community population to natural and manmade disasters and strengthen capacities.	Ավստրիական և Շվեյցարական Կարմիր խաչերի և Ավստրիական զարգացման գործակալություն Austrian and Swiss Red Crosses and Austrian Development Agency	01.12.2015	28.02.2019	ՀՀ Լոռու մարզ/ RA Lori region	10 համայնքների թվով մոտ 131000 բնակչությունը, ինչպես նաև Երևանի և քիլոսակ համայնքների 58 քիլոսակ բնակչությունը ընդամենը մոտ 28000 աշակերտներ communities (around 131000), as well as 28000 pupils from 58 target schools of Yerevan and target communities	572.728 Եվրո Euro
«Բարելավված արտակարգ իրավճանակներին նախապատրաստում և համակարգված արձագանքում Հայաստանի Գյուլիստան» «Improved Emergency Preparedness and Coordinated Response in South Caucasus»	Հզորացնել Հայաստանի և Գրաստանի ԱՊԻ կառավարման ոլորտում փոխգործակցությունը և կարողությունները՝ ԱՊ-ն արդյունավետ և համաժողովրդային կազմակերպելու և համապատասխանելու և արձագանքելու համար՝ երկրի սահմաններում և Հարավային Գյուլիստանի տարածաշրջանում To increase the interoperability and capacity of the Armenian and Georgian emergency management sectors to adequately and effectively prepare for and respond to emergency events, both within national boundaries and across the South Caucasus region	Օրացրի ֆինանսավորվել է Եվրոպական հանձնաժողովի Մարթայիթական օգնության և քաղաքացիական պաշտպանության գլխավոր վարչության, Դանիական, Ավստրիական, Իսլանդական Կարմիր խաչերի, ԿՐՍԿՄ միջազգային ֆլեդերացիայի և ԿՐՍԿԿ կողմից The project is funded by ECHO, co-funded by Danish, Austrian, Icelandic Red Crosses, IFRC, ICRC.	01.03.2017	28.02.2019	ՀՀ Երևանի, Սյունիքի, Կարց Զորի, Գեղարքունիքի և Տավուշի մարզեր RA Yerevan, Syunik, Yavots Dzor, Gegharkunik and Tavush regions	Արտակարգ իրավճանակների ոլորտում պետական կառավարման մարմինների շահագրգիռ կողմեր և ազգային մակարդակով գործընկեր երկրների այլ հասարակական սեկտորների ընկերակցություններ, կազմակերպություններ, անդամակցողներ, կազմակերպությունների կազմակերպություններ, անդամակցողներ Emergency management stakeholders from public authorities and other CSOs at national level in the partner countries, local population	197060 Եվրո EUR
«Մուկունքների դիմակայելու նպատակով»	Եկազինել Հայաստանի առավել աղետալուրտաց գյուղական	Կարմիր խաչի և կարմիր մանիկի	01.07.2017	31.07.2018	ՀՀ Լոռու մարզի Մեծ Գրանի համայնք	Մեծ Գրանի համայնքի բնակչություն	20000 Շվեյցար. ֆրանկ

ճանապարհային քարտեզ համայնքի դիմապատկերային համար» «Disaster Risk Reduction (DRR) Roadmap for Community Resilience»	համայնքներում բնակիչ մարդկանց խոցելիությունը և ամրապնդելու նրանց դիմապատկերային համար» To reduce the vulnerability of people living in Armenia's most vulnerable rural communities and to strengthen their resilience	ընկերությունների միջազգային ֆերիլթիցիա IFRC	01.09.2017	31.07.2018	RA Lori region Mets Parni community	Population of Mets Parni community	CHF
«Տավուշի մարզի աստիճանաբար համայնքներում բնակչության, հատկապես երեխաների, անվտանգության բարելավում» «Improvement of the safety of the population, in particular the children in the frontline villages of Tavush region»	Անբավարժ Հայաստանի եւ Արբիջանի միջև միջազգային սահմանի (IB) երկայնքով տեղակայված գյուղերի համայնքների պատրաստակամությունը To strengthen the conflict preparedness of the communities in the villages along the International Border (IB) between Azerbaijan and Armenia	ԿԻՄԿ ICRC	07.09.2018	07.12.2018	ՀՀ Տավուշի մարզ / RA Shirak region	Շիրակի մարզում տեղի ունեցած կարկտահարությունից տուժած բնակչություն Population affected by hail storm in Shirak region	236 340 Եվեցուր. ֆրանկ CHF
ԲԱՍՏԱՍԱԿԱՆՈՒՄՆԵՐԻ ՏՇՐԱԿԱՆՈՒՄ POPULATION MOVEMENT							
Փախստականների վաշտավառություն և տնտեսական ինտեգրում Refugee reception and economic integration	<ul style="list-style-type: none"> Շրջանների բարելավում /Reception Conditions improved Կենսասպասարկման մակարդակի բարձրացում, livelihood conditions improved Սեռով և գենդերով պայմանավորված բռնությունների կանխարգելում և արձագանք SGBV prevention and response 	ՄԱԿ ԳՅՀ/ UNHCR	01.01.2018	31.12.2018	Երևան և մարզեր, Yerevan and regions	Փախստականներ, Ազատամարտի հայրերի, քաղաքացիություն չունեցող անձիք, վախստականի նսան կարգավիճակ ունեցող անձիք, տեղահանված անձիք	166.983.773.64 ՀՀ դրամ
Սյրիահայրիկ և տեղացիների	<ul style="list-style-type: none"> Ամենախոցելի սյրիահայրիկ բնակավայրերի կրկնհաստեղծում/ 	Ավստրիական Կարմիր խաչ, Austrian Red Cross	01.07.2018	01.07.2021	Երևան	Սյրիահայրիկ	163.660 Եվրո

<p>դիմավարություն բարձրացում</p> <p>Increased resilience of Syrian-Armenians and host population</p>	<p>rental subsidy to the most vulnerable Syrian-Armenian families</p> <ul style="list-style-type: none"> • գործատուների հետ կապի հաստատում և զբաղվածության ապահովում <p>վերապատրաստվողների համար/establishing employers, stakeholders and job placements for trained employees</p>								
<p>ՈՐՈՇՈՒՄ ՍԱՍԱՅՈՒՆՔՅՈՒՆ TRACING SERVICE</p>									
<p>Շնամեկյան կապերի վերականգնում Restoring Family Links</p>	<p>Աջակցել ընտանիքներին իրենց կորած հարազատներին փնտրելու գործում՝ Կարմիր խաչի և Կարմիր Մահիկի Շարժման անդամ երկրներում գործող գրասենյակների աջակցությամբ: Ձարգացնել ԸԿԿ գործունեությունը Հավիական Կարմիր խաչի ընկերության կենտրոնական գրասենյակում և մարզային մասնաճյուղերում</p> <p>Assist families to look for missing relatives, with the support of National Societies within the Red Cross and Red Crescent Movement. To develop RFL activities at the Armenian Red Cross Society's headquarters and regional branches</p>	<p>ԿԽՄԿ ICRC</p>	<p>01.01.2018</p>	<p>31.12.2018</p>	<p>ՀՀ/RA</p>	<p>Անհայտ կորած անձանց ընտանիքներ, որոնք Ֆախստականությունը կաստարթքի որևէ մեկին: Family members of missing people, migrants, people who have lost certain documents during migration,</p>	<p>7,904,090 ՀՀ դրամ/AMD</p>		
<p>Մտադրում անհայտ կորածների ընտանիքներին Accompanying Families of Missing</p>	<p>Մտադրել անհայտ կորածների ընտանիքներին սոցիալ-հոգեբանական կայունություն և հասարակության մեջ ինտեգրման համար</p> <p>To support families of missing persons for social and psychological stability and easy integration into society</p>	<p>ԿԽՄԿ ICRC</p>	<p>01.01.2011</p>	<p>31.12.2018</p>	<p>ՀՀ/RA</p>	<p>400 ընտանիքներ, որոնք ունեն անհայտ կորած ընտանիքի անդամներ/ members of families of 400 missing people</p>	<p>8,997,630 ՀՀ դրամ/AMD</p>		
<p>Կենսաբանական նմուշների հավաքագրում Biological reference sample collection</p>	<p>Անհայտ կորած անձանց ընտանիքի անդամներին կենսաբանական նմուշների հավաքագրում:</p>	<p>ԿԽՄԿ ICRC</p>	<p>01.01.2014</p>	<p>31.12.2018</p>	<p>ՀՀ/RA</p>	<p>400 ընտանիքներ, որոնք ունեն անհայտ կորած ընտանիքի անդամներ/ members of families of 400</p>	<p>1,840,400 ՀՀ դրամ/AMD</p>		

	<p>արտաշինիման դեպքում հարստությունից բացահայտված համար. Collection of biological samples from the family members of the missing persons to identify their relatives in case of exhumation procedures in future.</p>						<p>missing people</p>	
<p>ԱՌԱՏՐՆ ՕՖՆԱՆՔՑՈՒՆ FIRST AID</p>								
<p>Արտակարգ իրավճանգի վատթարացումից պայքարում – Առաջին օգնություն Reinforcing Emergency Preparedness - First Aid</p>	<p>Նվազեցնել բնակչության խցիկային արտակարգ իրավճանգի ժամանակ տարածվող զիտիկները և հետաքրքրությունը Reduce vulnerability of the population during emergencies by disseminating knowledge and skills in the FA</p>	<p>ԿԻՍԿ ICRC</p>	<p>05.02.2018</p>	<p>31.12.2018</p>	<p>ՀՀ Տավուշի մարզ/ RA Tavush region</p>	<p>75 ՀԻԵՇ կամավորներ, Տավուշի մարզի 10 սահմանամերձ գյուղերի քաղաքացիական փնտրի անդամներ, Տավուշի մարզի 10 սահմանամերձ գյուղերի բնակիչներ, 12 սահմանամերձ գյուղերից 24 անդամներ, 500 աշակերտներ 75 ARCS volunteers, Members of civil defense teams in 10 border villages of Tavush region, residents of 9 border villages in Tavush region ՀԱ 10 մարզերի 144 փրկարարները թարմացվել են իրենց գիտիկները և հետաքրքրությունը ԱՕ ոլորտում, համառոտ միջազգային ստանդարտներով: Բոլոր մասնակիցներին տրամադրվել են ԱՕ արվեստի 144 փրկարարներից 10 արվեստից և ԱՕ արվեստի 144 փրկարարներից 10 արվեստից համապատասխան ինտերնացիոնալ ստանդարտներով: Այս մասնակցությունը կատարվել է 2018 թվականի օգոստոսի 1-ին և 2018 թվականի օգոստոսի 2-ին:</p>	<p>16,334,620 ՀՀ դրամ 16'334'620 AMD</p>	
<p>Առաջին օգնության փրկարարների համար First Aid for rescuers</p>	<p>Առաջին օգնության տեսական գիտելիքների ու հմտությունների տարածում Dissemination of theoretical first aid knowledge and skills among rescuers</p>	<p>ԻԿԻՆ ICRC</p>	<p>01.04.2018</p>	<p>30.10.2018</p>	<p>ՀՀ 10 մարզեր/ RA, 10 regions</p>		<p>5,630,000 ՀՀ դրամ 10,000 EUR</p>	

ՄՈՅԻԱԿԱՆ ԱՍՏԻՂՈՒՄԱՆ ԹԵՄԱ SOCIAL SUPPORT AND HEALTH-CARE		2016.01.01	2019.12.31	ՀՀ Շիրակի մարզ / RA Shirak region ՀՀ Լոռու մարզ / RA Lori region	2016.01.01	2019.12.31	2016.01.01	2019.12.31
<p>Համայնքային Ինտեգրացիոն Տնային Խնամք և Լոռու Օկրուգում</p>	<p>Բարելավել տարեցների, քրոնիկ հիվանդություն ունեցող անառնի և խաչամտումների կյանքի որակը՝ ինտեգրացիոն առողջապահական և սոցիալական ծառայությունների հասանելիության բարելավման միջոցով</p> <p>To improve the health, well-being and quality of life of elderly, disabled and chronically ill persons by creating access to basic well-functioning integrated home care services and through a focus on healthy ageing by empowering community people</p>	16.0.2016	31.12.2019	ՀՀ Շիրակի մարզ / RA Shirak region ՀՀ Լոռու մարզ / RA Lori region	271 060 780 ՀՀ դրամ AMD	65+ կարիքավոր տարեց մարդիկ Լոռու և Շիրակի մարզերում 65+ needy elderly people in Lori and Shirak regions	2016.01.01	2019.12.31
<p>Հարստացման դասերի կանխարգելման և խնամքի վերաբերյալ կրթում</p> <p>Diabetes prevention and self-care education for vulnerable</p>	<p>Բարելավել շարքային դիաբետի կանխարգելումը և խնամքը՝ կանխարգելել շարքային դիաբետի բարդությունները, շարքային դիաբետ ունեցող անառնի մոտ աջակցող միջավայր ստեղծելու միջոցով, ինչպես նաև բարձրացնել լնակչության իրազեկվածությունը</p> <p>Հարստացման դասերի և առողջ ապրելակերպի վերաբերյալ / To improve diabetes prevention and care, prevention of complication in diabetes patients through creating supportive environment and awareness raising on healthy lifestyle among general population. Volunteers of targeted Ararat region will be actively involved in the project.</p>	01.01.2018	31.12.2018	ՀՀ Արարատի մարզի 4 քաղաքային և 16 գյուղական բնակավայրեր / RA Ararat region in 4 urban and 16 rural communities	15 441 453 ՀՀ դրամ AMD	Հարստացման դասերում հիվանդներ, նրանց ընտանիքի անդամները, թիկախ բնակավայրերի բնակիչները՝ ներառյալ երիտասարդները և շարքային դիաբետի առումով ռիսկի խմբերը People with diabetes, family members of people living with diabetes, general population in the targeted communities including youth and people-at-risk of diabetes	01.01.2018	31.12.2018
<p>SF ակտիվ հայտնաբերում բնակչության խոցելի խմբերում</p> <p>TB active case finding among vulnerable population groups</p>	<p>Համայնքային կամավորների ուժերով համայնքային համախումբների և խոցումների իրականացում, տարբերակային կապիտալի դասերի</p>	01.01.2017 01.11.2019 01.02.2019	30.07.2019 30.01.2019 30.11.2019	ՀՀ Երևան և Կոտայքի մարզերում / All regions and Yerevan	36 201 223 ՀՀ դրամ AMD	Տարբերակային առումով խոցելի խմբեր TB vulnerable population groups	01.01.2017	30.07.2019

	<p>հայտնաբերում, ֆիրմագրավաճիկ հետազոտությունների կազմակերպում, հետագա հետազոտությունների ուղղորդում</p> <p>Conduct community meetings and surveys through ARCS community volunteers. Identify suspicions of tuberculosis, organize fluorographic observations</p>	<p>Դենո Գոլդ Մայնինգ քանիքային Deno Gold Mining Company</p>	<p>01.05.2012</p>	<p>01.05.2013</p>	<p>ՀՀ Սյունիքի մարզ, քաղաք Կապան Kapan city, Syunik region, RA</p>	<p>Ծայրահեղ ծանր վիճակում գտնվող միայնակ սնտուրակներ Lonely elderly people living in extremely bad conditions</p>	<p>2 640 000 ՀՀ դրամ/AMD</p>	
<p>ԼՄՏՎՈՒՑՅՈՒՆ և ԼՈՒՍՎՈՒՄՈՒՄ INFORMALIN AND DISSEMINATION</p>								
<p>«Լուսավորում» “Dissemination”</p>	<p>Կյո շարժման և հիմնարար ակտիվիզմի, ՀԳԾԸ պատմություն և գործունեության, ՄՄԻ լուսավորում և կյանքի խորհրդակցական պաշտպանություն</p> <p>Dissemination of RC Movement and Fundamental Principles, ARCS History and activities, IHL and protection of RC emblem</p>	<p>ԿԻՄԿ ICRC</p>	<p>01.01.2017</p>	<p>31.12.2017</p>	<p>ՀՀ/RA</p>	<p>ՀՀ բնակչություն RA population</p>	<p>22,189,532 ՀՀ դրամ/AMD</p>	
<p>ԵՐԿՏԱՍՆՈՒԿԱԿԱՆ, ԿԱՄՆԱԿՈՐԴԻՆՑՅՈՒՆ և ԱՐԿԱՍՏԱԿՑՈՒՑՅՈՒՆ YOUTH, VOLUNTEERING AND MEMBERSHIP</p>								
<p>Մոլորակ-իզոբերական աջակցություն վախճանական ծրարներին և երեխաներին Psycho-Social support to elderly refugees and children</p>	<p>Բարեխաղաղ համընդհանուր 120 ծրարի և 200 երեխաների սոցիալական ին տեղում և կենսամակարդակը: The program goal is to improve social inclusion and living conditions of 120 elderly people and 200 children living in dormitories.</p>	<p>Ավստրիական Կարմիր խաչ Austrian Red Cross Իտալական Կարմիր խաչ Italian Red Cross Արտոն Գրուպ Arton Group GmbH</p>	<p>01.01.2018 01.02.2018 01.06.2018</p>	<p>31.03.2018 30.09.2018 31.05.2019</p>	<p>Երևան Yerevan</p>	<p>Հանրակացարաններում 120 ծրարի և 200 երեխաներ 120 elderly people and 200 children from refugee and poor families living in dormitories</p>	<p>79000 Եվրո EUR</p>	
<p><< Կրթական աջակցություն Հայաստանի անտեղաված և</p>	<p>Խթանել խոցելի երեխաապրների ինտեգրումն ու տնտեսական</p>	<p>Գերմանական Կարմիր խաչի Բայեր</p>	<p>01.12.2017</p>	<p>31.01.2020</p>	<p>Արմավիր Իջևան Armarvir Ijevan</p>	<p>48 տեղացի երեխաներ 48 local children</p>	<p>21000 Եվրո EUR</p>	

անապահով պատանիներին և սոցիալապես ծրարվող Education support to neglected and socially poor teenagers in Armenia	«<<ԵՄ համուն երիտասարդության Աշխատանքային խումբ»> ծրարը Eu4Youth: Fostering potential for greater employability project	Մասնավորապես հնարավորություններով երիտասարդների շրջանում խթանել կրթություն ստանալու և աշխատելու հնարավորությունները To promote employability opportunities among youth with limited possibilities	Գերմանիայի Կաթնբերող Կոմիտեի Գերմանիայի ճյուղը German KC Baden-Wuerttemberg branch	01.04.2018	31.03.2021	Բջլան, Դիլիջան, Միասն, Գավառ Ijevan Dilijan, Sevan, Gavar	4000 երիտասարդներ 4000 youth	239 000 եվրո eur
Ստորաին Աջակցություն ՀՀ 4 Մարզերում /Բարեգործական ճաշարան/	Բարելավել սոցիալական անապահով տարիների առողջական վիճակը To improve health wellbeing of socially poor elderly people	Շվեյցարական Կարմիր խաչ Swiss Red Cross	01.05.2017	30.04.2018	Armavir Masis Արմավիր Մասիս	150 տարեցներ 150 Elderly people	82 000 Եվ. Ֆրանկ 82 000 CHF	
Եվրոպական Կամավորական Շտաբայություն European Voluntary Service (EVS)	Փորձի և մշակութային ամբերի փոխանակում երիտասարդների միջև Experience and cultural exchange among young people	Եվրամիություն European Union	01.03.2018	31.10.2018	ՀՀ տարածք RA territory	2 քրիստոնացի և 4 հայ կամավորներ 2 British and 4 Armenian volunteers	7860 եվրո EUR	
ՎԱԿԱՄԱԿԵՐՈՒԹՅԱՆ ԶԱՎԱՅՈՒՄ ORGANIZATIONAL DEVELOPMENT								
ՀԿԻՐ Տավուշի Գեղարքունիքի և Մյունիքի մարզային մասնաճյուղերի կարողությունների զարգացում	ՀԿԻՐ, ունի մասնաճյուղերի զարգացման կարողություններ և փորձ: ՀԿԻՐ Տավուշի Գեղարքունիքի և Մյունիքի մասնաճյուղերը արձագանքում են արտակարգ իրավիճակներին և համապատասխան ծառայություններ մատուցում առավել խցիկ խմբերին: ARCS has developed capacities within branch development and has a piloted approach to branch development. ARCS branches in Tavush, Gegharkunik and Syunik respond to emergencies and provide relevant services to the most vulnerable.	ԿԻՐՄԿ, Դանիական Կարմիր խաչ ICRC, Danish Red Cross	01.10.2017	30.09.2018	ՀՀ Տավուշի մարզ Tavush region RA	ՀԿԻՐ Տավուշի, Գեղարքունիքի և Մյունիքի մարզային և համայնքային կամավորներ և անձնակազմ, համայնքների խցիկ խմբեր Staff and volunteers of ARCS Tavush, Gegharkunik and Syunik regional and community branches and community vulnerable groups	39,893,216 ՀՀ դրամ/ AMD	

<p>ՀԿԹՇ Տավուշի, Գեղարքունիքի, Մյուսիքի և Վայոց ձորի մասնաճյուղերի կարողությունների զարգացում</p>	<p>ՀԿԹՇ ունի մասնաճյուղերի զարգացման կարողություններ և փորձ: ՀԿԹՇ Տավուշի, Գեղարքունիքի, Մյուսիքի և Վայոց ձորի մասնաճյուղերը արձագանքում են արտակարգ իրավիճակներին և համարառական ծառայություններ մատուցում առավել խոցելի խմբերին: ARCS has developed capacities within branch development and has a piloted approach to branch development. ARCS branches in Tavush, Gegharkunik, Syunik and Vayots Dzor regions respond to emergencies and provide relevant services to the most vulnerable.</p>	<p>ԿԹՇՄԿ, Դանիական Կարմիր խաչ ICRC, Danish Red Cross</p>	<p>01.10.2018</p>	<p>31.12.2019</p>	<p>ՀՀ Տավուշի, Գեղարքունիքի մարզեր Tavush, Gegharkunik, Syunik and Vayots Dzor regions of Armenia</p>	<p>ՀԿԹՇ Տավուշի, Գեղարքունիքի, Մյուսիքի և Վայոց ձորի մարզային համայնքային մասնաճյուղերի կամավորներ և անձնակազմ, համայնքների խոցելի խմբեր Tavush, Gegharkunik, Syunik and Vayots Dzor regional and community branches and community vulnerable groups</p>	<p>44,336,914 ՀՀ դրամ/AMD</p>
<p>Հյատատանի մարզերում անտի աջակցության ծրագրերի միջոցով ՀԿԹՇ մասնաճյուղերի զարգացում ARCS Branch Capacity Building through food support projects in the Marzes of Armenia</p>	<p>Improved wellbeing of lonely elderly and PWDs through capacity building of ARCS regional branches Միջախակ տարեցների և ՀՈՒԱ-ների բարեկեցության բարելավում ՀԿԹՇ մարզային մասնաճյուղերի կարողությունների զարգացման միջոցով Volunteers of the ARCS improve their capacity to participate in ICRC Economic Security activities. ՀԿԹՇ կամավորների կարողությունների զարգացում տնտեսական անվտանգության կարիքների գնահատումներ իրականացնելու համար</p>	<p>Հվեցարական Կարմիր խաչ ԿԹՇՄԿ</p>	<p>01.11.2018</p>	<p>31.10.2019</p>	<p>ՀՀ Արագածոտնի, Մարտակ, Գեղարքունիքի և Վայոց ձորի մարզեր Yerevan, Syunik and Gegharkunik regions</p>	<p>280 միայնակ տարեցներ և ՀՈՒԱ-ներ, ՀԿԹՇ Արագածոտնի, Մարտակի, Գեղարքունիքի և Վայոց ձորի մարզային մասնաճյուղերի անձնակազմ և կամավորներ ARCS Volunteers and staff in Yerevan, Syunik and Gegharkunik regions</p>	<p>41,305,540 ՀՀ դրամ</p>
<p>ՌԵՍՈՒՐՍԱՆԻՄԱՆ ԻՄՈՒՐԱԿԱՑՈՒՄ RESOURCE MOBILIZATION</p>							
<p>«Ռեսուրսների մոբիլիզացման զարգացում» Resource Mobilization Development</p>	<p>Բարձրացնել ՀԿԹՇ ռեսուրսների մոբիլիզացման արդյունավետությունն ու ազդեցությունը To increase efficiency and effectiveness of resource mobilization</p>	<p>ԿԹՇՄԿ IFRC</p>	<p>01.07.2017</p>	<p>31.05.2018</p>	<p>ՀՀ տարածք RA Territory</p>	<p>ՀԿԹՇ, ՀՀ բնակչություն ARCS, RA population</p>	<p>18,586,44 Հվեցարական ֆրանկ/ CHF</p>

ԿԱՄԱԿՈՐ

1802

VOLUNTEERS

ՎԱՐԺԱՆՔ

11

ՄԱՍՆԱԿԻՑ

267

SIMULATIONS PARTICIPANTS

ԱՂԵՏԻ
ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ
ՊԼԱՆ

4000

FAMILY
DISASTER
PLAN

ԲԱԾԽՎԱՆ
ՄՆՆԴԻ ՓԱԹԵԹ

2400

DISTRIBUTED
FOOD PARCELS

ՄԱՏՈՒՅՎԱՆ ՏԱՔ ԾԱԾ

12240

HOT MEALS
SERVED

ԽՈՑԵԼԻ ՄԻԱՅՆԱԿ
ՏԱՐԵՑ

829

VULNERABLE
LONELY
ELDERLY

ԱՌԱՋԻՆ
ՕԳՆՈՒԹՅԱՆ
ԴԱՍԸՆԹԱՑ

100

ՄԱՍՆԱԿԻՑ

1600

FIRST AID
TRAINING/
PARTICIPANTS

ԿԱՆԽԻԿ ԴՐԱՄԱԿԱՆ
ԱԶԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

5400 ԱՆՁԻ

PERSONS
RECEIVED CASH
BASED
ASSISTANCE

ԳՈՐԾԻՔԵԼԵՐ ԵՎ
ԲԻԶՆԵՍ
ԱԶԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

204 ԸՆՏԱՆԻՔԻ

TOOLS AND
BUSINESS SUPPORT
TO FAMILIES

Գրանթ Թորնթոն ՓԲԸՀՀ, ք.Երևան 0012
Վաղարշյան 8/1Հ. + 374 10 260 964
Ֆ. + 374 10 260 961**Grant Thornton CJSC**8/1 Vagharshyan Str.
0012 Yerevan, ArmeniaT + 374 10 260 964
F + 374 10 260 961

«Հայկական Կարմիր Խաչի Ընկերություն» ՀԿ-ի խորհրդին

Կարծիք

Մենք աուդիտի ենք ենթարկել Հայկական Կարմիր Խաչի Ընկերություն ՀԿ-ի (Մայր ընկերություն) և նրա դուստր ընկերությունների (միասին՝ Խումբ) համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք ներառում են ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունը՝ 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, ինչպես նաև այդ ամսաթվերին ավարտված տարիների շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի, զուտ ակտիվներում փոփոխությունների և դրամական միջոցների հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվությունները, ինչպես նաև համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրությունները՝ ներառյալ հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականության ամփոփ նկարագիրը:

Մեր կարծիքով՝ կից համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները տալիս են Խմբի՝ 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ համախմբված ֆինանսական վիճակի և նույն ամսաթվերին ավարտված տարիների համախմբված ֆինանսական արդյունքների ու համախմբված դրամական հոսքերի ճշմարիտ և իրական պատկերը՝ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ-ներ):

Կարծիքի հիմքեր

Մենք աուդիտն անցկացրել ենք աուդիտի միջազգային ստանդարտներին (ԱՄՍ-ներ) համապատասխան: Այդ ստանդարտներից բխող մեր պատասխանատվությունը լրացուցիչ նկարագրված է այս եզրակացության՝ «*Աուդիտորի պատասխանատվությունը համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար*» բաժնում: Մենք անկախ ենք Խմբից՝ համաձայն Հաշվապահների Եթիկայի միջազգային ստանդարտների խորհրդի կողմից հրապարակված «*Պրոֆեսիոնալ հաշվապահի Եթիկայի կանոնագրքի*» (ՀԵՄՍ կանոնագիրք), և պահպանել ենք Եթիկայի այլ պահանջները՝ համաձայն ՀԵՄՍ կանոնների և Հայաստանի Հանրապետությունում ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտին վերաբերող Եթիկայի պահանջների: Մենք համոզված ենք, որ ձեռք ենք բերել բավարար համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ՝ մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Այլ հանգամանք

Խմբի 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ և նույն ամսաթվին ավարտված տարվա համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններն աուդիտի են ենթարկվել այլ աուդիտորի կողմից, ով 2019թ. հունիսի 26-ին թվագրված իր հաշվետվությամբ արտահայտել է վերապահում կապված դուստր ընկերություններից մեկի կողմից անձնակազմի ծախսերին վերաբերող հաշվապահական ձևակերպումների ոչ լիարժեք պահպանման հետ: Այս խնդիրը լուծվել է 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ և նույն ամսաթվերին ավարտված տարիների համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում:

Ի հավելումն, ինչպես ներկայացված է համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություն 20-ում, այս համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները վերաներկայացվել են ղեկավարության կողմից: Մենք աուդիտի ենք ենթարկել նաև այդ վերաներկայացումները:

Ղեկավարության և կառավարման օղակներում ներգրավված անձանց պատասխանատվությունը համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Ղեկավարությունը պատասխանատու է ՖՅՄՍ-ների համաձայն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և ճշմարիտ ներկայացման և այնպիսի ներքին վերահսկողության համար, որը, ըստ ղեկավարության, անհրաժեշտ է խարդախության կամ սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրումներից զերծ համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումն ապահովելու համար:

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս ղեկավարությունը պատասխանատու է իմքի՝ անընդհատ գործելու հնարավորությունը գնահատելու համար, համապատասխան ղեպքերում անընդհատության հետ կապված հարցերը բացահայտելու և իմքի գործունեության անընդհատության ենթադրության հիման վրա հաշվետվությունները պատրաստելու համար, բացառությամբ այն ղեպքերի, երբ ղեկավարությունը մտադիր է լուծարել խումբը, ընդհատել դրա գործունեությունը կամ, երբ չունի այդպես չվարվելու որևէ իրատեսական այլընտրանք:

Կառավարման օղակներում ներգրավված անձից պատասխանատու են իմքի ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման գործընթացը վերահսկելու համար:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար

Մեր նպատակն է ձեռք բերել որջամիտ հավաստիացում առ այն, որ համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով զերծ են էական խեղաթյուրումներից՝ անկախ դրանց՝ խարդախության կամ սխալի հետևանքով առաջացման հանգամանքից, և ներկայացնել մեր կարծիքը ներառող աուդիտորի եզրակացություն: Որջամիտ հավաստիացումը բարձր մակարդակի հավաստիացում է, բայց այն չի երաշխավորում, որ ԱՄՍ-ներին համապատասխան իրականացված աուդիտը միշտ կհայտնաբերի էական խեղաթյուրումը, երբ այն առկա է: Խեղաթյուրումները կարող են առաջանալ խարդախության կամ սխալի արդյունքում և համարվում են էական, երբ խելամտորեն կարող է ակնկալվել, որ դրանք առանձին կամ միասին վերցրած կազդեն համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններն օգտագործողների՝ այդ համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների հիման վրա կայացվող տնտեսական որոշումների վրա:

ԱՄՍ-ների համաձայն իրականացրած աուդիտի որջ ընթացքում մենք կիրառում ենք մասնագիտական դատողություն և պահպանում ենք մասնագիտական կասկածամտություն: Բացի այդ, մենք.

- Հատկորոշում և գնահատում ենք խարդախության կամ սխալի հետևանքով համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրման ռիսկերը, նախագծում և իրականացնում ենք աուդիտորական ընթացակարգեր՝ այդ ռիսկերին արձագանքելու նպատակով, և ձեռք ենք բերում աուդիտորական ապացույցներ, որոնք բավարար ու համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքի համար: Խարդախության հետևանքով առաջացած էական խեղաթյուրման չհայտնաբերման ռիսկն ավելի բարձր է, քան սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրման չհայտնաբերման ռիսկը, քանի որ խարդախությունը կարող է ներառել հանցավոր համաձայնություն, զեղծարարություն, միտումնավոր բացթողումներ, սխալ ներկայացումներ կամ ներքին վերահսկողության համակարգի չարաշահում:
- Ձեռք ենք բերում աուդիտին վերաբերող ներքին վերահսկողության մասին պատկերացում՝ տվյալ հանգամանքներին համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր նախագծելու

և ոչ թե՛ համբի ներքին վերահսկողության արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու համար:

- Քնահատում ենք հաշվապահական հաշվառման կիրառված քաղաքականության տեղին լինելը, ինչպես նաև ղեկավարության կատարած հաշվապահական հաշվառման գնահատումների և կից բացահայտումների խելամուտությունը:
- Եզրահանգումներ ենք կատարում ղեկավարության կողմից հաշվապահական հաշվառման անընդհատության հիմունքի կիրառման տեղին լինելու վերաբերյալ և, հիմնվելով ձեռքբերված աուդիտորական ապացույցների վրա, գնահատում ենք՝ արդյոք առկա է դեպքերի կամ հանգամանքների հետ կապված էական անորոշություն, որը կարող է նշանակալի կասկած հարուցել համբի անընդհատ գործելու կարողության վերաբերյալ: Եթե մենք եզրահանգում ենք, որ առկա է էական անորոշություն, ապա մեզանից պահանջվում է աուդիտորի եզրակացությունում ուշադրություն հրավիրել համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների համապատասխան բացահայտումներին, կամ, եթե այդպիսի բացահայտումները բավարար չեն, ձևափոխել մեր կարծիքը: Մեր եզրահանգումները հիմնված են մինչև մեր եզրակացության ամսաթիվը ձեռքբերված աուդիտորական ապացույցների վրա: Սակայն ապագա դեպքերը կամ իրավիճակները կարող են ստիպել համբին դադարեցնել անընդհատության հիմունքի կիրառումը:
- Քնահատում ենք համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացումը, կառուցվածքը և բովանդակությունը՝ ներառյալ բացահայտումները, ինչպես նաև համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած գործարքների ու դեպքերի ճշմարիտ ներկայացումը:
- Ձեռք ենք բերում բավարար համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ համբի ներսում գործող կազմակերպությունների կամ ձեռնարկատիրական գործառնությունների ֆինանսական տեղեկատվության վերաբերյալ՝ համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու նպատակով: Մենք պատասխանատու ենք համբի աուդիտի ուղղորդման, ղեկավարման և իրականացման համար: Մենք ամբողջովին պատասխանատու ենք մեր աուդիտորական կարծիքի համար:

Այլ հարցերի հետ մեկտեղ մենք տեղեկացնում ենք կառավարման օղակներում ներգրավված անձանց աուդիտի առաջադրանքի պահանջով շրջանակների և ժամկետների, ինչպես նաև աուդիտի ընթացքում հայտնաբերված նշանակալի հարցերի մասին՝ ներառյալ ներքև վերահսկողությանը վերաբերող նշանակալի թերությունները:

Գագիկ Գյուլբուրադյան
Տնօրեն

Եմիլ Վասիլյան
Առաջադրանքի պատասխանատու

5 օգոստոսի 2019թ.

Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվություն

Հազար դրամ

	Ծանոթ.	2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2017թ. հունվարի 1-ի դրությամբ (վերաներկա- յացված)
<i>Ակտիվներ</i>				
<i>Ոչ ընթացիկ ակտիվներ</i>				
Հիմնական միջոցներ	4	597,499	426,133	375,151
Ոչ նյութական ակտիվներ		2,215	3,099	2,540
Հետաձգված հարկային ակտիվներ	5	1,128	1,335	1,174
Կանխավճարներ ոչ ընթացիկ ակտիվների ձեռքբերման համար		5,163	27,257	-
		<u>606,005</u>	<u>457,824</u>	<u>378,865</u>
<i>Ընթացիկ ակտիվներ</i>				
Պաշարներ	6	167,823	125,705	112,866
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	7	17,892	52,755	27,206
Մնացորդներ դրամարկղում և բանկերում	8	99,047	118,318	125,174
		<u>284,762</u>	<u>296,778</u>	<u>265,246</u>
Ընդամենը ակտիվներ		<u><u>890,767</u></u>	<u><u>754,602</u></u>	<u><u>644,111</u></u>

Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվություն (շարունակություն)

Հազար դրամ		2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2017թ. հունվարի 1-ի դրությամբ (վերաներկա- յացված)
	<u>Շանթթ.</u>			
Չուտ ակտիվներ և պարտավորություններ				
<i>Չուտ ակտիվներ</i>				
Կուտակված արդյունք		210,837	193,504	180,193
		<u>210,837</u>	<u>193,504</u>	<u>180,193</u>
<i>Ռչ ընթացիկ պարտավորություններ</i>				
Վարկեր և փոխառություններ	11	1,433	17,379	906
Ակտիվներին վերաբերող շտրհներ	9	321,524	189,313	112,485
		<u>322,957</u>	<u>206,692</u>	<u>113,391</u>
<i>Ընթացիկ պարտավորություններ</i>				
Եկամտին վերաբերող շտրհներ	10	265,212	274,777	263,915
Վարկեր և փոխառություններ	11	44,350	33,686	35,161
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	12	43,222	42,186	50,456
Ընթացիկ շահութահարկի գծով պարտավորություններ		4,189	3,757	995
		<u>356,973</u>	<u>354,406</u>	<u>350,527</u>
Ընդամենը զուտ ակտիվներ և պարտավորություններ		<u>890,767</u>	<u>754,602</u>	<u>644,111</u>

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատվել են 2019թ. օգոստոսի 5-ին

Աննա Եղիազարյան
Գլխավոր զարտուղի

Մարիամ Կեյազյան
Գլխավոր հաշվապահ

Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 11-ից մինչև 40-րդ էջերում ներկայացված կից ձանթագրությունների հետ մեկտեղ:

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին համախմբված հաշվետվություն

Հազար դրամ	Ծանոթ.	2018թ.	2017թ.
		դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Նվիրատվությունից եկամուտ	13	875,545	759,174
Հասույթ հիվանդանոցային ծառայություններից		252,902	236,030
Ակտիվների վաճառքից եկամուտ		25	1,530
Այլ ծառայություններից եկամուտ		9,409	18,742
Այլ եկամուտ		7,083	22,498
Ընդամենը եկամուտ		1,144,964	1,037,974
Փոխհատուցումներ աշխատակիցներին		(433,618)	(408,420)
Շահառուներին տրամադրված գույք		(164,504)	(134,659)
Շահառուներին տրամադրված ֆինանսական օժանդակություն		(137,681)	(73,811)
Գրասենյակային և կոմունալ ծախսեր		(76,830)	(83,119)
Վերապատրաստման ծախսեր		(160,527)	(194,692)
Գործուղման և ներկայացուցչական ծախսեր		(32,251)	(22,315)
Օգտագործված պաշարներ		(7,589)	(6,440)
Մասնագիտական ծառայություններ		(3,600)	(7,212)
Մաշվածության և պահպանման ծախսերը		(40,061)	(31,882)
Այլ ծախսեր		(58,373)	(57,270)
Գործառնական շահույթ		29,930	18,154
Ֆինանսական ծախսեր		(3,043)	(4,046)
Փոխարժեքային տարբերությունից օգուտ/(վնաս)		(3,362)	2,775
Շահույթ մինչև հարկերը		23,525	16,883
Շահութահարկի գծով ծախս	14	(6,192)	(3,572)
Տարվա շահույթ		17,333	13,311
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք		17,333	13,311

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս մասը կազմող 11-ից մինչև 40-րդ էջերում

Չուտ ակտիվներում փոփոխությունների մասին համախմբված հաշվետվություն

Հազար դրամ	Կուտակված արդյունք	Ընդամենը
2017թ. հունվարի 1-ի դրությամբ (նախքան վերաներկայացումը)	427,983	427,983
Վերաներկայացում (տես՝ ծանոթագրություն 20)	(247,790)	(247,790)
2017թ. հունվարի 1-ի դրությամբ (վերաներկայացումից հետո)	180,193	180,193
Տարվա շահույթ	13,311	13,311
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	13,311	13,311
2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	193,504	193,504
Տարվա շահույթ	17,333	17,333
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	17,333	17,333
2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	210,837	210,837

Չուտ ակտիվներում փոփոխությունների մասին համախմբված հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 11-ից մինչև 40-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվություն

Հազար դրամ	2018թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր		
Ստացված նվիրատվություն	934,110	798,448
Հաճախորդներից ստացված դրամական միջոցներ	265,926	263,048
Ստացված այլ դրամական միջոցներ	2,619	3,619
Մատակարարներին վճարված դրամական միջոցներ	(617,607)	(584,549)
Անձնակազմին վճարված դրամական միջոցներ	(337,569)	(348,527)
Շահութահարկից բացի այլ վճարված հարկեր	(60,881)	(85,542)
Վճարված տոկոսներ	(1,691)	(824)
<i>Գործառնական գործունեությունից ստացված զուտ դրամական միջոցներ</i>	<u>184,907</u>	<u>45,673</u>
Ներդրումային գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր		
Հիմնական միջոցների և ոչ կյուրազական ակտիվների ձեռքբերում	(195,577)	(69,880)
Հիմնական միջոցների վաճառքից մուտքեր	-	1,470
Ստացված տոկոսային եկամուտ	1,407	1,308
<i>Ներդրումային գործունեության համար օգտագործված զուտ դրամական միջոցներ</i>	<u>(194,170)</u>	<u>(67,102)</u>
Ֆինանսավորման գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր		
Վարկերից և փոխառություններից մուտքեր	86,290	100,783
Վարկերի և փոխառությունների մարում	(92,929)	(88,961)
<i>Ֆինանսավորման գործունեությունից ստացված/ (գործունեության համար օգտագործված) զուտ դրամական միջոցներ</i>	<u>(6,639)</u>	<u>11,822</u>
Դրամարկղում և բանկերում մնացորդների զուտ նվազում	(15,902)	(9,607)
Արտարժույթի փոխարժեքի ազդեցությունը դրամական միջոցների վրա	(3,369)	2,751
Դրամարկղում և բանկերում մնացորդներ տարվա սկզբում	118,318	125,174
Դրամարկղում և բանկերում մնացորդներ տարվա վերջում	<u>99,047</u>	<u>118,318</u>

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 11-ից մինչև 40-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Independent auditor's report

Գրանք Թորնթոն ՓԲԸ

ՀՀ, ք.Երևան 0012
Վաղարշյան 8/1

Հ. + 374 10 260 964
Ֆ. + 374 10 260 961

Grant Thornton CJSC

8/1 Vagharshyan Str.
0012 Yerevan, Armenia

T + 374 10 260 964
F + 374 10 260 961

To the Board of “Armenian Red Cross Society” NGO

Opinion

We have audited the consolidated financial statements of “Armenian Red Cross Society” NGO (the “Parent”) and its subsidiaries (together the “Group”), which comprise the consolidated statement of financial position as of 31 December 2017 and 31 December 2018, and the consolidated statement of profit or loss and other comprehensive income, consolidated statement of changes in net assets and consolidated statement of cash flows for the years then ended, and notes to the consolidated financial statements, including a summary of significant accounting policies.

In our opinion, the accompanying consolidated financial statements give a true and fair view of the consolidated financial position of the Group as of 31 December 2017 and 31 December 2018, and of its consolidated financial performance and its consolidated cash flows for the years then ended in accordance with International Financial Reporting Standards (“IFRSs”).

Basis for Opinion

We conducted our audit in accordance with International Standards on Auditing (“ISAs”). Our responsibilities under those standards are further described in the *Auditor’s Responsibilities for the Audit of the Financial Statements* section of our report. We are independent of the Group in accordance with the International Ethics Standards Board for Accountants’ Code of Ethics for Professional Accountants (the “IESBA Code”) together with the ethical requirements that are relevant to our audit of the financial statements in the Republic of Armenia, and we have fulfilled our other ethical responsibilities in accordance with those ethical requirements. We believe that the audit evidence we have obtained is sufficient and appropriate to provide a basis for our opinion.

Other Matter

The financial statements of the Group as of and for the year ended 31 December 2016 have been audited by another auditor, whose report dated 26 June 2019 expressed a qualification in respect of the accuracy and completeness of the staff costs of one of the subsidiaries. This issue has been resolved in the consolidated financial statements as of 31 December 2017 and 31 December 2018 and for the years then ended. In addition, as explained in note 20 to the financial statements, these financial statements have been restated by management and we have audited the restatements.

Responsibilities of Management and Those Charged with Governance for the consolidated Financial Statements

Management is responsible for the preparation and fair presentation of the consolidated financial statements in accordance with IFRSs, and for such internal control as management determines is necessary to enable the preparation of consolidated financial statements that are free from material misstatement, whether due to fraud or error.

In preparing the consolidated financial statements, management is responsible for assessing the Group’s ability to continue as a going concern, disclosing, as applicable, matters related to going concern and using the going

concern basis of accounting unless management either intends to liquidate the Group or to cease operations, or has no realistic alternative but to do so.

Those charged with governance are responsible for overseeing the Group's financial reporting process.

Auditor's Responsibilities for the Audit of the consolidated Financial Statements

Our objectives are to obtain reasonable assurance about whether the consolidated financial statements as a whole are free from material misstatement, whether due to fraud or error, and to issue an auditor's report that includes our opinion. Reasonable assurance is a high level of assurance, but is not a guarantee that an audit conducted in accordance with ISAs will always detect a material misstatement when it exists. Misstatements can arise from fraud or error and are considered material if, individually or in the aggregate, they could reasonably be expected to influence the economic decisions of users taken on the basis of these consolidated financial statements.

As part of an audit in accordance with ISAs, we exercise professional judgment and maintain professional skepticism throughout the audit. We also:

- Identify and assess the risks of material misstatement of the consolidated financial statements, whether due to fraud or error, design and perform audit procedures responsive to those risks, and obtain audit evidence that is sufficient and appropriate to provide a basis for our opinion. The risk of not detecting a material misstatement resulting from fraud is higher than for one resulting from error, as fraud may involve collusion, forgery, intentional omissions, misrepresentations, or the override of internal control.
- Obtain an understanding of internal control relevant to the audit in order to design audit procedures that are appropriate in the circumstances, but not for the purpose of expressing an opinion on the effectiveness of the Group's internal control.
- Evaluate the appropriateness of accounting policies used and the reasonableness of accounting estimates and related disclosures made by management.
- Conclude on the appropriateness of management's use of the going concern basis of accounting and, based on the audit evidence obtained, whether a material uncertainty exists related to events or conditions that may cast significant doubt on the Group's ability to continue as a going concern. If we conclude that a material uncertainty exists, we are required to draw attention in our auditor's report to the related disclosures in the consolidated financial statements or, if such disclosures are inadequate, to modify our opinion. Our conclusions are based on the audit evidence obtained up to the date of our auditor's report. However, future events or conditions may cause the Group to cease to continue as a going concern.
- Evaluate the overall presentation, structure and content of the consolidated financial statements, including the disclosures, and whether the consolidated financial statements represent the underlying transactions and events in a manner that achieves fair presentation.
- Obtain sufficient appropriate audit evidence regarding the financial information of the entities or business activities within the Group to express an opinion on the consolidated financial statements. We are responsible for the direction, supervision and performance of the group audit. We remain solely responsible for our audit opinion.

We communicate with those charged with governance regarding, among other matters, the planned scope and timing of the audit and significant audit findings, including any significant deficiencies in internal control that we identify during our audit.

Gagik Gyulbudaghyan
Managing Partner

Emil Vassilyan, FCCA
Engagement Partner

5 August 2019

A handwritten signature in blue ink is positioned to the right of the text. A blue circular stamp is located below the text, with a line pointing from the signature to it. The stamp contains the text 'ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱՌՄԱՆՈՒԹՅԱՆ ԳՐԱՆՏ ԹՈՐՈՒՆՏ' and the number '00040569'.

Consolidated statement of financial position

In thousand drams	Note	As of 31 December 2018	As of 31 December 2017	As of 1 January 2017 (restated)
Assets				
<i>Non-current assets</i>				
Property and equipment	4	597,499	426,133	375,151
Intangible assets		2,215	3,099	2,540
Deferred income tax assets	5	1,128	1,335	1,174
Prepayments for non-current assets		5,163	27,257	-
		<u>606,005</u>	<u>457,824</u>	<u>378,865</u>
<i>Current assets</i>				
Inventories	6	167,823	125,705	112,866
Trade and other receivables	7	17,892	52,755	27,206
Cash and bank balances	8	99,047	118,318	125,174
		<u>284,762</u>	<u>296,778</u>	<u>265,246</u>
Total assets		<u><u>890,767</u></u>	<u><u>754,602</u></u>	<u><u>644,111</u></u>
Net assets and liabilities				
<i>Net assets</i>				
Accumulated result		210,837	193,504	180,193
		<u>210,837</u>	<u>193,504</u>	<u>180,193</u>
<i>Non-current liabilities</i>				
Loans and borrowings	11	1,433	17,379	906
Grants related to assets	9	321,524	189,313	112,485
		<u>322,957</u>	<u>206,692</u>	<u>113,391</u>
<i>Current liabilities</i>				
Grants related to income	10	265,212	274,777	263,915
Loans and borrowings	11	44,350	33,686	35,161
Trade and other payables	12	43,222	42,186	50,456
Current income tax liabilities		4,189	3,757	995
		<u>356,973</u>	<u>354,406</u>	<u>350,527</u>
Total net assets and liabilities		<u><u>890,767</u></u>	<u><u>754,602</u></u>	<u><u>644,111</u></u>

The consolidated financial statements were approved on 5 August 2019 by:

Anna Yeghiazaryan

Secretary General

Mariam Knyazyan

Chief Accountant

The consolidated statement of financial position is to be read in conjunction with the notes to and forming part of the consolidated financial statements set out on pages 10 to 31.

Consolidated statement of profit or loss and other comprehensive income

In thousand drams	Note	Year ended 31 December 2018	Year ended 31 December 2017
Contribution income	13	875,545	759,174
Revenue from hospital services		252,902	236,030
Income from sales of assets		25	1,530
Income from other services		9,409	18,742
Other income		7,083	22,498
Total income		<u>1,144,964</u>	<u>1,037,974</u>
Employee benefits		(433,618)	(408,420)
Inventory distributed to beneficiaries		(164,504)	(134,659)
Financial aid to beneficiaries		(137,681)	(73,811)
Office and utility expenses		(76,830)	(83,119)
Training expenses		(160,527)	(194,692)
Business trip and representative expenses		(32,251)	(22,315)
Inventory used		(7,589)	(6,440)
Professional services		(3,600)	(7,212)
Depreciation and maintenance costs		(40,061)	(31,882)
Other expenses		(58,373)	(57,270)
Operating profit		<u>29,930</u>	<u>18,154</u>
Finance costs		(3,043)	(4,046)
Gain/(loss) from exchange differences		(3,362)	2,775
Profit before income tax		<u>23,525</u>	<u>16,883</u>
Income tax expense	14	(6,192)	(3,572)
Profit for the year		<u>17,333</u>	<u>13,311</u>
Total comprehensive income for the year		<u><u>17,333</u></u>	<u><u>13,311</u></u>

The consolidated statement of profit or loss and other comprehensive income is to be read in conjunction with the notes to and forming part of the consolidated financial statements set out on pages 10 to 31.

Consolidated statement of changes in net assets

In thousand drams	Accumulated result	Total
as of 1 January 2017 (before restatement)	427,983	427,983
Restatement (refer to note 20)	(247,790)	(247,790)
as of 1 January 2017 (after restatement)	180,193	180,193
Profit for the year	13,311	13,311
Total comprehensive income for the year	13,311	13,311
as of 31 December 2017	193,504	193,504
Profit for the year	17,333	17,333
Total comprehensive income for the year	17,333	17,333
as of 31 December 2018	210,837	210,837

The consolidated statement of changes in net assets is to be read in conjunction with the notes to and forming part of the consolidated financial statements set out on pages 10 to 31.

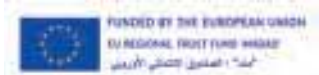
Consolidated statement of cash flows

In thousand drams	Year ended 31 December 2018	Year ended 31 December 2017
Cash flows from operating activities		
Contributions received	934,110	798,448
Cash received from customers	265,926	263,048
Other cash received	2,619	3,619
Cash paid to suppliers	(617,607)	(584,549)
Cash paid to staff	(337,569)	(348,527)
Taxes other than on income paid	(60,881)	(85,542)
Interest paid	(1,691)	(824)
<i>Net cash from operating activities</i>	<u>184,907</u>	<u>45,673</u>
Cash flows from investing activities		
Acquisition of property and equipment and intangible assets	(195,577)	(69,880)
Proceeds from disposal of property and equipment	-	1,470
Interest income received	1,407	1,308
<i>Net cash used in investing activities</i>	<u>(194,170)</u>	<u>(67,102)</u>
Cash flows from financing activities		
Proceeds from loans and borrowings	86,290	100,783
Repayment of loans and borrowings	(92,929)	(88,961)
<i>Net cash from/(used in) financing activities</i>	<u>(6,639)</u>	<u>11,822</u>
Net decrease in cash and bank balances	(15,902)	(9,607)
Foreign exchange effect on cash	(3,369)	2,751
Cash and bank balances at the beginning of the year	118,318	125,174
Cash and bank balances at the end of the year	<u>99,047</u>	<u>118,318</u>

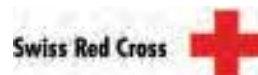
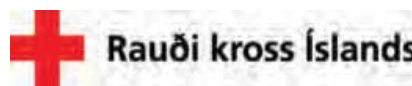
The consolidated statement of cash flows is to be read in conjunction with the notes to and forming part of the consolidated financial statements set out on pages 10 to 31.

ՀԿԽԸ գործընկերները
ARCS Partners

Save the Children

ICRC

Տպագրվել է ԿԻՄԿ աջակցությամբ
Printed with the support of the ICRC

Երևան 2019 Yerevan